ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌

ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា :
ការអនុវត្ត ការយល់ឃើញ និងតម្រូវការ

ការសិក្សាផ្អែកលើការស្ទង់មតិថ្នាក់ជាតិ

ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EAST · WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

Program on Rights and Justice (PRAJ)
កម្មវិធីសិទ្ធិ និង យុត្តិធម៌ (ប្រាជ្ញ)

ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះអាចសម្រេចឡើងបាន ដោយមានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីសំណាក់ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ (USAID) និងវិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបូព៌ា-បស្ចិម (EWMI) យោងតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការលេខ 442-A-00-03-00193-00 ។ មតិយោបល់ទាំងឡាយដែលបានបញ្ចេញនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ជាមតិយោបល់របស់ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការ នៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយមិនឆ្លុះបញ្ចាំងជាចាំបាច់នូវទស្សនៈរបស់ទីភ្នាក់ងារ USAID ឬ វិទ្យាស្ថាន EWMI ឡើយ ។

មាតិកា

បុព្វកថា i

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ ii

បញ្ជីពាក្យគ្រាត់ iii

រូប និងតារាង v

សេចក្តីសង្ខេប 1

១ សេចក្តីផ្តើម 5

១.១. សកម្មភាព 5

១.១.១ សារតា និងការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ 5

១.១.២ ការវិភាគអំពីការផ្គត់ផ្គង់ 5

១.១.៣ ការវិភាគអំពីតម្រូវការ 6

១.២. ការគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ 6

២ វិធីសាស្ត្រ 7

២.១. ការរៀបចំការសិក្សា 7

២.២. វិសាលភាពភូមិសាស្ត្រនៃការស្ទង់មតិ 7

២.៣. លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសគំរូតំណាង 7

២.៤. វិធីសាស្ត្រប្រមូលទិន្នន័យ 9

២.៤.១ សិក្ខាសាលាបើកចំហដល់អ្នកចូលរួម 9

២.៤.២ ការសម្ភាសមានរចនាសម្ព័ន្ធ 10

២.៤.៣ ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ 10

២.៤.៤ ការសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ 11

២.៤.៥ ការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ និងការប្រមូលទិន្នន័យ 11

២.៥. ការវែកញែក និងវិភាគទិន្នន័យ 12

២.៥.១ ទិន្នន័យតាមបែបគុណភាព 12

២.៥.២ ទិន្នន័យតាមបែបបរិមាណ 12

២.៦. សិក្ខាសាលាពេញអង្គនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធ 12

២.៧. ដែនកំណត់នៃការស្ទង់មតិ 13

៣ លទ្ធផល 15

៣.១. និយមន័យ ក្របខ័ណ្ឌ និងបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ 15
៣.១.១ លិខិតុបករណ៍កម្ពុជា 15
៣.១.១.១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ 15
៣.១.១.២ ច្បាប់ឆ្នាំ១៩៩៥ ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC 16
៣.១.១.៣ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអ៊ុនតាក់ ឆ្នាំ១៩៩២ 17
៣.១.១.៤ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ១៩៩៣ នៃរដ្ឋកម្ពុជា 17
៣.១.២ លិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិ 17
៣.១.២.១ សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស 17
៣.១.២.២ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ 18
៣.១.២.៣ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ 18
៣.១.២.៤ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន 19
៣.១.២.៥ អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ 19
៣.១.២.៦ លិខិតុបករណ៍ច្បាប់ផ្សេងៗទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ 19
៣.២. ជំនួយផ្នែកច្បាប់តាមទីកន្លែង និងតាមអង្គភាព 20
៣.២.១ គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា **(BAKC)** 23
៣.២.២ មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាល និងសុក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈមេធាវី **(LTC)** 23
៣.២.៣ ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា **(CDP)** 23
៣.២.៤ ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា **(LAC)** 25
៣.២.៥ ជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី **(LSCW)** 25
៣.២.៦ អង្គការកម្ពុជាដើម្បីជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ **(CWCC)** 26
៣.២.៧ សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស **(LICADHO)** 26
៣.២.៨ សមាគមសិទ្ធិមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា **(ADHOC)** 27
៣.២.៩ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍ **(CLEC)** 27
៣.២.១០ អង្គភាពផ្សេងៗទៀត 27
៣.៣. ការយល់ឃើញអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ 28
៣.៣.១ ក្រុមគោលដៅសម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ 28
៣.៣.២ ចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ 29
៣.៤. សេវាដែលត្រូវការសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ 34
៣.៤.១ សមត្ថភាពរបស់អ្នកផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងការផ្តល់សេវា 39

៤ សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលសំខាន់ៗ 43
៥ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ 45
៥.១. ថវិកា និងហិរញ្ញវត្ថុ 45
៥.១.១ បណ្តាញថ្នាក់ជាតិក្រៅផ្លូវការ 45
៥.១.២ ការចូលរួមរបស់សមាគមជំនួញ និងពាណិជ្ជកម្ម និងវិស័យឯកជន 45
៥.១.៣ ហិរញ្ញប្បទានពីរាជរដ្ឋាភិបាល 46
៥.២. ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ 46
៥.២.១ ស្ថាប័នឆ្លាស់នៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ 46
៥.២.២ ខ្សែទូរស័ព្ទបង្អែកសម្រាប់ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ 47
៥.២.៣ ការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ 47
៥.២.៤ ការសម្របសម្រួលប្រសើរជាងមុនរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល 47
៥.២.៥ ឯកសារ 48
៥.២.៦ ស្ថាប័នដែលមានស្រាប់ 48
៥.២.៧ ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួល 49
៥.៣. ការរៀបចំបុគ្គលិក 49
៥.៣.១ ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកមិនមែនផ្នែកច្បាប់ 50
៥.៣.២ ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកផ្នែកច្បាប់ 50
៥.៣.៣ មេធាវីកាន់តែច្រើនដើម្បីផ្តល់សេវាច្រើនជាងមុន 51
៥.៣.៤ មធ្យោបាយថ្មីក្នុងការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ 51
៥.៣.៤.១ អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជន 51
៥.៣.៤.២ ជំនួយការផ្នែកច្បាប់ 52
៥.៣.៤.៣ ជំនួយការមេធាវីនៅតាមសហគមន៍ 52
៥.៣.៤.៤ កម្មវិធីសាកលវិទ្យាល័យ 52
៥.៤. ការផ្សព្វផ្សាយអោយមានការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ 52
៥.៤.១ បណ្តាញសហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត 53
៥.៤.២ ទំនាក់ទំនងរួមគ្នា 53
៦ តារាងសង្ខេបព័ត៌មានតាមលំដាប់ 55

មាតិកា

សេចក្តីបន្ថែម ក — ប្រភពគំរូតំណាង សំរាប់ការសម្ភាសន៍មានរចនាសម្ពន្ធ័, ការសម្ភាសន៍អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះ និងការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ .... a

សេចក្តីបន្ថែម ខ: កម្រងសំណួរ .... d

សេចក្តីបន្ថែម គ : គំរូតំណាងសម្រាប់អតិថិជនសក្ខានុភូត .... r

សេចក្តីបន្ថែម ឃ : អង្គការ និង ស្ថាប័ននានាដែលចូលរួមក្នុង "សិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ និងផ្តល់ជាមតិយោបល់ លើលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា" កាលពីថ្ងៃទី ០៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ .... s

សេចក្តីបន្ថែម ង: ទំរង់បែបបទរបស់គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សំរាប់ការចាត់តាំងមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត .... ff

បុព្វកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានអនុម័តផែនការសកម្មភាព សម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការរបស់ខ្លួន នៅថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៥ ។ គោលដៅមួយក្នុងចំណោមគោលដៅដទៃទៀតនៃផែនការ សកម្មភាពនេះគឺ កែលម្អគុណភាពនៃដំណើរការក្តី និងសេវាពាក់ព័ន្ធ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រួមបញ្ចូលទាំងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់ ។ ការសិក្សានេះ ដែលផ្អែកលើការស្ទង់មតិថ្នាក់ជាតិ គឺជាជំហានដំបូង ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលដៅនេះ ។

ការសិក្សានេះត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយសារមានការយល់ឃើញស្របគ្នាមួយថា ការទទួលបានយុត្តិធម៌ គឺជាសិទ្ធិដ៏សំខាន់មួយ ដែលបុគ្គលម្នាក់ៗត្រូវទទួលបាន ដោយមិនគិតពីភាពខុសគ្នាផ្នែកសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយឡើយ ។

នៅប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ទោះបីជារាជរដ្ឋាភិបាលបានខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងច្រើនក្នុងការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌ក៏ដោយ ក៏នៅក្នុងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់ប្រជាជនក្រីក្រនៅតែមានការខ្វះខាតខ្លាំង ។ ប្រសិនបើសេវាទាំងនេះអាចរកបានមែននោះ ក៏នេះព្រោះតែធនធានដ៏សំខាន់សម្រាប់ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដូចជា ការទទួលបានព័ត៌មានអំពីច្បាប់ ចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ និងសេវាផ្នែកច្បាប់ ដែលទាំងអស់នេះជាតម្រូវការជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ប្រើប្រាស់សេវានៃប្រព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការ ត្រូវបានផ្តល់ជូនយ៉ាងទូលំទូលាយដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ ក្នុងកំឡុងពេលនោះតម្រូវការខាងជំនួយផ្នែក ច្បាប់បានរីកសាយភាយ ហើយក៏មានការជ្រួតជ្រាបយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ ។

ការសិក្សានេះបានផ្តល់នូវព័ត៌មានជាចាំបាច់ និងទាន់ពេលវេលា ដល់អ្នករៀបចំគោលនយោបាយ មន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាល និង មន្ត្រីទីភ្នាក់ងារម្ចាស់ជំនួយ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ និងអ្នកដទៃទៀត ។ ការសិក្សានេះនឹងជួយផ្តល់ជាទិសដៅណែនាំសម្រាប់ការរៀបចំកម្មវិធី និងអន្តរាគមន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្នុងវិស័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងជាចុងក្រោយសម្រាប់ជាដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលនឹងផ្តល់គុណប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ ។

ឯកឧត្តម ស៊ុំ ម៉ានិត
ប្រធានអង្គភាពសម្របសម្រួលអចិន្ត្រៃយ៍
នៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌
នៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម (CLJR) សូមថ្លែងអំណរគុណដល់បុគ្គល ក្រុម និងអង្គភាពជាច្រើន ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងជួយជ្រោមជ្រែងដល់ការអនុវត្តការស្ទង់មតិមូលដ្ឋាន និងវិភាគតម្រូវការ និងជួយអោយការសិក្សានេះអាចសម្រេចឡើងបាន ។

យើងខ្ញុំសូមសំដែងនូវសេចក្តីដឹងគុណចំពោះការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីក្រសួង និងស្ថាប័ននានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ជាតិ ព្រមទាំងដៃគូអភិវឌ្ឍដទៃទៀត ជាពិសេស បុគ្គលដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពន្យល់បំភ្លឺ និងកែលម្អការរៀបចំការស្ទង់មតិអោយប្រសើរឡើង ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណជាពិសេសដល់សិក្ខាកាមជាច្រើន ដែលបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាភាគីពាក់ព័ន្ធលើកចុងក្រោយ ដែលបានប្រារព្ធធ្វើឡើងនៅសណ្ឋាគារសាន់វេ នាថ្ងៃទី០៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ការចូលរួមចំណែករបស់សិក្ខាកាមនៅក្នុងសិក្ខាសាលានេះពិតជាវិភាគទានដ៏មានតម្លៃមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន ដើម្បីធ្វើអោយសំណៅចុងក្រោយនៃអនុសាសន៍នៃការសិក្សានេះលេចជារូបរាងឡើង ។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់បុគ្គលទាំងអស់ដែលយល់ព្រមផ្តល់ការសម្ភាស ហើយដែលគំនិតយោបល់របស់អ្នកទាំងអស់បានជួយជ្រោមជ្រែងដល់ការវិភាគ និងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានក្នុងការសិក្សានេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពនៃការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ។ យើងខ្ញុំក៏សូមកោតសរសើរផងដែរចំពោះកិច្ចសហប្រតិបត្តិការពីសំណាក់អង្គភាពជាច្រើន ក្នុងការ ជួយផ្តល់ដល់យើងខ្ញុំនូវឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធ រួមមាន របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ គម្រោងថវិកា ផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រ និងឯកសារក៏ដូចជាទិន្នន័យផ្សេងៗទៀត ។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ (USAID) ប្រចាំនៅកម្ពុជា និងដៃគូអនុវត្តគម្រោង គឺវិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបូពា-បស្ចិម (EWMI) ដែលបានផ្តល់ការឧបត្ថម្ភផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេសដល់ការសិក្សានេះ ដែលជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់នៃកម្មវិធីសិទ្ធិ និងយុត្តិធម៌ (ប្រាជ្ញ-PRAJ) របស់ខ្លួន ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់ក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវឥណ្ឌូចិន (IRL) ដែលបានបង្កើតឯកសារសម្រាប់ការស្ទង់មតិដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោង (PMU) របស់ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ (CLJR) រៀបចំតំណាងគំរូសម្រាប់ការស្ទង់មតិ ដឹកនាំការចុះធ្វើស្ទង់មតិជាច្រើន និងធ្វើរបាយការណ៍លម្អិតត្រឡប់មកវិញ អំពីលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិ ។

ជាចុងក្រោយ យើងខ្ញុំសូមសំដែងនូវកត្តវេទិតាដល់ក្រុមគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ មានដូចជា ឯកឧត្តម **សួង លាងហៃ** លោក **ម៉ែន ម៉ុនឈា** លោក **គង់ ផល្លះ** និងលោក **វ៉ាចាន់ សាស** ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងធានាអោយសកម្មភាពស្ទង់មតិប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយភាពជោគជ័យ ។ សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់បុគ្គលិក PMU នៃ CLJR និង EWMI-PRAJ ដែលបានផ្តល់ការឧបត្ថម្ភផ្នែកភស្តុភារ និងបច្ចេកទេស សម្រាប់ធ្វើការស្ទង់មតិ ។

បញ្ជីពាក្យកាត់

ADHOC	សមាគមសិទ្ធមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា
AFESIP	សមាគមសង្គ្រោះ និងស្តារនីតិសម្បទាយុវនារី
APLE	អង្គការសកម្មភាពដើម្បីកុមារ
BAKC	គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
CBO	អង្គការធ្វើការនៅសហគមន៍
CDP	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា
CLC	ការិយាល័យទទួលរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ
CLEC	មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍
CLEP	កម្មវិធីអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍
CLJR	ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌
CSO	អង្គការសង្គមស៊ីវិល
CSR	ក្រុមទទួលខុសត្រូវផ្នែកសង្គមកិច្ច
CWCC	អង្គការកម្ពុជាដើម្បីជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ
DA	មិនឆ្លើយ
DK	មិនដឹង
EWMI	វិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបូព៌ា-បស្ចិម
FGD	ការពិភាក្សាជាក្រុម
GMAC	សមាគមរោងចក្រកាត់ដេរកម្ពុជា
ICCPR	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធនយោបាយ
ICESCR	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌
IRL	ក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវឥណ្ឌូចិន
LA	ជំនួយផ្នែកច្បាប់
LAC	អង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា
LCO	ការិយាល័យមេធាវីពិគ្រោះយោបល់
LICADHO	សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស
LSCW	អង្គការជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី
LTC	មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាល និងសុក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈមេធាវី

MoSA	ក្រសួងសង្គមកិច្ច
MoWA	ក្រសួងកិច្ចការនារី
NGO	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
PCB	អង្គភាពសម្របសម្រួលអចិន្ត្រៃយ៍
PILAP	គម្រោងតស៊ូមតិតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ប្រយោជន៍សាធារណៈ
PMU	អង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោង
PRAJ	កម្មវិធីសិទ្ធិ និងយុត្តិធម៌ (ប្រាជ្ញ)
RGC	រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
SMT	ក្រុមគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ
SOC	រដ្ឋកម្ពុជា
SPSS	កម្មវិធីស្ថិតិសម្រាប់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម
TV	ទូរទស្សន៍
UN	អង្គការសហប្រជាជាតិ
UNDP	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ
UNTAC	អាជ្ញាធរបណ្តោះអាសន្នរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា
USAID	ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ

រូប និងតារាង

តារាងទី ១ : តំបន់ និងខេត្តគ្របដណ្តប់.......... 7
តារាងទី ២ : ទីតាំងការិយាល័យផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់
និងចំនួនមេធាវីជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលបំពេញការងារក្នុងការិយាល័យ 22
រូបភាពទី ១ : ទស្សនៈរបស់អតិថិជនសក្ខានុភូតដែលសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរតម្រង់គោលដៅទៅរកក្រុមនេះ.......... 29
រូបភាពទី ២ :ការយល់ឃើញរបស់អ្នកផ្តល់សេវាដែលសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរតម្រង់គោលដៅទៅរកក្រុមនេះ 30
រូបភាពទី ៣ : ចំណេះដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 31
រូបភាពទី ៤ : ចម្លើយទៅនឹងសំណួរ : តើជំនួយផ្នែកច្បាប់មានន័យស្មើនឹងការទទួលបានយុត្តិធមិឬទេ ? 32
រូបភាពទី ៥ : តើជំនួយផ្នែកច្បាប់សម្រេចគោលដៅខ្លួនដែរឬទេ ?.......... 33
រូបភាពទី ៦ : វិធីដែលប្រជាជនអាចយល់ដឹងអំពីសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 34
រូបភាពទី ៧ : បញ្ហាសំខាន់ជាងគេទាំងប្រាំនៅក្នុងសហគមន៍.......... 35
រូបភាពទី ៨ : បញ្ហាបុគ្គលសំខាន់ជាងគេទាំងប្រាំ.......... 36
រូបភាពទី ៩ : គុណប្រយោជន៍នៃសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 37
រូបភាពទី ១០ : មធ្យោបាយដែលប្រជាជនទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 38
រូបភាពទី ១១ : មធ្យោបាយដែលត្រូវលើកស្ទួយសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 39
រូបភាពទី ១២ : បញ្ហាដែលអតិថិជនជួបប្រទះ នៅពេលទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 40
រូបភាពទី ១៣ : បញ្ហាសំខាន់ៗដែលអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់កំពុងជួបប្រទះ.......... 41
រូបភាពទី ១៤ : មធ្យោបាយដែលជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធមិ.......... 42
រូបភាពទី ១៥ : សំណើអំពីរបៀបដែលត្រូវកែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់.......... 43

សេចក្តីសង្ខេប

យោងតាមផែនការសកម្មភាពស្តីពីយុទ្ធសាស្រ្តកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការ រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្តេជ្ញាកែលម្អគុណភាពដំណើរការក្តី និងសេវាពាក់ព័ន្ធអោយប្រសើរឡើង ដោយរួមបញ្ចូលទាំងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់ផងដែរ ។ ការសិក្សានេះគឺជាជំហានដំបូងដើម្បីឈានទៅសម្រេចអោយបាននូវការប្តេជ្ញានេះ ។

ការសិក្សានេះមានគោលដៅបង្កើតប្រភេទ និងចរិតលក្ខណៈនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា និងវាយតម្លៃអំពី ការយល់ឃើញផ្សេងៗអំពីអ្វីដែលជាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអ្វីដែលគួរតែជាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ លទ្ធផលនៃការសិក្សាមាន គោលដៅផ្តល់ព័ត៌មានដល់សេចក្តីសម្រេចនាពេលអនាគតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា អំពីវិធានការដែលចាំបាច់ដើម្បីកែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយប្រសើរឡើង ។

ការសិក្សានេះផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ស្តីពីជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជារួមមាន រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃរដ្ឋកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលឯកសារទាំងពីរនេះបញ្ញត្តិអំពីការផ្តល់ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះក៏រួមបញ្ចូលផងដែរនូវច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី ដែលតម្រូវអោយគណៈមេធាវីផ្តល់សេវា ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់ជនទាំងឡាយណាដែលត្រូវការ ។

ការសិក្សាទទួលស្គាល់ថា ក្រៅពីអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនដែលចុះកិច្ចសន្យាជាមួយគណៈមេធាវីក្នុងកិច្ចផ្តល់សេវាជំនួយ ផ្នែកច្បាប់យ៉ាងមានកម្រិត និងអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនមួយចំនួនតូចដែលផ្តល់សេវាដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណជន (មានន័យថា ដោយឥតគិតថ្លៃ) អ្នកដែលកំពុងផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់នាពេលបច្ចុប្បន្ននៅប្រទេសកម្ពុជាសុទ្ធតែជា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ។

ការស្ទង់មតិបានរកឃើញថា មេធាវីសមាជិក និងមេធាវីកម្មសិក្សាការីជិតមួយភាគបួន គឺជាបុគ្គលិកពេញម៉ោងរបស់អង្គការ ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលសុទ្ធតែជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជំនាញខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

ទស្សនវិស័យរបស់អតិថិជន

ការស្ទង់មតិបានបង្ហាញអោយឃើញថា ខណៈដែលប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាមានចំណេះដឹងនៅមានកម្រិតអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និង អំពីកន្លែងផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ការយល់ឃើញអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ថាជាទស្សនាទាន និងការអនុវត្ត ជាទូទៅមាន លក្ខណៈអនុគ្រោះ ។

អ្នកប្រើប្រាស់ ឬអតិថិជនសក្តានុភូតនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ បានបញ្ជាក់ប្រាប់អ្នកស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិដោយសង្កត់ធ្ងន់អំពីតម្រូវការព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ជាពិសេសតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ។ អ្នកផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ បច្ចុប្បន្ននេះបានយល់ស្របទៅលើតម្រូវការអោយមានការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ប៉ុន្តែបានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើគុណតម្លៃនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនៅកម្រិតសហគមន៍ ។

ចំពោះបញ្ហាផ្នែកច្បាប់ចម្បងៗ ដែលសហគមន៍មូលដ្ឋានកំពុងជួបប្រទះនៅក្នុងតំបន់ដែលបានធ្វើការស្ទង់មតិ អតិថិជនសក្តានុភូត បានកំណត់ដូចតទៅនេះ : វិវាទដីធ្លី អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងបញ្ហាផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងបទឧក្រិដ្ឋជាទូទៅ ។

ការស្ទង់មតិបានបង្ហាញអោយឃើញថា ប្រជាជនមូលដ្ឋានជាច្រើនទទួលបានបង្អែកនៃសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ តាមរយៈអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ក្នុងមូលដ្ឋាន ជាពិសេស អាជ្ញាធរភូមិ និងឃុំ-សង្កាត់ ។ ការស្ទង់មតិបានបង្ហាញអោយឃើញថា ជារឿយៗប្រជាជនជួបប្រទះនឹងបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរពាក់ព័ន្ធនឹងហិរញ្ញប្បទាន ទំនាក់ទំនង និងចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ ។ បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុរួមមានគ្មានលុយកាក់សម្រាប់ធ្វើដំណើរទៅការិយាល័យអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ រួចត្រឡប់មកវិញ ។ ជាធម្មតា បញ្ហាទំនាក់ទំនងគឺមានន័យថា អតិថិជនមិនអាចធ្វើទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយអ្នកវិជ្ជាជីវៈផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយហេតុពួកគេមិនដឹងថាតើអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់មានទីតាំងនៅកន្លែងណា ឬក៏ពួកគេមិនមានទូរស័ព្ទសម្រាប់ទាក់ទង ។ ចំណេះដឹងនៅមានកម្រិតអំពីច្បាប់ និងដំណើរការក្តី ជាញឹកញាប់ជាឧបសគ្គយ៉ាងសំខាន់ ដែលរារាំងដល់ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយមានប្រសិទ្ធភាព ដោយអតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់បានបំផ្លាញភ័ស្តុតាងសំខាន់ មករកជំនួយផ្នែកច្បាប់ពីមេធាវីយឺតពេក ហើយបើមិនដូច្នោះទេ ក៏រារាំងរំខានដល់អន្តរាគមន៍ទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ផងដែរ ។

បញ្ហាដែលអ្នកផ្តល់សេវាជួបប្រទះ

នៅក្នុងការសម្ភាសស្ទង់មតិ អតិថិជនសក្តានុភូត និងអ្នកផ្តល់សេវា បានបញ្ជាក់ថា អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ខ្វះធនធានមនុស្សសមស្រប និងមិនបានគ្រោងធនធានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់គ្រឿងបរិក្ខារការិយាល័យ (ជាពិសេស បរិក្ខារបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន) ប្រាក់បៀវត្ស និងសោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេត ។ អ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់បានកត់សម្គាល់ផងដែរពីកង្វះខាតនៃធនធានឯកសារច្បាប់ដែលត្រូវការ ដូចជា អត្ថបទច្បាប់បច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានស្នើអោយមានការកែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយប្រសើរឡើង តាមរយៈការលើកស្ទួយទំនាក់ទំនងប្រសើរជាងមុនរវាងអតិថិជន និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការកែលម្អប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ផ្លូវការពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថភាព តម្លាភាព គណនេយ្យភាព សមធម៌ និងឯករាជភាព ។

ភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗបានដាក់ចេញជាអនុសាសន៍ជាបួនផ្នែករួមមាន : ថវិកា និងហិរញ្ញប្បទាន ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ធនធានមនុស្ស និងការយល់ដឹងរបស់អតិថិជន ។ ជាពិសេស ភាគីទាំងនោះបានធ្វើសំណើដូចខាងក្រោម :

ផ្នែកថវិកា និងហិរញ្ញប្បទាន

- ការបង្កើតបណ្តាញថ្នាក់ជាតិក្រៅផ្លូវការ ដែលមានសមាសភាពតំណាងរបស់ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (BAKC) អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGO) ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងទីភ្នាក់ងារម្ចាស់ជំនួយ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈម និងធានានូវភាពរលូននៃអន្តរាគមន៍ខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ការចូលរួមពីសំណាក់សមាគមជំនួញ និងពាណិជ្ជកម្ម សហគ្រាសឯកជនធំៗ ក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការផ្តួចផ្តើមគំនិតខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ការឧបត្ថម្ភជាថវិកាពិសេសពីរាជរដ្ឋាភិបាល សម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងការបង្កើតគោលនយោបាយជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយមានមូលនិធិថវិកាផ្តល់តាមរយៈ (BAKC) ឬគណៈកម្មាធិការកណ្តាលសម្របសម្រួលដទៃផ្សេងៗទៀត ។

ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

- ការអភិវឌ្ឍបណ្តាញឆ្លាស់គ្នា ឧទាហរណ៍ អាជ្ញាធរភូមិ ឬឃុំ-សង្កាត់ អ្នកបម្រើការផ្នែកសង្គម មន្ត្រីនគរបាល និងមន្ត្រីតុលាការ ដើម្បីធ្វើការជាមួយវិស័យយុត្តិធម៌ ក្នុងគោលដៅបង្កើនការចុះអប់រំតាមមូលដ្ឋានអំពីសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ការផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត អំពីចំណេះដឹង និងជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយផ្នែកច្បាប់ដើម្បីអោយព័ត៌មានអំពីសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចទទួលបានងាយស្រួលជាងមុន ។
- ការបង្កើត (ក) កម្មវិធីចុះអប់រំតាមមូលដ្ឋាន ដោយមានការចូលរួមពីសំណាក់វិស័យឯកជន រួមមាន សមាគមជំនួញ និងសហគ្រាសឯកជនធំៗ (ខ) ខ្សែទូរស័ព្ទបង្អែកសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយមិនគិតថ្លៃ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋសួរអំពីបញ្ហាច្បាប់ និងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ (គ) ការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់បន្ថែមទៀត ដោយមានមេធាវីបំពេញការងារកាន់តែច្រើន នៅតាមបណ្តាខេត្តនានា និង (ឃ) មជ្ឈមណ្ឌលមូលដ្ឋានទិន្នន័យ ឯកសារ និងបណ្ណាល័យឯកសារច្បាប់សំខាន់ៗ ។
- ការអនុវត្តដោយគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានូវការជ្រើសរើសតាមបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវ ដំណើរការរកកន្លែងអោយចុះកម្មសិក្សា និងដំណើរការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ (M&E) រួមមាន ការអង្កេតលើធនធាន និងកម្រិតប្រាក់កម្រៃ ដើម្បីអោយគណៈមេធាវីអាចជ្រើសរើសមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត និងរកការងារអោយពួកគេធ្វើសម្រាប់ជាមធ្យោបាយបំពេញអាណត្តិរបស់ខ្លួន និងធានាថាប្រជាជនក្រីក្រអាចទទួលបានជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ការបង្កើតមូលនិធិជំនួយផ្នែកច្បាប់ សម្រាប់ប្រើជាការផ្តល់មូលនិធិ និងដើម្បីអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ សមាជិកមូលនិធិអាចរួមមាន តំណាងមកពីវិស័យយុត្តិធម៌ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ម្ចាស់ជំនួយ និងក្រុមហ៊ុនឯកជននានា ។

ធនធានមនុស្ស

- ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន និងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់សម្រាប់អ្នកបម្រើការផ្នែកសង្គម និងអាជ្ញាធរភូមិ និងឃុំ-សង្កាត់ នៅតាមតំបន់ដែលអតិថិជនត្រូវការជំនួយផ្នែកច្បាប់ខ្លាំងជាងគេ ពាក់ព័ន្ធច្បាប់ភូមិបាល អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ។
- ការបណ្តុះបណ្តាលដល់ "បុគ្គលដែលត្រូវទាក់ទងមុនគេ" មានដូចជាអ្នកបម្រើការផ្នែកសង្គម និងអាជ្ញាធរភូមិ ឬឃុំ-សង្កាត់ ដើម្បីអោយពួកគេអាចផ្តល់យោបល់ណែនាំដល់អតិថិជនរបស់ពួកគេ អំពីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន និងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីកែលម្អជំនាញរបស់អ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ក្នុងការដឹកនាំការវិនិច្ឆ័យសេចក្តី និងតស៊ូមតិ ការស៊ើបសួរអតិថិជន និងការសម្ភាស ជាពិសេស ការសម្ភាសជនរងគ្រោះដែលមានការប៉ះទង្គិចខាងផ្លូវចិត្ត ។
- ការលុបចោលនូវការរឹតត្បិតត្រឹមចំនួនមេធាវី ពី៥០ ទៅ៥៥នាក់ ដែលអោយធ្វើសច្ចាប្រណិធាននៅគណៈមេធាវី ចូលធ្វើកម្មសិក្សារៀងរាល់មួយឆ្នាំម្តង ដើម្បីអោយអាចឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការទីផ្សារ ។
- ការបង្កើតការសម្របសម្រួល សម្រាប់អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជន ក្នុងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅតំបន់ទីក្រុង ដើម្បីអោយធនធានខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលកំពុងខ្វះខាត អាចផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅតំបន់ជនបទ ។
- ការបង្កើត (ក) ក្រុមអ្នកជំនួយការវិជ្ជាជីវៈផ្នែកច្បាប់ដែលមានសមត្ថភាពអាចជួយគាំទ្រដល់មេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និង (ខ) ក្រុមអ្នកជំនួយការមេធាវីនៅតាមសហគមន៍ដែលទទួលការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវ និងមានធនធានសមស្របសម្រាប់ប្រើជា "អ្នកផ្តល់ជំនួយបឋម" ខាងបញ្ហាច្បាប់ ។
- ការបញ្ចូលវិធីសាស្ត្របង្រៀនអំពីការអប់រំផ្នែកច្បាប់ក្នុងកម្មវិធីសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ ដើម្បីផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ខ្លះៗដល់ប្រជាជនក្រីក្រ សំដៅធានាថាអ្នកមានសញ្ញាប័ត្រចេញពីមហាវិទ្យាល័យច្បាប់មានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្តល់សេវាប្រភេទនេះ ។

ការយល់ដឹងរបស់អតិថិជន

- ការលើកស្ទួយនូវកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នា ដោយសម្របសម្រួលគ្នា ក្នុងគោលដៅលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់អតិថិជនសក្តានុភូត អំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ជាតិជាច្រើន ។

១ សេចក្តីផ្តើម

គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រទី៤ នៃផែនការសកម្មភាពដើម្បីអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលត្រូវបានអនុម័តនៅថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៥ បានលើកឡើងអំពីការកែលម្អដំណើរការក្តី និងសេវាពាក់ព័ន្ធ រួមបញ្ចូលទាំងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់ផងដែរ ។ ការសិក្សានេះ ព្រមទាំងការស្ទង់មតិដែលការសិក្សាបានយោង ត្រូវបានចាត់ទុកជា មធ្យោបាយសម្រាប់សំរេចគោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រនេះ។

ការសិក្សានេះត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ជាវិភាគទានដល់គោលបំណងដ៏ទូលំទូលាយក្នុងការពង្រឹងយន្តការដែលមានស្រាប់ និង បង្កើតយន្តការពាក់ព័ន្ធថ្មីៗ សម្រាប់ការលើកស្ទួយនូវសិទ្ធិបុគ្គល ការបែងចែកអំណាចដាច់ពីគ្នា និងនីតិរដ្ឋនៅកម្ពុជា ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ការសិក្សានេះត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីជួយបំពេញដល់តម្រូវការ ក្នុងការធ្វើអោយ លទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌របស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្រីក្រកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ។

គោលដៅជាទូទៅនៃការសិក្សាគឺ ដើម្បីបង្កើតប្រភេទ និងចរិតលក្ខណៈនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា និង ដើម្បីពន្យល់បំភ្លឺអំពីការយល់ឃើញអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងបំភ្លឺថាតើជំនួយផ្នែកច្បាប់មានអ្វីខ្លះ ។ លទ្ធផលនៃការសិក្សានេះមានគោលដៅផ្តល់ព័ត៌មានដល់សេចក្តីសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យក្រៅរដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាម្ចាស់ជំនួយដែលពាក់ព័ន្ធ និងបុគ្គលដទៃទៀត អំពីការកែលម្អការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយកាន់តែប្រសើរឡើងនៅកម្ពុជា ។

១.១. សកម្មភាព

១.១.១ សាវតា និងការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ

ការពិនិត្យមើលឡើងវិញគឺផ្តោតទៅលើសាវតាប្រវត្តិសាស្ត្រនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា និងឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅក្នុងប្រទេស ។

១.១.២ ការវិភាគអំពីការផ្គត់ផ្គង់

ការវិភាគគឺផ្តោតទៅលើការផ្គត់ផ្គង់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា ។ ការវិភាគពិនិត្យមើលឡើងវិញអំពីអង្គការនានា ដែលបានចូលរួមក្នុងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា អំពីបណ្តាខេត្តនានា និងតំបន់ដទៃទៀតដែលបានទៅដល់ និងដោយនរណាខ្លះ អំពីប្រភេទ និងចរិកលក្ខណៈនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងរបៀបដែលសេវាត្រូវបានផ្តល់ (ឧទាហរណ៍

តាមរយៈការប្រើប្រាស់អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អ្នកជំនួយការមេធាវី និង/ឬមេធាវីជំនាញ) អំពីប្រជាជនគោលដៅរបស់អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអំពីមធ្យោបាយដ៏ប្រសើរបំផុតសម្រាប់កែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

១.១.៣ ការវិភាគអំពីតម្រូវការ

ការវិភាគនេះគឺផ្តោតទៅលើតម្រូវការរបស់អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ផងដែរ ។ ការវិភាគនេះរួមបញ្ចូលទាំងការវាយតម្លៃអំពីលទ្ធភាពក្នុងការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងសេវារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងសេវារបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ជាមួយនឹងសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលមានស្រាប់ ។

១.២. ការគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ

អង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោង (PMU) នៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការ (CLJR) នៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាអ្នកមើលការខុសត្រូវ និងរៀបចំការស្ទង់មតិ ដោយមានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីបុគ្គលិករបស់កម្មវិធីសិទ្ធិ និងយុត្តិធម៌ (PRAJ) របស់វិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបូព៌ា-បស្ចិម (EWMI) ដែលជាដៃគូអនុវត្តរបស់ទីភ្នាក់ងារ USAID សម្រាប់ការផ្តួចផ្តើមគំនិតអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងនីតិរដ្ឋនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ វិទ្យាស្ថាន EWMI - កម្មវិធី PRAJ បានផ្តល់ការឧបត្ថម្ភ យោងតាមអនុស្សារណៈនៃការ យោគយល់ ដែលបានចុះហត្ថលេខាជាមួយក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធតុលាការ (CLJR) ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ។

CLJR PMU និង EWMI បានរួមគ្នាបង្កើតជា "ក្រុមគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ" មួយ ។ ដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ក្រុមគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិជាអ្នកមើលការខុសត្រូវលើការអភិវឌ្ឍ និងចាត់ចែងឧបករណ៍ស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិ ការអនុវត្តការស្ទង់មតិ និងការវិភាគទិន្នន័យ ក៏ដូចជាការតាក់តែងរបាយការណ៍សិក្សាបញ្ចប់ និងអនុសាសន៍ ។ ស្ថាប័នទាំងអស់នេះក៏បានជួយក្នុងការអនុវត្តគម្រោងដែលកើតចេញពីដំណើរការនេះ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការបណ្តុះបណ្តាលលើការគ្រប់គ្រងចាត់ចែងការស្ទង់មតិផងដែរ ។

ចំពោះការស្ទង់មតិនេះផ្ទាល់ ក្រុមគ្រប់គ្រងស្ទង់មតិបានចុះកិច្ចសន្យាជាមួយក្រុមប្រឹក្សាយោបល់-ស្រាវជ្រាវឯករាជ្យមួយ គឺក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវឥណ្ឌូចិន (IRL) ដោយមានជំនួយពីវិទ្យាស្ថាន EWMI - កម្មវិធី PRAJ ។ ក្រុមហ៊ុន IRL គឺជាការិយាល័យប្រឹក្សាយោបល់ដែលមានមូលដ្ឋាននៅប្រទេសកម្ពុជា ធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ខាងបច្ចេកទេសប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យស្ថិតិ និងបង្កើតឧបករណ៍ស្រាវជ្រាវសមស្របនឹងប្រធានបទ ។

២ វិធីសាស្ត្រ

២.១. ការរៀបចំការសិក្សា

ការរៀបចំការស្រាវជ្រាវជាលក្ខណៈតំណាងគំរូ និងអត្ថាធិប្បាយ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដោយជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រតាមបែបគុណភាព និងបរិមាណសម្រាប់ប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យ ។ តំណាងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បី និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ក៏ដូចជាមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាល រួមគ្នាបង្កើតបានជាក្រុមសិក្សាគោលនៃភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ។

២.២. វិសាលភាពភូមិសាស្ត្រនៃការស្ទង់មតិ

ការស្ទង់មតិគ្របដណ្តប់តំបន់សំខាន់ចំនួនប្រាំនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលក្នុងនោះខេត្ត-ក្រុងសរុបចំនួន ១៦ ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយផ្អែកលើទំហំ ចំណេះដឹងដែលមានស្រាប់អំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងចរិកលក្ខណៈមូលដ្ឋានផ្សេងៗទៀត ។
តារាងខាងក្រោមនេះនឹងរៀបរាប់សេចក្តីលម្អិត :

តារាងទី ១ : តំបន់ និងខេត្ត-ក្រុងគ្របដណ្តប់

តំបន់	ខេត្តដែលគ្របដណ្តប់
ទំនាប	កំពង់ចាម ស្វាយរៀង
បឹងទន្លេសាប	បាត់ដំបង សៀមរាប បន្ទាយមានជ័យ ឧត្តរមានជ័យ ពោធិ៍សាត់
ភ្នំពេញ	ភ្នំពេញ កណ្តាល
ខ្ពង់រាបព្រៃសាន និងភ្នំ	ក្រចេះ រតនគិរី មណ្ឌលគិរី
ឆ្នេរសមុទ្រ	កោះកុង ក្រុងព្រះសីហនុ កំពត កែប

២.៣. លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសគំរូតំណាង

អ្នកផ្តល់សម្ភាសសំខាន់ៗក្នុងការស្ទង់មតិ មានដូចជាអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ អតិថិជន និងអតិថិជនសក្តានុភូតនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ មេធាវី អ្នកដឹកនាំឃុំ-សង្កាត់ ស្រុក-ខណ្ឌ ខេត្ត-ក្រុង ដែលពាក់ព័ន្ធ តំណាងមកពីក្រសួង និងស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលខាងវិស័យយុត្តិធម៌ តំណាងមកពីនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលដែលពាក់ព័ន្ធ សមាជិកអង្គចៅក្រម មន្ត្រីតុលាការ និងមន្ត្រី BAKC ។

ដើម្បីបង្កើនសុពលភាព និងភាពអាចជឿទុកចិត្តបាននៃព័ត៌មានដែលទទួលបានពីការស្ទង់មតិមូលដ្ឋាន និងវាយតម្លៃតម្រូវការ ការស្រាល់ជ្រើសចំនួនគំរូតំណាងត្រូវបានធ្វើឡើងដោយចេតនា ។ ក្នុងករណីនេះ មានការសម្រេចថា ព័ត៌មានដ៏ប្រសើរបំផុតត្រូវទទួលបានពីអ្នកផ្តល់សម្ភាសដែលមានអត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់ និងជាអ្នកដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាធ្លាប់ស្គាល់ច្បាស់អំពីការផ្តល់គោលនយោបាយ និងការគ្របដណ្តប់នៃសេវាផ្នែកច្បាប់ ។

ការស្រាល់ជ្រើសចំនួនគំរូតំណាងបានគិតគូដល់កត្តាដូចតទៅនេះ (សូមមើលសេចក្តីបន្ថែម ក អំពីបញ្ជីអ្នកផ្តល់សម្ភាស) :

- ការគ្របដណ្តប់ដែលបានយល់ឃើញនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់
- បំណែងចែកភូមិសាស្ត្រ និងរដ្ឋបាលនៃប្រទេសកម្ពុជា
- តំបន់របស់អ្នកផ្តល់សម្ភាស ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអតិថិជននៅទីក្រុង និងជនបទ និងអ្នកប្រើប្រាស់សក្តានុភូតនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់
- ប្រភេទប្រជាជន
- និយមន័យរួមច្បាស់លាស់មួយពីវណ្ណៈប្រជាជនក្រីក្រ
- ភាពជាម្ចាស់ និងយថាភាព

កម្រងសំណួរខុសប្លែកគ្នាខ្លះៗត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់អតិថិជនសក្តានុភូត និងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ (សូមមើលសេចក្តី-បន្ថែម ខ អំពីកម្រងសំណួរ) ។ វត្ថុបំណងចម្បងនៃការសិក្សាលើក្រុមទាំងពីរនេះមានដូចតទៅ :

- ការវិភាគអំពីការយល់ឃើញរបស់ពួកគេទៅលើប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- ការកំណត់អំពីការយល់ឃើញរបស់ពួកគេអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់
- ការវាយតម្លៃអំពីចំណេះដឹងរបស់ពួកគេអំពីប្រភេទ និងភាពអាចរកបាននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់
- ការកំណត់អំពីតម្រូវការ និងការរំពឹងទុករបស់ពួកគេ ។

លើសពីនេះទៅទៀត អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ក៏ត្រូវបានសួរសំណួរអំពី :

- ស្ថានភាពនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅក្នុងខេត្តរបស់ពួកគេ
- បញ្ហាចម្បងៗដែលពួកគេជួបប្រទះ
- សំណើរបស់ពួកគេដើម្បីកែលម្អជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយប្រសើរឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់សិក្ខាសាលាបើកចំហដល់អ្នកចូលរួម (សូមមើលជំពូក ២.៤.១ ខាងក្រោម) ការសម្ភាសទល់មុខគ្នាត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើង នៅក្នុងតំបន់ទាំងប្រាំ នាខែមេសា និងខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ ។ ទំហំគំរូតំណាងសរុបគឺ ៦៥០ នាក់ ដោយមានអតិថិជនសក្តានុភូតចំនួន ៥០០ នាក់ (១០០ នាក់ក្នុងមួយតំបន់) និងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ចំនួន ១៥០ នាក់ (២០ នាក់នៅរាជធានីភ្នំពេញ និង១០ នាក់ ក្នុងខេត្តមួយ ក្នុងចំណោមខេត្តទាំង១៣ ទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ) ។

ការជ្រើសរើសគំរូតំណាងសម្រាប់អតិថិជនសក្ខានុភូតគឺធ្វើឡើងដោយភាពចៃដន្យ ដោយចាត់ថ្នាក់ទៅតាមក្រុមភេទ និងក្រុមចំណូល (អ្នកដែលត្រូវបានជ្រើសរើសមានចំណូលគ្រួសារតិចជាង ២.០០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយឆ្នាំ) ។ ការជ្រើសរើសគំរូតំណាងសម្រាប់អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់គឺធ្វើឡើងដោយភាពចៃដន្យដែរ ។

ព័ត៌មានអំពីគំរូតំណាងសម្រាប់អតិថិជនសក្ខានុភូតមានបង្ហាញជូននៅក្នុងសេចក្តីបន្ថែម គ ។ ការបែងចែកជាភេទគឺធ្វើ ឡើងក្នុងកម្រិតស្មើគ្នា ហើយឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីក្រុមប្រជាជនដែលត្រូវបានសិក្សា ។ ក្រុមអាយុមានកម្រិតស្មើគ្នា ដោយ ៣៧% មានអាយុតិចជាង ៣៥ ឆ្នាំ តំណាងអោយលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យរបស់អតិថិជនសក្ខានុភូតដែលមានចំណូលទាប ។ ការសិក្សាមានកម្រិតទាប : ៤០% មិន ដែលធ្លាប់ទៅសាលារៀន ឬមិនបានបញ្ចប់បឋមសិក្សា និង៥២% មានសញ្ញាប័ត្របឋមសិក្សា ប៉ុន្តែ មិនបានបញ្ចប់មធ្យមសិក្សា ។ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រួសាររបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានបង្ហាញថា ៥២% នៃគំរូតំណាងយ៉ាងហោចណាស់មានកូនបីនាក់ ។ គំរូតំណាងពាក់កណ្តាល (ជាពិសេស បុរស) ជាមេគ្រួសារ ។ គំរូតំណាង ៧០% បាននិយាយថា គ្រួសារពួកគេជាអ្នកមានដីធ្លី និងគំរូតំណាង ៩២% បានបញ្ជាក់ថាពួកគេមានផ្ទះផ្ទាល់ខ្លួន ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានរៀបរាប់ថាអាជ្ញាធរដែលមានឥទ្ធិពលនៅក្នុងសហគមន៍ដែលពួកគេរស់នៅ គឺជា ឃុំ-សង្កាត់ (៨៩%) មេភូមិ (៧៥%) នគរបាល (៦៣%) ។ គំរូតំណាង ៦៣% រស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ និង៣៧% រស់នៅក្នុងតំបន់ទីក្រុង ឬជាយក្រុង ។

២.៤. វិធីសាស្ត្រប្រមូលទិន្នន័យ

វិធីសាស្ត្រសំខាន់ៗក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យគឺ ការសម្ភាសមានរចនាសម្ព័ន្ធ ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ ការសម្ភាសអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ និងការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ ។ ការប្រើប្រាស់សិក្ខាសាលា "បើកចំហដល់អ្នកចូលរួម" (សូមមើលខាងក្រោម) ក៏មានសារៈប្រយោជន៍ផងដែរដល់ការប្រមូលទិន្នន័យ ។

២.៤.១ សិក្ខាសាលាបើកចំហដល់អ្នកចូលរួម

សកម្មភាពដំបូងគេនៅរៀងរាល់ពេលធ្វើការស្ទង់មតិម្តងៗ គឺត្រូវរៀបចំសិក្ខាសាលាបើកចំហមួយជាមួយអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ ។ សិក្ខាសាលាត្រូវបានធ្វើឡើងភ្លាមៗ មុនក្រុមស្ទង់មតិមកដល់តំបន់ពាក់ព័ន្ធ ។ សិក្ខាសាលាត្រូវបានរៀបចំ ដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលដោយក្រុមគ្រប់គ្រងការស្ទង់មតិ និងបុគ្គលិករបស់ CLJR/PMU ។

អ្នកដែលត្រូវបានអញ្ជើញអោយចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាបើកចំហនេះ គឺបុគ្គលសំខាន់ក្នុងតំបន់ដែលបម្រើការងារក្នុងវិស័យតុលាការ និងវិស័យច្បាប់ ។ សិក្ខាកាមរួមមានមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ និងខេត្ត-ក្រុង ភ្នាក់ងារសុរិយោដី ចៅក្រមព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវី ជំនួយការមេធាវី បុគ្គលិកពន្ធនាគារ នគរបាល តំណាងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល តំណាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ និងតំណាងក្រុមសហគមន៍ ។

សិក្ខាសាលាបើកចំហនេះមានគោលដៅពីរ : ទីមួយ គឺបង្ហាញណែនាំអំពីការស្ទង់មតិ និងសមាជិកក្រុមស្ទង់មតិដល់អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ និងថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត-ក្រុង ដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រពីសំណាក់បុគ្គលទាំងអស់នេះ និងទីពីរ គឺបង្កើតឱកាសដល់ក្រុមស្ទង់មតិ ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកផ្តល់សម្ភាសដែលពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

សិក្ខាសាលាបើកចំហត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅ :

- រាជធានីភ្នំពេញ (សម្រាប់សិក្ខាកាមមកពីក្រុងភ្នំពេញ ខេត្តកំពង់ចាម និងខេត្តស្វាយរៀង)
- ខេត្តបាត់ដំបង (សម្រាប់សិក្ខាកាមមកពីខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្តបាត់ដំបង និងខេត្តពោធិសាត់)
- ខេត្តសៀមរាប (សម្រាប់សិក្ខាកាមមកពីខេត្តសៀមរាប និងខេត្តឧត្តរមានជ័យ)
- ខេត្តក្រចេះ (សម្រាប់សិក្ខាកាមមកពីខេត្តក្រចេះ ខេត្តរតនគីរី និងខេត្តមណ្ឌលគីរី)
- ក្រុងព្រះសីហនុ (សម្រាប់សិក្ខាកាមមកពីខេត្តកោះកុង ក្រុងព្រះសីហនុ ខេត្តកំពត និងក្រុងកែប) ។

២.៤.២ ការសម្ភាសមានរចនាសម្ព័ន្ធ

ការសម្ភាសនេះត្រូវបានធ្វើជាពិសេសដោយអ្នកស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិ ជាមួយនឹងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលត្រូវកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅមុន ឬក្នុងកំឡុងពេលរៀបចំសិក្ខាសាលាបើកចំហ ។ ការសម្ភាសមានរចនាសម្ព័ន្ធមានសារៈប្រយោជន៍យ៉ាងខ្លាំងក្នុងការពន្យល់បំភ្លឺអំពីប្រភេទនៃសេវាផ្តល់ជូនក្រុមគោលដៅសម្រាប់សេវាប្រភេទនេះ ការរៀបចំបុគ្គលិកដែលចាំបាច់សម្រាប់ផ្តល់សេវាទាំងនេះ ។ល។ សមាជិកក្រុមគ្រប់គ្រងស្ទង់មតិបានចុះជាប់ជាមួយអ្នកស្រាវជ្រាវនៅក្នុងពេលធ្វើសម្ភាសនេះ ។

២.៤.៣ ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ

ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅត្រូវបានធ្វើឡើងជាមួយបុគ្គលទាំងអស់ដែលមកពីតំបន់គោលដៅនៃការស្ទង់មតិ (សូមមើលតារាងទី ១ អំពីបញ្ជីខេត្តដែលត្រូវធ្វើស្ទង់មតិ) ជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់ដែលបានជ្រើសរើស និងអ្នកប្រើប្រាស់សក្តានុភូតនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ហើយជាសរុប ក្រុមគោលដៅមួយមានគ្នាប្រហែល ៨នាក់ ។
ការពិភាក្សាមានសារៈប្រយោជន៍ក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីតម្រូវការ និងកង្វះខាតនៃសេវាដែលមានស្រាប់ ។
ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់បង្ហាញ ច្បាស់ពីស្ថានភាពនៃបញ្ហាដែលត្រូវការដំណោះស្រាយ ។
ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅត្រូវបានបែងចែងជាជំហាន១អោយដាច់ពីគ្នារវាងអ្នកពិភាក្សាជាបុរស និងស្ត្រី ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការវិភាគអំពីបម្រែបម្រួលភេទក្នុងតម្រូវការជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

ការចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅពីសំណាក់ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា មន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ និងខេត្ត-ក្រុង មន្ត្រីពន្ធនាគារ នគរបាល និងតំណាងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ឱកាសដល់ការស្ទង់មតិ

ក្នុងការរៀបចំការសម្ភាសជាលក្ខណៈបុគ្គល ឬការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅនាពេលក្រោយៗទៀត ជាមួយអ្នកផ្តល់សម្ភាសជាច្រើន ។

ការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិ ដោយមានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីក្រុមគ្រប់គ្រងស្ទង់មតិ និងមន្ត្រីមកពី CLJR/PMU ។

២.៤.៤ ការសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ

ការសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗត្រូវបានធ្វើឡើងជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត-ក្រុងដែលពាក់ព័ន្ធ ប្រធាននាយកដ្ឋាន/មន្ទីររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអ្នករៀបចំគោលនយោបាយនៅក្នុងគ្រប់ខេត្ត-ក្រុងទាំងអស់ ដែលត្រូវធ្វើស្ទង់មតិ (សូមមើលសេចក្តីបន្ថែម ក អំពីប្រភពគំរូតំណាងសម្រាប់ការសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ) ពោលគឺមានបុគ្គលចំនួន ១៥០ នាក់ដែលត្រូវសម្ភាស ។ បុគ្គលទាំងអស់នោះរួមបញ្ចូលទាំង មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ និងខេត្ត-ក្រុង ចៅក្រមព្រះរាជអាជ្ញា មន្ត្រីពន្ធនាគារជាន់ខ្ពស់ និងនគរបាល ភ្នាក់ងារសុរិយោដី និងមេដឹកនាំខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ មេដឹកនាំខាងតស៊ូមតិ និងអង្គការសិទ្ធិមនុស្សផ្សេងៗទៀត ។

ការសម្ភាសអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសមាជិកក្រុមគ្រប់គ្រងស្ទង់មតិ រួមជាមួយមន្ត្រី CLJR/PMU អមដំណើរដោយអ្នកស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិ ។

២.៤.៥ ការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ និងការប្រមូលទិន្នន័យ

ការងារពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ និងប្រមូលទិន្នន័យ បានចាប់ផ្តើមមុនពេលការចុះធ្វើស្ទង់មតិដំណើរការ និងបន្តធ្វើរហូតដល់ដំណាក់កាលចុងក្រោយ គឺការវិភាគ និងការសរសេររបាយការណ៍ ។ កិច្ចការនេះអាចអោយក្រុមស្រាវជ្រាវទទួលបាននូវព័ត៌មានច្បាស់លាស់អំពីចំនួនការិយាល័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ជាច្រើននាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ ឯកសារច្បាប់ និងបទបញ្ជាដែលមានស្រាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ត្រូវបានពិនិត្យមើលផងដែរ ក្នុងគោលដៅវាយតម្លៃអំពីចន្លោះប្រហោង និងការប្រើប្រាស់អោយអស់សក្តានុពល ។ ឯកសារដែលត្រូវពិនិត្យមើលឡើងវិញ មានដូចជា របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ផែនការការងារ ឯកសារថវិកា និងគោលនយោបាយ របស់អង្គភាពផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងឯកសារជាច្រើនទៀតអំពីទិដ្ឋភាពផ្សេងៗនៃការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ អ្នកពិគ្រោះយោបល់ឯករាជ្យមួយធ្វើការពិនិត្យឯកសារឡើងវិញសម្រាប់ក្រុមគ្រប់គ្រងស្ទង់មតិ ។

២.៥. ការវែកញែក និងវិភាគទិន្នន័យ

២.៥.១ ទិន្នន័យតាមបែបគុណភាព

ទិន្នន័យតាមបែបគុណភាពត្រូវបានប្រមូលពីការសម្ភាសអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ និងដំណើរការត្រួតពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ ។ ទិន្នន័យត្រូវបានវិភាគ ទៅតាមបញ្ហា និងប្រធានបទដែលត្រូវរៀបចំឡើងស្របទៅតាមវត្ថុបំណងនៃការសិក្សា ។

២.៥.២ ទិន្នន័យតាមបែបបរិមាណ

ការវិភាគទិន្នន័យតាមបែបបរិមាណត្រូវបានធ្វើ ដោយប្រើប្រាស់កម្មវិធីវិភាគព្យាករណ៍ដែលមានការប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយជាងគេ គឺកម្មវិធី SPSS (កម្មវិធីស្ថិតិសម្រាប់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) ។ ទិន្នន័យបានទទួល ជាពិសេសពីអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយប្រើប្រាស់កម្រងសំណួរពាក់កណ្តាលរចនាសម្ព័ន្ធ ។

២.៦. សិក្ខាសាលាពេញអង្គនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធ

សិក្ខាសាលាពេញអង្គបីសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើង នៅក្នុងកំឡុងពេលធ្វើការស្ទង់មតិ ។ សិក្ខាសាលាទីមួយ គឺជាកិច្ចប្រជុំរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធមកពីរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា ធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ។ កិច្ចប្រជុំធ្វើឡើង ដើម្បីប្រមូលយោបល់ចូលរួមចំណែក និងអនុសាសន៍ សម្រាប់ កែលម្អការរៀបចំស្ទង់មតិ ។ នេះគឺជាលើកទីមួយដែលថ្នាក់ដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធបានជួបប្រជុំគ្នា ដើម្បីពិភាក្សាគ្នាអំពីសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅប្រទេសកម្ពុជា ហើយអ្នក ចូលរួមទាំងអស់ បានព្រមព្រៀងគ្នាលើតម្រូវការ សម្រាប់កិច្ចប្រជុំជាទៀងទាត់នាពេលអនាគតរបស់ភាគីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

កិច្ចប្រជុំត្រូវបានបែងចែកជាពីរផ្នែក ។ ផ្នែកទីមួយគឺជាការបង្ហាញអំពីធាតុផ្សំផ្សេងៗនៃការស្ទង់មតិ រួមមាន ការពិនិត្យមើលឯកសារឡើងវិញ ការវិភាគដែលស្នើឡើងទៅលើការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការ ការគ្របដណ្តប់ផ្នែកភូមិសាស្ត្រ និងវិធីសាស្ត្រ ។ ផ្នែកទីពីរគឺជាការផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់របស់សិក្ខាកាម រួមមាន សំណើផ្សេងៗ អំពីថាតើត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីកែលម្អកិច្ចការស្ទង់មតិអោយកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ។

សិក្ខាសាលាទីពីរសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ គឺជាកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី០២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៦ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ។
កិច្ចប្រជុំនេះមានគោលដៅប្រមូលយកមតិយោបល់ចំពោះលទ្ធផលដំបូងនៃការស្ទង់មតិ ។

សិក្ខាសាលាទីបីសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ គឺជាកិច្ចប្រជុំធំជាងមុន ធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី០៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីពិចារណាទៅលើលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិ ។ អ្នកចូលរួមប្រហែល ១៥០ នាក់មកពីភាគីរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល បានពិនិត្យមើលលទ្ធផល និងបញ្ចេញប្រតិកម្មរបស់ខ្លួនចំពោះលទ្ធផលទាំងនោះ ។ អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា រួមមាន មន្ត្រីមកពីក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ រាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈ-តុលាការ (RAJP) ក្រសួងកិច្ចការនារី តុលាការខេត្ត-ក្រុង និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ។ មេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ជាច្រើន និងសមាជិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងទីភ្នាក់ងារម្ចាស់ជំនួយ ក៏បានចូលរួមផងដែរ ។

សិក្ខាសាលានេះរួមមានការធ្វើបទបង្ហាញបួនសំខាន់ៗរួមមាន សេចក្តីផ្តើមអំពីស្ទង់មតិខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយលោក ប៉ែន ប៊ុនឈា ជាអនុប្រធាន PMU នៃ CLJR ការពិនិត្យមើលឡើងវិញទៅលើច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលមានស្រាប់ដោយលោក គង់ ផល្លៈ អនុប្រធានក្រុមគម្រោងកំណែទម្រង់ច្បាប់នៃ PMU នៃ CLJR ការបង្ហាញអំពីលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិដោយលោក ទឹម ស្ទិត នាយកចាត់ការទូទៅក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវឥណ្ឌូចិន (IRL) និងសេចក្តីសង្ខេបអំពីអនុសាសន៍លើការធ្វើស្ទង់មតិបង្ហាញជូនដោយលោក វ៉ាចាន់ សាស ទីប្រឹក្សាផ្នែកទទួលបានយុត្តិធម៌របស់កម្មវិធីសិទ្ធិ និងយុត្តិធម៌ ។ វគ្គប្រជុំនៅពេលរសៀលគឺសម្រាប់ការផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់របស់សិក្ខាកាម និងការពិភាក្សាជាក្រុមអំពីការចុះអប់រំណែនាំដល់សហគមន៍ ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នដែលផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់តំបន់គ្រប់ដណ្តប់ដោយការស្ទង់មតិ ។ សំណើដែលបានលើកឡើងក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងអនុសាសន៍ទៅលើការសិក្សាបញ្ចប់ (សូមមើលជំពូក ៥ ខាងក្រោម) ។

២.៧. ដែនកំណត់នៃការស្ទង់មតិ

ដូចជាការស្ទង់មតិទាំងអស់ដែរ ការស្ទង់មតិនេះមានដែនកំណត់របស់ខ្លួន ។ អ្នកចូលរួមក្នុងការសម្ភាសជាពាក់កណ្តាលរចនា-សម្ព័ន្ធ ជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ រួមមានមិនត្រឹមតែមេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ គឺមានទាំងមន្ត្រីរាជរដ្ឋា-ភិបាលផងដែរ និងបុគ្គលផ្សេងៗទៀត ដែលជាទម្លាប់ត្រូវបានស្នើអោយផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ ជាផ្នែកមួយនៃភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ឬពីព្រោះពួកគេតែងតែដោះស្រាយបញ្ហាជូនអតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ នេះជាករណី ដែលលទ្ធផលនៃការសម្ភាសមានគោលបំណងចង់អោយមានភាពទូទៅនៅក្នុងលក្ខណៈនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ។ ការពិភាក្សាជាក្រុម និងសិក្ខាសាលា សម្រាប់ភាគីដែលពាក់ព័ន្ធនៅថ្ងៃទី០៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ កាន់តែផ្តល់នូវភាពច្បាស់លាស់មួយកម្រិតថែមទៀតនៅក្នុងវិស័យនេះ ប៉ុន្តែប្រហែលជាមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ ។

ដែនកំណត់មួយទៀតគឺថា ការស្ទង់មតិមិនមែនជាកិច្ចការដែលត្រូវវាស់វែងគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលមានស្រាប់នោះទេ ប៉ុន្តែ វាពិតជាបានបរិយាយអំពីការយល់ឃើញលើការផ្តល់សេវានេះ ។
ទោះបីជាការស្ទង់មតិនេះតម្រូវអោយធ្វើ ដូច្នេះក៏ដោយ ក៏វាមានការលំបាកក្នុងការសម្រេចបាន ពីព្រោះអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នាពេលបច្ចុប្បន្នខ្វះនូវបទដ្ឋានរួម ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគុណភាពនៃការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ អតិថិជន ការអនុវត្ត

ការធ្វើរបាយការណ៍ និងគណនេយ្យភាព ។ ដោយសារកង្វះខាត បទដ្ឋានបែបនេះ និងកង្វះខាតទិន្នន័យ គោលការណ៍វាយតម្លៃគុណភាព គឺជាកិច្ចការមួយដ៏លំបាក ។

៣ លទ្ធផល

៣.១. និយមន័យ ក្របខ័ណ្ឌ និងបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់

និយមន័យនៃពាក្យ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ តែងតែមានការប្រែប្រួល ប៉ុន្តែជាទូទៅ ពាក្យនេះសំដៅលើសេវាផ្នែកច្បាប់ ដែលផ្តល់ជាទូទៅដោយមេធាវី ដោយឥតគិតថ្លៃ ហើយត្រូវបានឧបត្ថម្ភថវិកាដោយអាជ្ញាធរដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបង្កើតឡើងជូនប្រជាជន ដែលគ្មានលទ្ធភាពចំណាយដើម្បីទទួលបានសេវាទាំងនេះ[១] ។

មានប្រភពជាច្រើនដែលបានផ្តល់ ឬចូលរួមផ្តល់និយមន័យដល់ពាក្យជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា ។ សំយោគនៃប្រភពទាំងនេះអាចរកបាននៅក្នុងសៀវភៅដែលមានចំណងជើងថា *មគ្គុទ្ទេសក៏ឯកសារអំពីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៃប្រទេសកម្ពុជា* ដែលបានអោយនិយមន័យពាក្យ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ថាជា "... ការផ្តល់សេវាផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃដល់បុគ្គលដែលមិនមានលទ្ធភាពបង់ថ្លៃសេវា ។ គោលដៅស្នូលនៃកម្មវិធីជាតិជំនួយផ្នែកច្បាប់គឺដើម្បីធានាថា បុគ្គលគ្រប់រូប ជាពិសេស អ្នកដែលត្រូវបានជាប់ចោទពីបទព្រហ្មទណ្ឌ មានសិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌ដោយស្មើភាពគ្នា តាមរយៈជំនួយពីមេធាវី"[២] ។

ការស្ទង់មតិបានរកឃើញថា មិនមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយទូលំទូលាយ នៅថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់ណែនាំបង្ហាញពីបទប្បញ្ញត្តិ និងបទបញ្ជាស្តីពីសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ឡើយ ។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា នៅប្រទេសកម្ពុជា មិនមានអត្ថបទច្បាប់ណាមួយដែលចែងជាពិសេសអំពីការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ឡើយ ។ បទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងការទទួលបានយុត្តិធម៌ មានចែងយ៉ាងទូលំទូលាយតែក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ និងច្បាប់ឆ្នាំ១៩៩៥ ស្តីពីគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (BAKC) ប៉ុណ្ណោះ ។ ដោយសារហេតុផលនេះមួយផ្នែក ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ឬការផ្គត់ផ្គង់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលគឺមានកម្រិតត្រឹមតែអ្វីដែលបានផ្តល់អោយ BAKC ប៉ុណ្ណោះ ។ រហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មិនមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាណាមួយត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បី កំណត់ជាបទបញ្ជា និងផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ឡើយ ។

៣.១.១ លិខិតុបករណ៍កម្ពុជា

៣.១.១.១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣

មាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ ទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងនឹង

---

[១] សូមមើលវែបសាយត៍ដូចជា : courts.delaware.gov/How To/court proceedings/, www.tolee.com/html/col438.htm

[២] Stuart Coghill *"មគ្គុទ្ទេសក៏ឯកសារអំពីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៃប្រទេសកម្ពុជា" ច្បាប់ និងសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ* (ក្រុមអ្នកច្បាប់អន្តរជាតិខាងសិទ្ធិមនុស្ស នៃក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា ភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០០០) ទំព័រ ១៩៥

សិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ ។ មាត្រាដដែលនេះបានចែងទៀតថា "ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសិទ្ធិសេរីភាព និងករណីយកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ ដោយឥតប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿ សាសនា និន្នាការនយោបាយ ដើមកំណើតជាតិ ឋានៈសង្គម ធនធាន ឬស្ថានភាពឯទៀតឡើយ"[៣] ។

យោងតាមមាត្រា ៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិការពារខ្លួនតាមផ្លូវតុលាការ[៤] ។ មាត្រា ១២៨ បានចែងថា អំណាចតុលាការជាអំណាចឯករាជ្យ ដែលធានារក្សាអនាគតិ និងការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ[៥] ។ មាត្រា ១២៩ បានចែងថា ការជំរះក្តីផ្តល់យុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ តាមនីតិវិធី និងច្បាប់ជាធរមាន[៦] ។

៣.១.១.២ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី ឆ្នាំ១៩៩៥ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC

ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវីឆ្នាំ១៩៩៥ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC បានចែងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ជាពិសេស ឯកសារទាំងពីរនេះបានចែងអំពីមូលនិធិរបស់ BAKC ដែលត្រូវប្រើប្រាស់មួយផ្នែកសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងចែងអោយប្រធានតុលាការ និងក្រឡាបញ្ជីនាយកអមតុលាការ ធ្វើសំណើជំនួយផ្នែកច្បាប់ទៅកាន់ប្រធាន BAKC[៧] ។

មាត្រា ២៩ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវីបានចែងថា "មូលនិធិគណៈមេធាវីបានមកពីការបង់វិភាគទាននៃសមាជិកទាំងអស់ និងវិភាគទានផ្សេងៗ ។ នៅក្នុងមូលនិធិនេះត្រូវបង្កើតអោយមានបេឡាពិសេសមួយ សម្រាប់ផ្តល់ប្រាក់កម្រៃដល់មេធាវីដែលការពារជនក្រីក្រ.... ។ មេធាវីទាំងអស់មានកាតព្វកិច្ចជួយការពារជនក្រីក្រ តាមបែបបទនៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ហើយអោយដូចជាជួយការពារអតិថិជនរបស់ខ្លួន"[៨] ។

មាត្រា ៣០ នៃច្បាប់ដដែលនេះបានចែងអំពីនីតិវិធីនៃការសម្រេចថាតើ អ្នកណាមានសិទ្ធិទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បែបនេះ ។ "ដែលហៅថាជនក្រីក្រ គឺជនដែលគ្មានទ្រព្យសម្បត្តិ គ្មានប្រាក់ចំណូល ឬដែលមានប្រាក់ចំណូលមិនគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាព ។ ការកំណត់អំពី ភាពក្រីក្រ ត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រធានតុលាការ [មានដូចជា ប្រធានតុលាការណាមួយ] និងក្រឡាបញ្ជីនាយក [មានដូចជា ក្រឡាបញ្ជីនាយកនៃតុលាការណាមួយ] ក្រោយពីបានធ្វើការស៊ើបអង្កេតដល់មូលដ្ឋាន"[៩] ។

---

[៣] រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា ៣១
[៤] រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា ៣៨
[៥] រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា ១២៨
[៦] រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា ១២៩
[៧] ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី ឆ្នាំ១៩៩៥ មាត្រា ២៩ និងមាត្រា ៣០ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង BAKC មាត្រា ៦ និងមាត្រា ៧
[៨] ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី មាត្រា ២៩
[៩] ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី មាត្រា ៣០

បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC បានចែងពីនីតិវិធីប្រតិបត្តិការសម្រាប់មាត្រាទាំងអស់ខាងលើនេះ ។ មាត្រា ៦ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង បានចែងថា ប្រសិនបើបុគ្គលណាម្នាក់ត្រូវបានចាត់តាំងអោយផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ពាក្យស្នើសុំជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចត្រូវបញ្ជូនទៅប្រធាន BAKC ។ ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ប្រធានប្រគល់អោយសមាជិក BAKC ដែលត្រូវបានចាត់តាំងកន្លងមកជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត នូវការទទួលខុសត្រូវក្នុងការផ្តល់ភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ និងប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ដល់បុគ្គលនោះ[១០] ។ មាត្រា ៧ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដដែលនេះបានផ្តល់ការណែនាំអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់មេធាវីស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការធ្វើរបាយការណ៍ជូន BAKC និងប្រាក់កម្រៃដែលបានមកពីការផ្តល់សេវានោះ[១១] ។
ពាក្យស្នើសុំខាងលើនេះមានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង (មានភ្ជាប់ជូនក្នុងសេចក្តីបន្ថែម ង ខាងក្រោម) ។

៣.១.១.៣ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអ៊ុនតាក់ ឆ្នាំ១៩៩២

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអ៊ុនតាក់ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩២ បានចែងថា សិទ្ធិពឹងពាក់មេធាវី ឬទីប្រឹក្សា ត្រូវបានធានាជូនជនគ្រប់រូបដែលជាប់ចោទពីបទមជ្ឈិម ឬបទឧក្រិដ្ឋ ។ ច្បាប់ក៏បានផ្តល់ដល់ជនជាប់ចោទនូវសិទ្ធិពឹងពាក់សមាជិកគ្រួសារខ្លួនអោយធ្វើជាជំនួយការពារខ្លួនបាន ទោះបីមានកម្រិតសិក្សាថ្នាក់ណាក៏ដោយ ។ ច្បាប់ក៏អនុញ្ញាតអោយមេធាវីបរទេសជជែកការពារនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជាផងដែរ[១២] ។

៣.១.១.៤ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ១៩៩៣ នៃរដ្ឋកម្ពុជា

ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៣ នៃរដ្ឋកម្ពុជា បានផ្តល់ដល់ជនដែលត្រូវជាប់ចោទប្រកាន់នូវសិទ្ធិជ្រើសរើសមេធាវីមួយរូប និងចែងអំពីការចាត់តាំងដោយឯកឯងនូវមេធាវីមួយរូបដោយប្រធានតុលាការ ក្នុងករណីរឿងក្តីខ្លះដែលជនជាប់ចោទគ្មានលទ្ធភាពអាចពឹងពាក់មេធាវីមួយរូបបាន ។

៣.១.២ លិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិ

៣.១.២.១ សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស

សេចក្តីប្រកាសជាសាកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលបានអនុម័ត និងប្រកាសអោយប្រើដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨ បានចែងថា មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិទទួលការការពារពីច្បាប់ស្មើៗគ្នា ដោយគ្មានការរើសអើង (មាត្រា ៧) ។ សេចក្តីប្រកាសនោះបានចែងទៀតថា មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្មើគ្នាពេញលេញ សុំអោយតុលាការឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង ពិនិត្យរឿងក្តីរបស់ខ្លួនជាសាធារណៈ និងដោយសមធម៌ (មាត្រា ១០) ។ សេចក្តីប្រកាសក៏បានចែងទៀតថា "ជនណាដែលជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវសន្មត់ជាជនគ្មានទោស

[១០] បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC មាត្រា ៦
[១១] បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ BAKC មាត្រា ៧
[១២] ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអ៊ុនតាក់ មាត្រា ៩ និងមាត្រា ១០

រហូតដល់ពិរុទ្ធភាពត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ ដែលមានការធានាចាំបាច់ដើម្បីការពារ សិទ្ធិជនជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ" (មាត្រា ១១) ។

៣.១.២.២ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ

កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអោយសច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩២ បានចែងអំពីការទទួលបានតំណាងផ្លូវច្បាប់ដោយមិនគិតថ្លៃ ។ កថាខ័ណ្ឌ ៣ (ឃ) នៃមាត្រា ១៤ នៃកតិកាសញ្ញាបានចែងថា :

ក្នុងការសម្រេចសេចក្តីចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយប្រឆាំងមកលើខ្លួន ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការធានាជាអប្បបរមា ដោយស្មើភាពគ្នាយ៉ាងពេញលេញ ដូចខាងក្រោម :
... (ឃ) ត្រូវបានជំនុំជំរះដោយមានវត្តមានរបស់ខ្លួន និងការពារខ្លួនដោយផ្ទាល់ខ្លួនឯង ឬតាមរយៈជំនួយការច្បាប់ តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន និងត្រូវបានប្រាប់អោយដឹងអំពីសិទ្ធិនេះ ប្រសិនបើខ្លួនគ្មានជំនួយការច្បាប់ ហើយត្រូវទទួលបានជំនួយការច្បាប់សម្រាប់ខ្លួន ក្នុងករណីដែលផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌តម្រូវអោយធ្វើដូច្នេះ និងដោយឥតបង់ថ្លៃ នៅគ្រប់ករណីបែបនេះ បើជនជាប់ចោទគ្មានមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចំណាយទៅលើជំនួយការច្បាប់ទេ[១៣] ។

៣.១.២.៣ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌

កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ ដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអោយសច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩២ បានចែងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់សម្រាប់ជនដែលស្វែងរកដំណោះស្រាយពីតុលាការទៅលើបញ្ហាដែលកើតចេញពីការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ ។ គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង យោងតាមកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបានប្រគល់អំណាចអោយបកស្រាយអំពីបទប្បញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះ ។ នៅក្នុងមាត្រា ១៥ នៃសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយទូទៅលេខ ៧ ស្តីពីការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ គណៈកម្មាធិការបានបញ្ញត្តិថា :

(ក) ការការពារសមស្របតាមនីតិវិធី និងនីតិវិធីត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ គឺជាទិដ្ឋភាពជាសារវន្តនៃសិទ្ធិមនុស្ស ប៉ុន្តែមានភាពច្បាស់លាស់ជាពិសេស ទាក់ទងទៅនឹងរឿងក្តី ដូចជាការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ ដែលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់សិទ្ធិជាច្រើន ដែលទទួលស្គាល់ដោយកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងពីរស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ។ គណៈកម្មាធិការយល់ឃើញថា ការការពារតាមនីតិវិធីដែលត្រូវអនុវត្ត ពាក់ព័ន្ធនឹងការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ រួមមាន... (ឆ) ការផ្តល់ដំណោះស្រាយផ្នែកច្បាប់ និង (ជ) ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ប្រសិនបើអាច ដល់ជនដែលត្រូវការ ដើម្បីស្នើសុំសំណងពីតុលាការ ។

[១៣] កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ មាត្រា ១៤ (៣) ឃ

៣.១.២.៤ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន

មាត្រា ១៦ នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន ដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអោយសច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩២ តម្រូវអោយប្រទេសកម្ពុជាដែលជារដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ធានាថា ជនភៀសខ្លួនត្រូវទទួលបាននូវការយកចិត្តទុកដាក់ដូចគ្នានឹងជនជាតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដែរ នៅក្នុងរឿងទាក់ទិនទៅនឹងសិទ្ធិប្រើប្រាស់តុលាការ រួមមានសិទ្ធិទទួលជំនួយខាងផ្លូវច្បាប់ ។

៣.១.២.៥ អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ

អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអោយសច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩២ តម្រូវអោយមានការទទួលបានភ្លាមៗនូវជំនួយផ្នែកច្បាប់សម្រាប់កុមារដែលល្មើសច្បាប់ ជាពិសេស នៅពេលដែលការការពារកុមារកំពុងត្រូវបានរៀបចំ និងបង្ហាញ ។ មាត្រា ៣៧ (ឃ) នៃអនុសញ្ញាបានចែងថា :

កុមារដែលត្រូវបានដកហូតសេរីភាព មានសិទ្ធិទទួលបានភ្លាមៗនូវជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងជំនួយសមស្របផ្សេងៗទៀត និងមានសិទ្ធិជំទាស់ភាពស្របច្បាប់នៃការដកហូតសេរីភាពខ្លួន ចំពោះមុខតុលាការ ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យ មិនលំអៀង និងមានសិទ្ធិទទួលបានសេចក្តី-សម្រេចយ៉ាងឆាប់លើបណ្តឹងបែបនេះ ។

មាត្រា ៤០ កថាខ័ណ្ឌ ២ (ខ) នៃអនុសញ្ញាបានចែងថា :

កុមារដែលជាប់សង្ស័យ ឬជាប់ចោទថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ យ៉ាងហោចណាស់ ត្រូវទទួលបានការធានាដូចខាងក្រោម …(ii) ប្រាប់កុមារភ្លាមៗ និងដោយផ្ទាល់ អំពីការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ឬបើសមស្រប ប្រាប់តាមរយៈឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមារ និងផ្តល់ទីប្រឹក្សាខាងផ្លូវច្បាប់ ឬជំនួយសមស្របផ្សេងទៀត សម្រាប់ការរៀបចំ និងបង្ហាញនូវការការពារដល់កុមារ ។

៣.១.២.៦ លិខិតុបករណ៍ច្បាប់ផ្សេងៗទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ

គោលការណ៍ទី ៣ នៃគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីតួនាទីរបស់មេធាវី ដែលបានអនុម័តនៅឆ្នាំ១៩៩០ នៅទីក្រុងឡាហាវ៉ាន ប្រទេសគុយបា ដោយសមាជលើកទី៨ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការប្រព្រឹត្តលើអ្នកទោស នៅទីក្រុងឡាហាវ៉ាន ប្រទេសគុយបា បានតម្កល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ជាគោលការណ៍មួយ ដូចខាងក្រោម :

រដ្ឋាភិបាលត្រូវធានាផ្តល់មូលនិធិគ្រប់គ្រាន់ និងធនធានផ្សេងៗទៀត សម្រាប់សេវាផ្នែកច្បាប់ ដល់ប្រជាជនក្រីក្រ និងប្រសិនបើចាំបាច់ ដល់ជនអភ័ព្វ ។ សមាគមវិជ្ជាជីវៈមេធាវីត្រូវសហការក្នុងការរៀបចំ និងផ្តល់សេវា គ្រឿងបរិក្ខារសម្រួល និងធនធានផ្សេងៗទៀត[១៤] ។

[១៤] គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីតួនាទីរបស់មេធាវី របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានអនុម័តដោយសមាជលើកទី៨ ស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការប្រព្រឹត្តលើអ្នកទោស នៅទីក្រុងឡាហាវ៉ាន ប្រទេសគុយបា ថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ដល់ថ្ងៃទី០៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០

បទបញ្ញត្តិបទដ្ឋានអប្បបរមាចំពោះប្រព្រឹត្តកម្មលើអ្នកទោស ដែលអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៧ និងថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ បានបង្កើតបទវិន័យសម្រាប់អនុវត្តតាមប្រភេទពិសេសផ្សេងៗនៃអ្នកទោស ។ អត្ថបទពាក់ព័ន្ធមានដូចតទៅ :

ជំពូកទី ២ : បទវិន័យសម្រាប់អនុវត្តតាមប្រភេទពិសេសផ្សេងៗ... គ- ជនដែលត្រូវគេចាប់ខ្លួន ឬវង់ចាំថ្ងៃកាត់ទោស... ៩៣. ត្រូវអនុញ្ញាតអោយអ្នកទោសដែលមិនទាន់ទទួលការកាត់ទោស រកជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ ដូចជាពីអ្នកច្បាប់ ឬស្មាក្តី ជាដើម ដើម្បីការពារខ្លួនគេ ហើយត្រូវអនុញ្ញាតអោយទីប្រឹក្សាខាងច្បាប់ចូលជួបអ្នកទោសទាំងនោះ ក្នុងគោលដៅរៀបចំការការពារខ្លួនសម្រាប់ថ្ងៃកាត់សេចក្តីនៅមុខតុលាការ ព្រមទាំងរៀបចំ និងផ្តល់ការណែនាំសម្ងាត់ផ្សេងៗអោយអ្នកទោសផងដែរ ។ ក្នុងគោលបំណងនេះ ខ្លួនអាចទទួលបាននូវឯកសារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ប្រសិនបើចង់បាន ។ ការជួបសម្ភាស រវាងទីប្រឹក្សាច្បាប់ និងអ្នកទោស អាចប្រព្រឹត្តទៅបាននៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ក្នុងស្ថានភាពដែលពួកតម្រួត ឬមន្ត្រីប្រចាំមន្ទីរ អាចមើលឃើញ តែមិនអាចស្តាប់ឮនូវការពិភាក្សានេះទេ[១៥] ។

វិធានសម្រាប់ការពារអនីតិជនដែលត្រូវដកហូតសេរីភាព ដែលអនុម័តដោយមហាសន្និបាតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩០ បានចែងជាពិសេសអំពីការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អនីតិជនដែលត្រូវគេចាប់ខ្លួន ឬវង់ចាំថ្ងៃកាត់ទោស ។ ផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធមានដូចតទៅ :

III- អនីតិជនដែលត្រូវគេចាប់ខ្លួន ឬវង់ចាំថ្ងៃកាត់ទោស... ១៨. ល័ក្ខខ័ណ្ឌ ដែលក្នុងនោះអនីតិជនមិនទាន់ទទួលការកាត់ទោសត្រូវបានឃុំឃាំង ត្រូវស្របទៅនឹងវិធានដែលបានកំណត់ដូចខាងក្រោម ស្របនឹងបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែកបន្ថែមដែលចាំបាច់ និងសមស្រប យោងទៅលើតម្រូវការនៃសច្ចាធារណ៍និរទោស រយៈពេលនៃការឃុំខ្លួន និងលក្ខន្តិកៈស្របច្បាប់ និងកាលៈទេសៈស្របច្បាប់នៃអនីតិជន ។ បទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះត្រូវបញ្ចូល ប៉ុន្តែ មិនចាំបាច់ត្រូវរឹតត្បិត ដូចតទៅ : (ក) អនីតិជនត្រូវមានសិទ្ធិរកប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់ និងអាចទទួលបានជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ នៅគ្រប់កន្លែងទាំងអស់ និងអាចធ្វើទំនាក់ទំនងជាប់ជាប្រចាំជាមួយទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់ខ្លួន ។ ភាពជាឯកជន និងការសម្ងាត់ត្រូវធានាសម្រាប់ការទំនាក់ទំនងនេះ...[១៦] ។

៣.២. ជំនួយផ្នែកច្បាប់តាមទីកន្លែង និងតាមអង្គភាព

នៅប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ការស្ទង់មតិបានបញ្ជាក់ថា អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់សំខាន់ជាងគេដល់ប្រជាជនក្រីក្រ គឺអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងក្រៅពីនេះមាន BAKC ។

---

[១៥] បទបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងអ្នកទោស ដែលអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច នៃអង្គការសហ-ប្រជាជាតិ ដោយសេចក្តីសម្រេចលេខ ៦៦៣ គ (XXIV) នៅថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៧ និងលេខ ២០៧៦ (LXII) នៅថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ ជំពូក ២ ផ្នែក គ មាត្រា ៩៣

[១៦] វិធានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ការពារអនីតិជនដែលត្រូវដកហូតសេរីភាព ដែលអនុម័តដោយមហាសន្និបាតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដោយសេចក្តីសម្រេចលេខ ៤៥/១១៣ នៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩០ ផ្នែកទី ៣ មាត្រា ១៨

ផ្នែកនេះផ្តល់ទស្សនៈទូទៅអំពីថាតើសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ផ្តល់ជូនអ្នកណាខ្លះ និងនៅទីតាំងភូមិសាស្ត្រណាខ្លះ ។ តារាងទី ២ បង្ហាញពីទីតាំង និងចំនួនមេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និង NGO ដែលមេធាវីទាំងនោះបំពេញការងារជូន នៅពេលធ្វើការស្ទង់មតិ ។ តួលេខបានបង្ហាញពីមេធាវីកម្មសិក្សាការី និងមេធាវីសមាជិករបស់ BAKC នៅក្នុងឆ្នាំហាត់ការរបស់ពួកគេ ដែលមានការតាមដានត្រួតពិនិត្យជាប់ ។ គួរកត់សម្គាល់ថា មេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលមានមូលដ្ឋាននៅក្នុងខេត្តមួយ នៅពេលខ្លះអាចទៅផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អតិថិជននៅក្នុងខេត្តជិតខាងផ្សេងៗ ។

តារាងទី ២ : ទីតាំងការិយាល័យផ្ដល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់
និងចំនួនមេធាវីជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលបំពេញការងារក្នុងការិយាល័យ[១៧]

ខេត្ត/ក្រុង \ អង្គភាព	ADHOC	BAKC	CDP	CLEC	CWCC	LAC	LICADHO	LSCW	PJJ	ផ្សេងទៀត	សរុប
បន្ទាយមានជ័យ					១	១					២
បាត់ដំបង			៣			២					៥
កំពង់ចាម			២								២
កំពង់ធំ			២				២				៤
កំពត							២				២
កណ្ដាល						១					១
កោះកុង						១		២			៣
ក្រចេះ			២								២
ភ្នំពេញ	២	៤	២០	៦	២	១២	២	៣	៣	២	៥៦
ព្រៃវែង								១			១
រតនគិរី						២					២
សៀមរាប			២		១	២			១	១	៧
ក្រុងព្រះសីហនុ						២					២
សរុប	២	៤	៣១	៦	៤	២៣	៦	៦	៤	៣	៨៩

រហូតមកទល់ថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៦ BAKC មានមេធាវីសមាជិកចំនួន ៣៣៣ នាក់ និងមេធាវីកម្មសិក្សាការីចំនួន ៧២ នាក់[១៨] ។

[១៧] ប្រភព : របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ផែនការការងារ និងឯកសារផ្សេងៗទៀតអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នសិទ្ធិមនុស្ស និងការសម្ភាសជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ ក៏ដូចជាការសម្ភាសពាក់កណ្ដាលរចនាសម្ព័ន្ធជាមួយអ្នកផ្ដល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

[១៨] ប្រភព : BAKC

៣.២.១ គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (BAKC)

នាយកដ្ឋានជំនួយផ្នែកច្បាប់របស់ BAKC ត្រូវបានរៀបចំបង្កើតឡើងដើម្បីតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់គណៈមេធាវី បានចែងអោយប្រធានជាអ្នកចាត់-តាំងសហសេវិក ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ អោយផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ប្រសិនបើតម្រូវដោយប្រធានតុលាការ និងក្រឡាបញ្ជីនាយកតុលាការ ។ ក្រុមប្រឹក្សាគណៈមេធាវីត្រូវកំណត់អំពីចំនួន មេធាវីដែលត្រូវការ សម្រាប់ដំណើរការសមស្របនៃការស្នើសុំជំនួយផ្នែកច្បាប់[១៩] ។

នៅក្នុងនាយកដ្ឋានជំនួយផ្នែកច្បាប់របស់ BAKC អង្គភាពគាំពារកុមារមានដំណើរការសម្រាប់ផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និង សេវាតំណាងដល់អនីតិជនដែលប្រព្រឹត្តល្មើសច្បាប់ ។ អង្គភាពនេះមានមេធាវីបួនរូបធ្វើការនៅរាជធានីភ្នំពេញ ។

កាលពីពេលថ្មីៗកន្លងទៅនេះ BAKC បានប្រើប្រាស់មូលនិធិរបស់ម្ចាស់ជំនួយបារាំង ដើម្បីចុះកិច្ចសន្យាជាមួយអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនចំនួន ២៤ រូប សម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅតាមតំបន់ជនបទ ដោយទទួលបានប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែចំនួន ៣00 ដុល្លារ រួមបញ្ចូលទាំងសោហ៊ុយចំណាយផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងសេវា ។ សេវាត្រូវបានកំណត់ព្រំដែនត្រឹមការផ្តល់អោយអតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់នូវការតំណាងស្របច្បាប់ នៅពេលកាត់ក្តី ក្នុងអត្រាពីប្រាំ ទៅប្រាំពីររឿងក្តីក្នុងមួយខែ ។

៣.២.២ មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាល និងសុក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈមេធាវី (LTC)

មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាល និងសុក្រឹតការវិជ្ជាជីវៈមេធាវីរបស់ BAKC រៀបចំមេធាវីសក្តានុភូតថ្មីៗអោយមានភាពម៉ត់ចត់ក្នុងការអនុវត្តផ្នែកច្បាប់ ដោយផ្តល់ដល់អ្នកមានបរិញ្ញាប័ត្រពីមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ នូវការបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលដប់ខែ នូវជំនាញអនុវត្តផ្ទាល់ផ្នែកច្បាប់ ។ ការិយាល័យប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់របស់មជ្ឈមណ្ឌល ប្រើប្រាស់មូលនិធិរបស់ទីភ្នាក់ងារ USAID តាមរយៈវិទ្យាស្ថាន EWMI សម្រាប់ដល់ជូននិស្សិតមេធាវីនូវកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកច្បាប់ ដែលផ្តល់ឱកាសអោយពួកគេផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃដល់អតិថិជនដែលមានតម្រូវការ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យពីសំណាក់មេធាវីវិជ្ជាជីវៈ[២០] ។

៣.២.៣ ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា (CDP)

គោលនយោបាយទទួលរឿងក្តីរបស់ CDP តម្រូវអោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលឈានមុនគេខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់មួយនេះ ផ្តល់ការតំណាងផ្លូវច្បាប់ដោយមិនគិតថ្លៃ ទាំងក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ និងរឿងរដ្ឋប្បវេណី ។ ជំនួយនឹងត្រូវផ្តល់ជូនប្រជាជនដែលត្រូវបានវិនិច្ឆ័យថាជាជនក្រីក្រ និង/ឬងាយរងគ្រោះ និង/ឬជនរងគ្រោះពីការរំលោភ

---

[១៩] បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រការ ៦

[២០] ប្រភព : LTC/LCO

សិទ្ធិមនុស្ស យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។ CDP ក៏បានអនុញ្ញាតអោយ មេធាវីរបស់ខ្លួនផ្តល់យោបល់ផ្នែកច្បាប់បឋម ដល់ប្រជាជន ដែលរឿងក្តីរបស់ពួកគេត្រូវបានមេធាវីមិនយល់ព្រមទទួលការពារ ជាយថាហេតុ ។

CDP មានមេធាវី ៣១ រូប ដែល ២០ រូប បំពេញការងារនៅទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ និងមេធាវីផ្សេងទៀត នៅទីស្នាក់ការខេត្តក្រចេះ សៀមរាប កំពង់ធំ កំពង់ចាម និងខេត្តបាត់ដំបង ។ គោលនយោបាយទទួលរឿងក្តីរបស់ CDP កំណត់ជនក្រីក្រថា ជាអ្នកដែលមានផ្ទះល្វែងមួយខ្នងទំហំតូចជាង ៤ម × ២០ម មានរថយន្តតម្លៃតិចជាង ៥.០០០ ដុល្លារ និងមានចំណូលទាបជាង ២០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ - ឬមានផ្ទះ និងដីតូចមួយ ហើយមានចំណូលទាបជាង ២០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ - ឬមានដីស្រែទំហំយ៉ាងហោចណាស់ ២ ហិចតា និងមានចំណូលទាបជាង ២០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ - ឬមានដីស្រែ ឬចំការកំពុងប្រើប្រាស់ទំហំតិចជាង ៥ ហិចតា - ឬមានមធ្យោបាយហិរញ្ញវត្ថុតិចជាង ៥០០ ដុល្លារ ។ ប្រជាជនងាយរងគ្រោះគឺជាអ្នកដែលមានរឿងក្តីរំលោភបំពានពីសំណាក់មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ ឬឧត្តមមន្ត្រីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានរំលោភសិទ្ធិមនុស្សរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ[២១] ។

កម្មវិធីរបស់ CDP មានដូចខាងក្រោម :

- ផ្សព្វផ្សាយ និងតស៊ូមតិតាមផ្លូវច្បាប់ : ធ្វើអត្ថាធិប្បាយ និងពិនិត្យមើលសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដែលត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភាអនុម័ត - ព្រឹត្តិប័ត្រព័ត៌មាន និងឯកសារផ្សេងៗទៀត សម្រាប់អប់រំផ្នែកច្បាប់ ។
- ការយល់ដឹងផ្នែកច្បាប់ : បណ្តុះបណ្តាលនគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ អំពីការសរសេរពាក្យបណ្តឹង ជំនាញស៊ើបអង្កេត និងបច្ចេកទេសវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ។
- មជ្ឈមណ្ឌលធនធានស្ត្រី : ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងតំណាងស្ត្រី និងកុមារ ក្នុងរឿងក្តីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងបញ្ហាសិទ្ធិស្ត្រី និងកុមារ ។
- មជ្ឈមណ្ឌលប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរខុសច្បាប់ : ធ្វើជាតំណាងអោយជនរងគ្រោះនៃអំពើជួញដូរ និងជួយដល់មន្ត្រីនគរបាលក្នុងការស៊ើបអង្កេតបទឧក្រិដ្ឋជួញដូរ ។
- វិវាទអំពីសិទ្ធិមនុស្ស : សេវាប្រឹក្សាយោបល់ និងភាពជាតំណាង ដល់អតិថិជនជាប្រជាជនក្រីក្រ និងប្រជាជនងាយរងគ្រោះដែលជាជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ។

[២១] គោលនយោបាយទទួលរឿងក្តីរបស់ CDP ប្រការ ១ ប្រការ ២ និងប្រការ ៤

៣.២.៤ ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា (LAC)

គោលនយោបាយទទួលរឿងក្ដីរបស់ LAC ដែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលឈានមុខគេមួយទៀតខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ តម្រូវអោយមេធាវី របស់ LAC ផ្ដល់ការតំណាងផ្លូវច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃជូនប្រជាជនក្រីក្រ ទាំងក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ និងរឿងរដ្ឋប្បវេណី ។ LAC អាចផ្ដល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ ឬធ្វើការសម្រុះសម្រួល ក្នុងករណីដែល អង្គការនេះមិនបាន តំណាងអោយភាគីណាមួយ ។ ក្នុងរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌ មេធាវីរបស់ LAC យល់ព្រមទទួលការពារក្ដីក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ការជួញដូរមនុស្ស និងអំពើរំលោភសេពសន្ថវៈ ។ ក្នុងរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណី មេធាវីរបស់ LAC យល់ព្រម ទទួលការពារក្ដី ក្នុងរឿងលែងលះ វិវាទដីធ្លី វិវាទកិច្ចសន្យា និងរឿងក្ដី ដែលមានការចូលរួមពី សំណាក់អង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលនានា ។ មេធាវីរបស់ LAC ក៏យល់ព្រមទទួលការងារក្ដី ក្នុងរឿងអនីតិជន និងការងារផងដែរ ។

LAC កំណត់ថាជនក្រីក្រ ជាជនទាំងឡាយណាដែលមានចំណូលទាបជាង ១០០ ដុល្លារក្នុងមួយខែ និងអ្នកដែលមានទ្រព្យ-សម្បត្តិតម្លៃតិចជាង ៥.០០០ ដុល្លារ ។ បន្ថែមលើករណីសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ LAC ក៏យល់ព្រម ទទួលផងដែរនូវរឿងក្ដី ដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងប្រជាជនងាយរងគ្រោះ ដូចជា ស្ត្រី កុមារ និងអ្នកដែលទទួលរងនូវការរំលោភបំពានពីសំណាក់បុគ្គលមាន អំណាច ឬទ្រព្យសម្បត្តិស្ដុកស្ដម្ភ[២២] ។ LAC ក៏បានផ្ដល់ការអប់រំផ្នែកច្បាប់ផងដែរ តាមរយៈកម្មវិធីបណ្ដុះបណ្ដាលអំពី "ច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្សដល់ប្រជាជនទូទៅ" និងតាមរយៈកម្មវិធីអប់រំតាមវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ ។

LAC មានមេធាវី ១២ រូប បំពេញការងារនៅទីស្នាក់ការកណ្ដាលនៅរាជធានីភ្នំពេញ និង ១១ រូបទៀត នៅក្នុងខេត្តរតនគីរី សៀមរាប ក្រុងព្រះសីហនុ កោះកុង បន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង និងខេត្តកណ្ដាល ។ ទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ មាន :

- ក្រុមមេធាវីជំនាញទូទៅ
- ក្រុមច្បាប់ភូមិបាល ដែលផ្ដល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងភាពជាតំណាងដល់សហគមន៍ដែលមានយ៉ាងតិចបំផុត ប្រាំគ្រួសារ
- គម្រោងវិវាទអនីតិជន ដែលផ្ដល់សេវាផ្នែកច្បាប់ ដល់កុមាររងគ្រោះ និងកុមារប្រព្រឹត្តល្មើសច្បាប់ ។
- ក្រុមកិច្ចការអនីតិជន និងក្រុមស្រាវជ្រាវ
- ក្រុមកិច្ចការការងារ ដែលផ្ដល់សេវាផ្នែកច្បាប់ ដល់បុគ្គលិកក្រុមហ៊ុន និងសហជីពការងារ ។

៣.២.៥ ជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី (LSCW)

អង្គការ LSCW មានគោលដៅបង្ការអំពើជួញដូរមនុស្ស ធ្វើអាជីវកម្មមនុស្ស អំពើរំលោភសេពសន្ថវៈ និងអំពើរើសអើង ប្រឆាំងស្ត្រី និងកុមារ ។ អង្គការផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការបណ្ដុះបណ្ដាលមេធាវីស្ត្រីពីការគ្រប់គ្រងរឿងក្ដី ការផ្ដល់

---

[២២] គោលនយោបាយទទួលរឿងក្ដីរបស់ LAC ប្រកា ១, ២, ៤, ១០, ១១, ១៣-១៦ និងប្រការ ២៣-២៧

សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ការបញ្ជូនជនរងគ្រោះអំពើរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ទៅអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗ ដើម្បីទទួលបានទីជម្រក និងការថែទាំផ្លូវចិត្ត - ការបណ្តុះបណ្តាលពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើជួញដូរ និងបណ្តាញទំនាក់ទំនងសម្រាប់ក្រុមចល័ត - សម្របសម្រួលជាមួយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ពាក់ព័ន្ធនឹងករណីពិសេសៗ និងបង្កើតបណ្តាញការពារអន្តរទីភ្នាក់ងារ និងផ្សព្វផ្សាយបទដ្ឋានការងារដែលអាចអនុវត្តបានចំពោះស្ត្រី និងកុមារ[២៣] ។

អង្គការ LSCW បានធ្វើការអប់រំណែនាំបង្កើនការយល់ដឹង និងដោយមានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងទីប្រឹក្សាច្បាប់ បានបោះពុម្ពផ្សាយឯកសារសម្រាប់ជនរងគ្រោះសក្តានុភូតជាស្ត្រី និងកុមារ នៃអំពើជួញដូរ ដែលមានចំណងជើងថា *តើត្រូវការពារខ្លួនតាមរបៀបណា ?* ។ លើសពីនេះទៅទៀត អង្គការបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាជាច្រើន នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ស្តីពីការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ឆាប់ពេក អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ អំពើជួញដូរមនុស្ស និងច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ ។

អង្គការ LSCW មានមេធាវីប្រាំមួយរូប ដែលបីរូប នៅទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ និងបីរូបទៀត នៅទីស្នាក់ការខេត្តព្រៃវែង និងខេត្តកោះកុង ។

៣.២.៦ អង្គការកម្ពុជាដើម្បីជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ (CWCC)

អង្គការ CWCC មានកម្មវិធីជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលមានគោលដៅប្រាប់ដល់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី អំពីសិទ្ធិ និងជម្រើសផ្នែកច្បាប់ - ប្រាប់ពួកគេអោយដឹងអំពីតម្លៃ និងគុណប្រយោជន៍នៃការប្តឹងទៅតុលាការ ដោយផ្តល់ដល់ពួកគេនូវប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ - អមដំណើរពួកគេទៅកាន់តុលាការ និងធ្វើការជាមួយសមាគមផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដើម្បីបង្កើតមធ្យោបាយច្នៃប្រឌិតថ្មីៗសម្រាប់ស្ត្រីរងគ្រោះនៃអំពើរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស[២៤] ។ មេធាវីបួនរូបរបស់អង្គការ CWCC ផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ កំពុងបម្រើការងារនៅទីស្នាក់ការខេត្តបន្ទាយមានជ័យ សៀមរាប និងរាជធានីភ្នំពេញ ។

៣.២.៧ សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស (LICADHO)

អង្គការលីកាដូផ្តល់សេវាដោយផ្ទាល់ដល់អតិថិជនដែលជាប្រជាជនងាយរងគ្រោះ នៅទីស្នាក់ការកណ្តាលនៅរាជធានីភ្នំពេញ និងទីស្នាក់ការនៅខេត្ត ១២ ផ្សេងទៀត ។ អង្គការនេះមានការគាំទ្រពីអ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាច្រើន និងមានសមាជិកបណ្តាញតាមខេត្ត រហូតដល់ ៤៥០ នាក់ នៅទូទាំងប្រទេស ។ អង្គការលីកាដូមានមេធាវីចំនួនប្រាំមួយរូប ដែល ២ រូប នៅខេត្តកំពង់ធំ ២ រូបនៅខេត្តកំពត និង ២ រូបទៀត នៅរាជធានីភ្នំពេញ ។

[២៣] ប្រភព LSCW វែបសាយត៍ : www.lscw.org

[២៤] អង្គការ CWCC (ឆ្នាំ២០០៤) របាយការណ៍សាកល ទំព័រ ៩

អង្គការលីការដូមានគោលដៅជួយដល់ជនរងគ្រោះអោយទទួលបាននូវធនធានសម្រាប់ស្នើសុំសំណង និងភាពតំណាង - ការពាររឿងក្តី តាមមធ្យោបាយស្របច្បាប់ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងយកចិត្តទុកដាក់អំពីការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដូចជា ការឃុំឃាំងមុនពេលកាត់ក្តីដោយអយុត្តិធម៌ ទារុណកម្ម បទដ្ឋានពន្ធនាគារមិនសមស្រប និងការថែទាំសុខភាពមិនសមស្រប សម្រាប់អ្នកទោស ។ អង្គការធានានូវសេវាផ្នែកច្បាប់ដល់រឿងក្តីពីដប់ ទៅដប់ពីរ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ក្នុងប្រភេទអំពើរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ហើយបច្ចុប្បន្ននេះ អង្គការកំពុងតែស្វែងរកមធ្យោបាយ ដើម្បីពង្រីកសេវាផ្នែកច្បាប់ និងសេវាផ្សេងៗទៀត ដើម្បីបង្កើនឥទ្ធិពល និងគុណភាពនៃសេវាដែលផ្តល់ជូនអតិថិជន អោយបានជាអតិបរមា[២៥] ។

៣.២.៨ សមាគមសិទ្ធិមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា (ADHOC)

អង្គការអាដហុកមានកម្មវិធីឃ្លាំមើលពន្ធនាគារ ដែលឃ្លាំមើលស្ថានភាពនៅក្នុងពន្ធនាគារ នៅទូទាំងប្រទេស និងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អ្នកទោស[២៦] ។ អង្គការអាដហុកមានកម្មវិធីសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម (ECCC) ដែលមានគោលដៅផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ដល់ជនរងគ្រោះ និងសាក្សីនៃអង្គជំនុំជម្រះនេះ[២៧] ។ មេធាវីទាំងពីររូបរបស់អង្គការអាដហុកបម្រើការងារនៅទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ ។

៣.២.៩ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍ (CLEC)

មជ្ឈមណ្ឌល CLEC មានគម្រោងតស៊ូមតិតាមផ្លូវច្បាប់មានឥទ្ធិពលខ្ពស់ គម្រោងតស៊ូមតិតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ប្រយោជន៍សាធារណៈ (PILAP) ដែលទទួលបានការឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារ USAID តាមរយៈវិទ្យាស្ថាន EWMI ។ គម្រោងទាំងនេះមានគោលដៅប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធច្បាប់ សម្រាប់គាំទ្រ និងការពារសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ជាពិសេស សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី និងដើម្បីជំរុញវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន អោយមានតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ។ អង្គការកំពុងស្ថិតក្នុងដំណើរការបញ្ជ្រាបវិធីសាស្ត្រ PILAP ទៅក្នុងគ្រប់សកម្មភាពទាំងអស់របស់អង្គការ ។ សកម្មភាពទាំងអស់នេះរួមមាន គម្រោងយុត្តិធម៌សហគមន៍ ស្តីពីទំនាក់ទំនងនៅកន្លែងបំពេញការងារ និងដំណោះស្រាយវិវាទការងារ ក៏ដូចជាការពិគ្រោះយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងការបណ្តុះបណ្តាលប្រជាជនក្រីក្រ ។ អង្គការនេះមានមេធាវីចំនួនប្រាំមួយរូប ដែលមានមូលដ្ឋាននៅទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ ។

៣.២.១០ អង្គភាពផ្សេងៗទៀត

អង្គភាពផ្សេងៗទៀតជាច្រើនមានបុគ្គលិកជាមេធាវី ដែលផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ ដល់ប្រជាជនក្រីក្រ និងប្រជាជនងាយរងគ្រោះ ក៏ដូចជាផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល ធ្វើការតស៊ូមតិ និងបំពេញការងារផ្នែកច្បាប់ផ្សេងៗ

---

[២៥] ប្រភព : វែបសាយត៍របស់អង្គការលីកាដូ : www.licadho.org

[២៦] អាដហុក (ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥ - ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦) ផែនការប្រចាំឆ្នាំនៃសកម្មភាព និងការចាត់ចែងថវិកា ទំព័រ ៦

[២៧] *ឯកសារដដែលខាងលើនេះ* ទំព័រ ២០

ទៀត ។ អង្គភាពទាំងនេះមួយចំនួនរក្សាទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដូចជា CDP និង LAC ដែលអាចអោយអតិថិជនរបស់អង្គភាពទាំងនេះទទួលបានសេវាបន្តទៅទៀត ។

- អង្គការសកម្មភាពដើម្បីកុមារ (APLE) បានទទួលមេធាវីមួយរូបអោយបម្រើការងារ នៅរាជធានីភ្នំពេញ សម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដល់កុមាររងគ្រោះនៃការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ ។
- សមាគមសង្គ្រោះ និងស្តារនីតិសម្បទាយុវនារី (AFESIP) ផ្តល់សេវាផ្នែកច្បាប់ដល់ស្ត្រីដែលជាជនរងគ្រោះនៃការធ្វើអាជីវកម្ម និងជួញដូរផ្លូវភេទ នៅក្នុងទីស្នាក់ការនៅខេត្តសៀមរាប ដែលមានមេធាវីមួយរូបកំពុងបំពេញការងារ ។
- អង្គការប្រែហ្វនអន្តរជាតិ (Friends International) មានកម្មវិធីស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលដំណើរការនៅទីស្នាក់ការរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តសៀមរាប ។ កម្មវិធីនេះផ្តល់សេវាសុខភាព អប់រំ និងច្បាប់ ដល់កុមារអនាថា ។ មានមេធាវីមួយរូបផ្តល់សេវាផ្នែកច្បាប់ ។
- អង្គការការពារយុត្តិធម៌កុមារ (PJJ) ផ្តល់សេវាផ្នែកច្បាប់ ដល់កុមារដែលជាជនរងគ្រោះនៃការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សផ្សេងៗទៀត ។
- ការិយាល័យមេធាវី លាន ចិន្តា ផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ ដោយឥតគិតថ្លៃ ដល់សហជីពការងារ ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទដែលសម្រេចសេចក្តីដោយក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាល ។
- មេធាវីឯកជនដទៃទៀត ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានទៅតាមករណីជាក់លាក់ ដោយឯករាជ្យ ឬតាមរយៈអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ។
- មហាវិទ្យាល័យនីតិសាស្ត្រ និងកិច្ចការសាធារណៈ នៅសាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ មានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកច្បាប់ពីរគឺ ការិយាល័យទទួលរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ (CLC) និងកម្មវិធីអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍ (CLEP) ។ និស្សិត CLC ត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលអោយផ្តល់សេវាដល់អតិថិជន និងចុះទៅធ្វើកម្មសិក្សា នៅ CDP និងនៅតាមបណ្តាអង្គភាពផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ផ្សេងៗទៀត ។ និស្សិត CLEP ចុះផ្តល់ការអប់រំអំពី "ច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្សដល់ប្រជាជនទូទៅ" ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន[២៨] ។

៣.៣. ការយល់ឃើញអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់

៣.៣.១ ក្រុមគោលដៅសម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

បើយោងតាមការស្ទង់មតិអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ អតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ភាគច្រើនដែលបានផ្តល់សម្ភាស (៥៦% ត្រូវជា ២៨០ នាក់ ក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់សម្ភាស ៥០០ នាក់) បានបញ្ចេញទស្សនៈថា ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរត្រូវផ្តោតគោលដៅ

[២៨] សាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ មហាវិទ្យាល័យនីតិសាស្ត្រ និងកិច្ចការសាធារណៈ កម្មវិធីអប់រំច្បាប់សម្រាប់ http://www.puc.edu.kh

ទៅលើប្រជាជនស្ថិតនៅក្នុងក្រុមដែលមានចំណូលទាបជាងគេបំផុត (សូមមើលរូបភាពទី ១ ខាងក្រោម) ។ អ្នកដែលបានលើកជាសំណើថា ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរត្រូវផ្តល់ដល់ជនគ្រប់រូប (៣៧%នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាស) ជាអ្នកដែលបានទទួលការអប់រំខ្ពស់ជាងអ្នកផ្តល់សម្ភាសដទៃទៀត ។ ចំពោះអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ពួកគេមានទំនោរទៅរកទស្សនៈដូចអតិថិជនសក្តានុភូតជាច្រើនទៀតដែរ ដោយ ៦០% (ត្រូវជា ៩០ នាក់ក្នុងចំណោម ១៥០ នាក់) នៃអ្នកផ្តល់សេវាដែលត្រូវបានសម្ភាសមានជំនឿថា សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ត្រូវផ្តល់ជូនប្រជាជនក្រីក្រ (សូមមើលរូបភាពទី ២) ។

រូបភាពទី ១ : ទស្សនៈរបស់អតិថិជនសក្តានុភូតដែលសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរតម្រង់គោលដៅទៅរកក្រុមនេះ

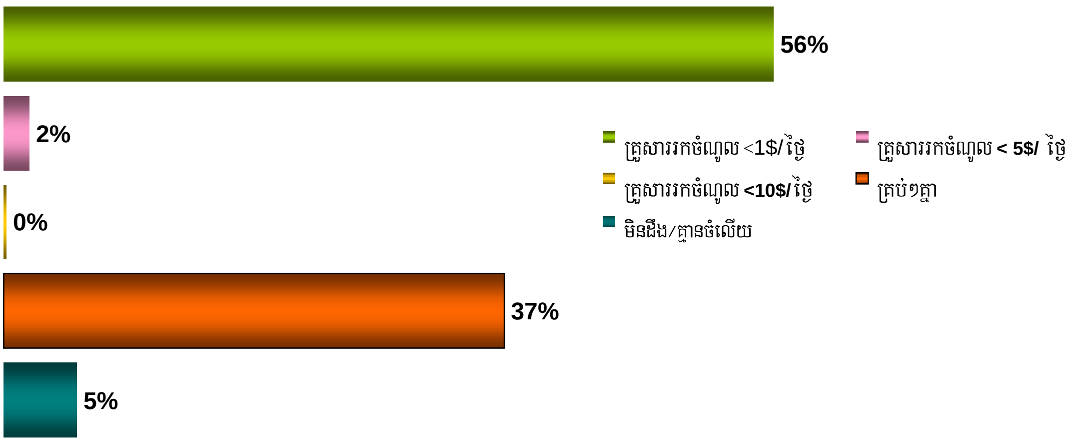

៣.៣.២ ចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់

តំណាងគំរូនៃការស្ទង់មតិ ៤/៥ (៣/៤ រស់នៅរាជធានីភ្នំពេញ) មិនដែលឮពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ទាល់តែសោះ ។ បុរសធ្លាប់ឮពាក្យនេះច្រើនជាងស្ត្រី (បុរស ២៤% ធៀបទៅនឹងស្ត្រី ១៥%) ចំណែកឯអ្នកដែលមានការអប់រំខ្ពស់មានឱកាសច្រើនក្នុងការយល់ដឹងពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ - ៣៥% នៃពួកគេ ដែលយ៉ាងហោចណាស់មានសញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាធ្លាប់ឮពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

រូបភាពទី ២ :ការយល់ឃើញរបស់អ្នកផ្តល់សេវាដែលសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរតម្រង់គោលដៅទៅរក

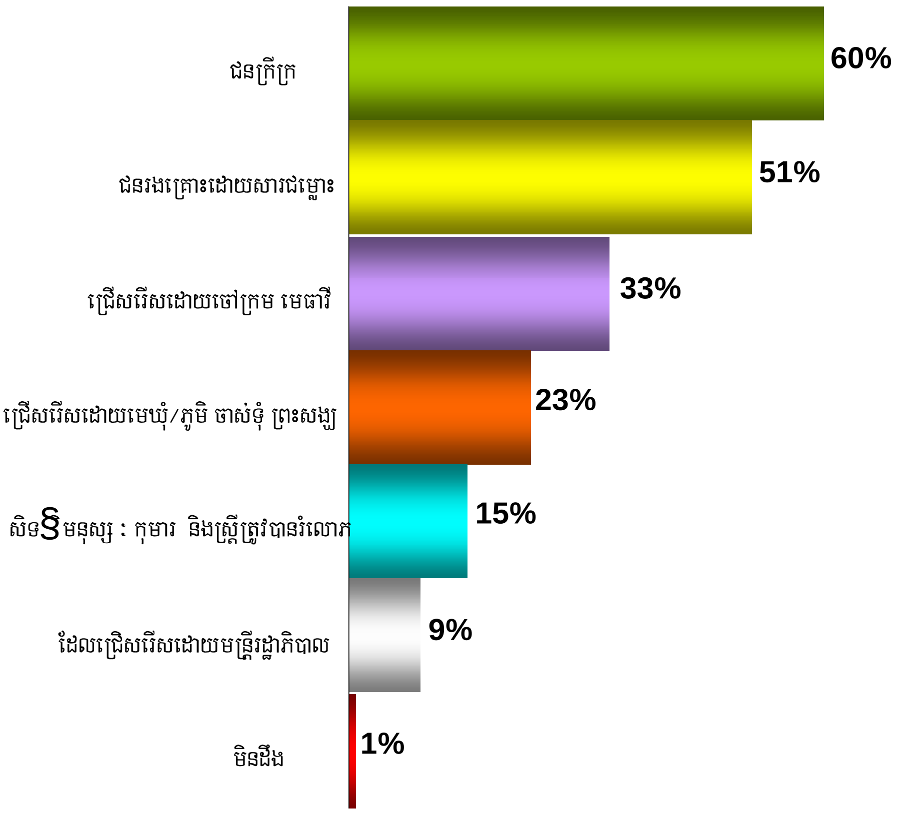

រូបភាពទី ៣ បង្ហាញថា ៨០%នៃអតិថិជនសុក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ មិនដែលឮពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ទាល់តែសោះពីមុនមក។ ទោះបីជាពួកគេធ្លាប់ឮពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ឬអត់ក៏ដោយ ក៏អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៏ទាំងនេះត្រូវបានស្នើសុំអោយបង្ហាញពីការយល់របស់ពួកគេ អំពីអ្វីដែលជាជាសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ចម្លើយជាច្រើនត្រូវបានកត់ត្រាទុក ។ អ្វីដែលគួរអោយចាប់អារម្មណ៏នោះ គឺ ថាអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៏ភាគច្រើនបាន បញ្ចេញយោបល់ ស្ទើរតែត្រឹមត្រូវពីនិយមន័យនៃពាក្យជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយគ្រាន់តែមាន ការខ្វែងគំនិតគ្នាបន្តិចបន្តួចមិនអាចយកជាការបាន ដោយសារតែអាយុ ការអប់រំ និងខេត្តដែលពួកគេរស់នៅ ។ លើសពីនេះ ទៅទៀត រូបភាពទី ៤ បង្ហាញថា ការយល់ឃើញពីជំនួយ ផ្នែកច្បាប់មានលក្ខណៈវិជ្ជមានទោះបីជាក្នុងចំណោមអ្នកដែលមិន ធ្លាប់បានឮពាក្យនេះពីមុនមកក៏ដោយ ដោយអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៏ភាគច្រើនជឿថា ក្នុងករណីខ្លះ ទទួលបានជំនួយផ្នែកច្បាប់គឺមានន័យ ថាទទួលបានយុត្តិធមិ ។ ក្រៅពីនេះ ដូចរូបភាពទី ៥ បានចង្អុលបង្ហាញ អតិថិជនសក្តានុភូតជាច្រើនជឿថា អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយ ផ្នែកច្បាប់បានទទួលជោគជ័យ ក្នុងការសម្រេចតាមគោលដៅដែលពួកគេចង់បាន ។

រូបភាពទី ៣ : ចំណេះដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់

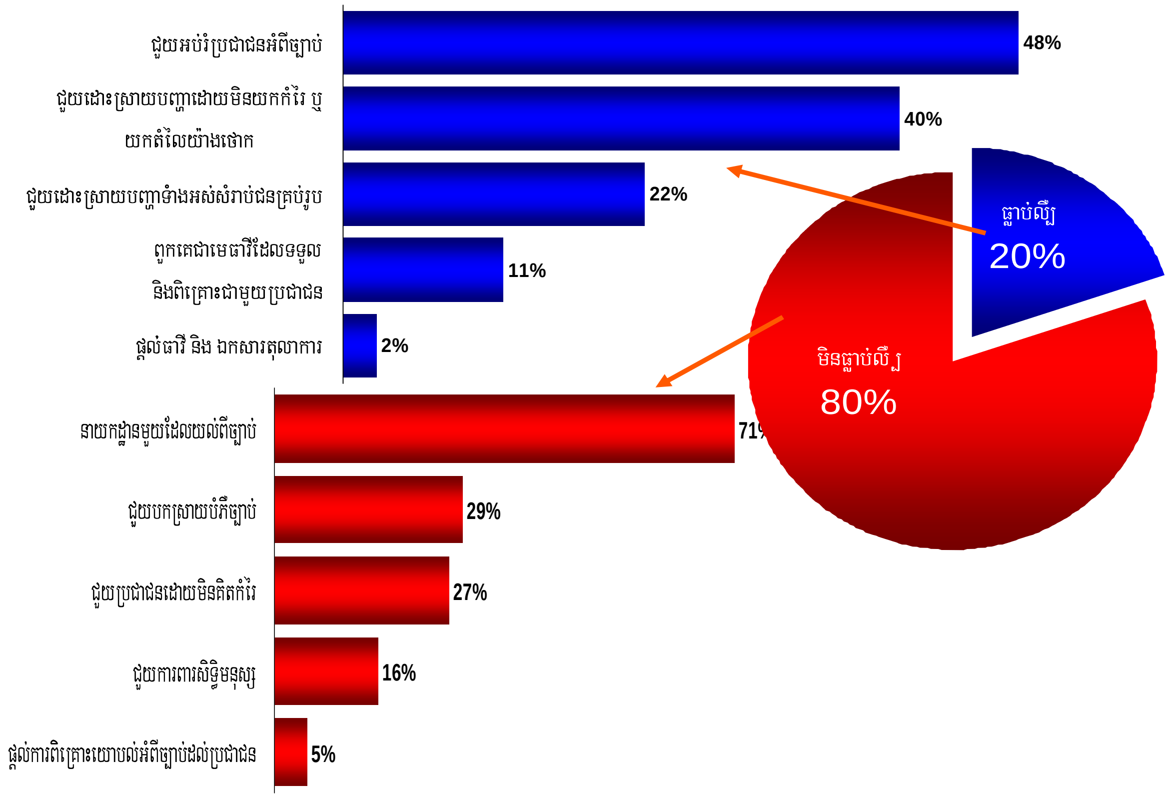

រូបភាពទី ៤ : ចម្លើយទៅនឹងសំណួរ : តើជំនួយផ្នែកច្បាប់មានន័យស្មើនឹងការទទួលបានយុត្តិធម៌ឬទេ ?

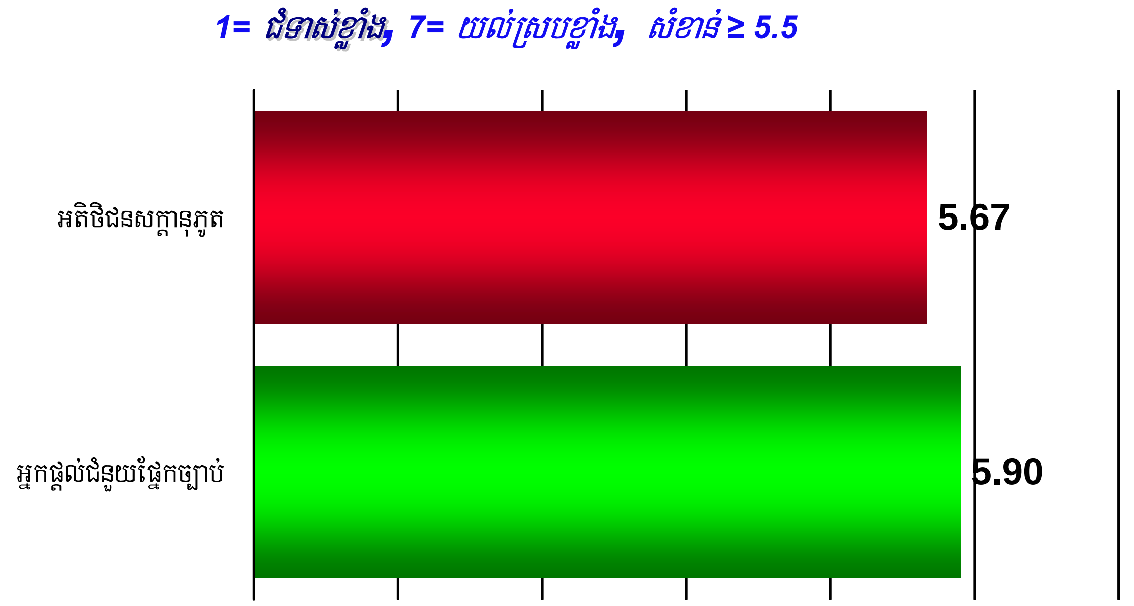

រូបភាពទី ៥ : តើជំនួយផ្នែកច្បាប់សម្រេចគោលដៅខ្លួនដែរឬទេ ?

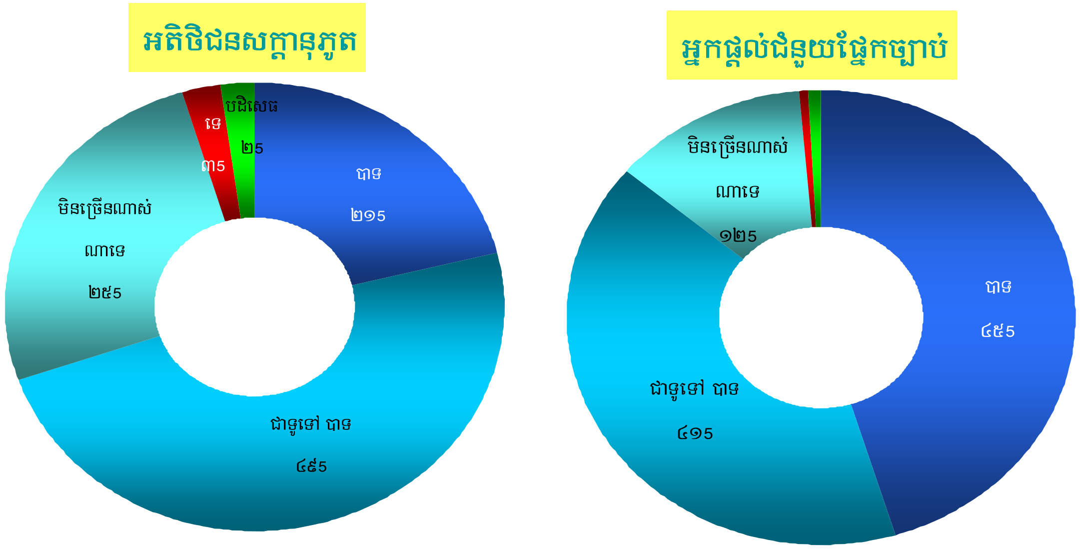

ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងមធ្យោបាយដែលប្រជាជនយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ រូបភាពទី ៦ បង្ហាញថា អ្នកផ្តល់សម្ភាសជាច្រើន (៧៤% នៃអតិថិជនសក្ខានុភូត និង៨៦% នៃអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់) បានទទួលព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ។ អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់មានជំនឿថា ព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់បានទទួល តាមរយៈវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ចំណែកឯអតិថិជនសក្ខានុភូតតិចជាងមួយភាគបីយល់ស្របតាមទស្សនៈនេះ ។

រូបភាពទី ៦ : វិធីដែលប្រជាជនអាចយល់ដឹងអំពីសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

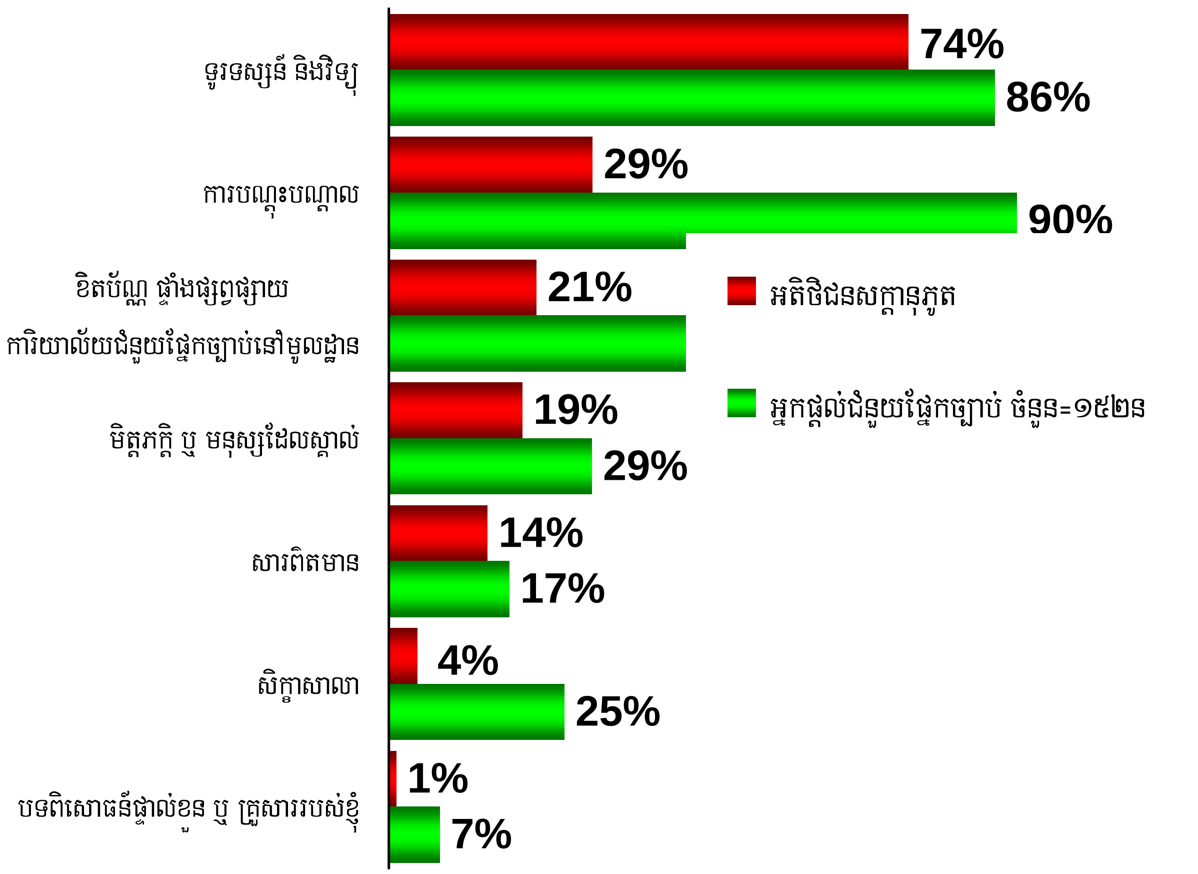

៣.៤. សេវាដែលត្រូវការសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

នៅពេលសួរអោយកំណត់អំពីបញ្ហាសំខាន់ជាងគេប្រាំនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ អតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់បានលើកឡើងនូវបញ្ហាដូចតទៅ : ភាពក្រីក្រ ក្រុមយុវជនជើងកាង វិវាទដីធ្លី សុខភាពសាធារណៈ និងគ្រឿងញៀន ដែលក្នុងនោះភាពក្រីក្រជាបញ្ហាដែលត្រូវបានគេលើកឡើងញឹកញាប់ជាងគេ និងគ្រឿងញៀនតិចជាងគេ ។ អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់មានទស្សនវិស័យក្នុងលក្ខណៈច្បាប់ច្រើនជាង ដោយកំណត់វិវាទដីធ្លី ភាពក្រីក្រ ក្រុមយុវជនជើងកាង គ្រឿងញៀន និងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស (មានន័យថាការរំលោភសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ) ថាជាបញ្ហាសំខាន់ជាងគេប្រាំនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ ។ អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បានកំណត់វិវាទដីធ្លី ថាជាបញ្ហាបន្ទាន់ជាងគេ ក្នុងចំណោមបញ្ហាសំខាន់ៗទាំងប្រាំ ហើយការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាបញ្ហាមិនសូវបន្ទាន់ជាងគេ ក្នុងចំណោមបញ្ហាសំខាន់ៗជាងគេទាំងប្រាំ ។ រូបភាពទី ៧ ខាងក្រោមបង្ហាញអំពីព័ត៌មានលម្អិត ។

នៅពេលសួរអោយកំណត់អំពីបញ្ហាសំខាន់ជាងគេប្រាំសម្រាប់បុគ្គលជាជាងសហគមន៍ អតិថិជនសក្តានុភូតបានកំណត់ ភាពក្រីក្រ សុខភាពមិនអំណោយផល វិវាទដីធ្លី អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងអំពើពុករលួយ ដោយភាពក្រីក្រ (៩០% នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាស) ត្រូវបានចាត់ទុកយ៉ាងលើសលុបថាមានសារៈសំខាន់ជាងបញ្ហាដទៃទៀតទាំងអស់ ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកផ្តល់សេវា

ជំនួយផ្នែកច្បាប់ បានចាត់ទុកអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារថាជាបញ្ហាសំខាន់ជាងគេបំផុត ដែលបុគ្គលនីមួយៗកំពុងជួបប្រទះ បន្ទាប់មកគឺបញ្ហាវិវាទដីធ្លី ភាពក្រីក្រ ក្រុមយុវជនជើងកាង និងគ្រឿងញៀន ។ រូបភាពទី ៨ ខាងក្រោមផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិត ។

ចម្លើយទាំងអស់នេះស្នើអោយអ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ត្រូវមានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ខាងវិស័យសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី សិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ និងបទឧក្រិដ្ឋ ក៏ដូចជាច្បាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសុខភាពសាធារណៈ និងលំនៅដ្ឋានផងដែរ ។

រូបភាពទី ៧ : បញ្ហាសំខាន់ជាងគេទាំងប្រាំនៅក្នុងសហគមន៍

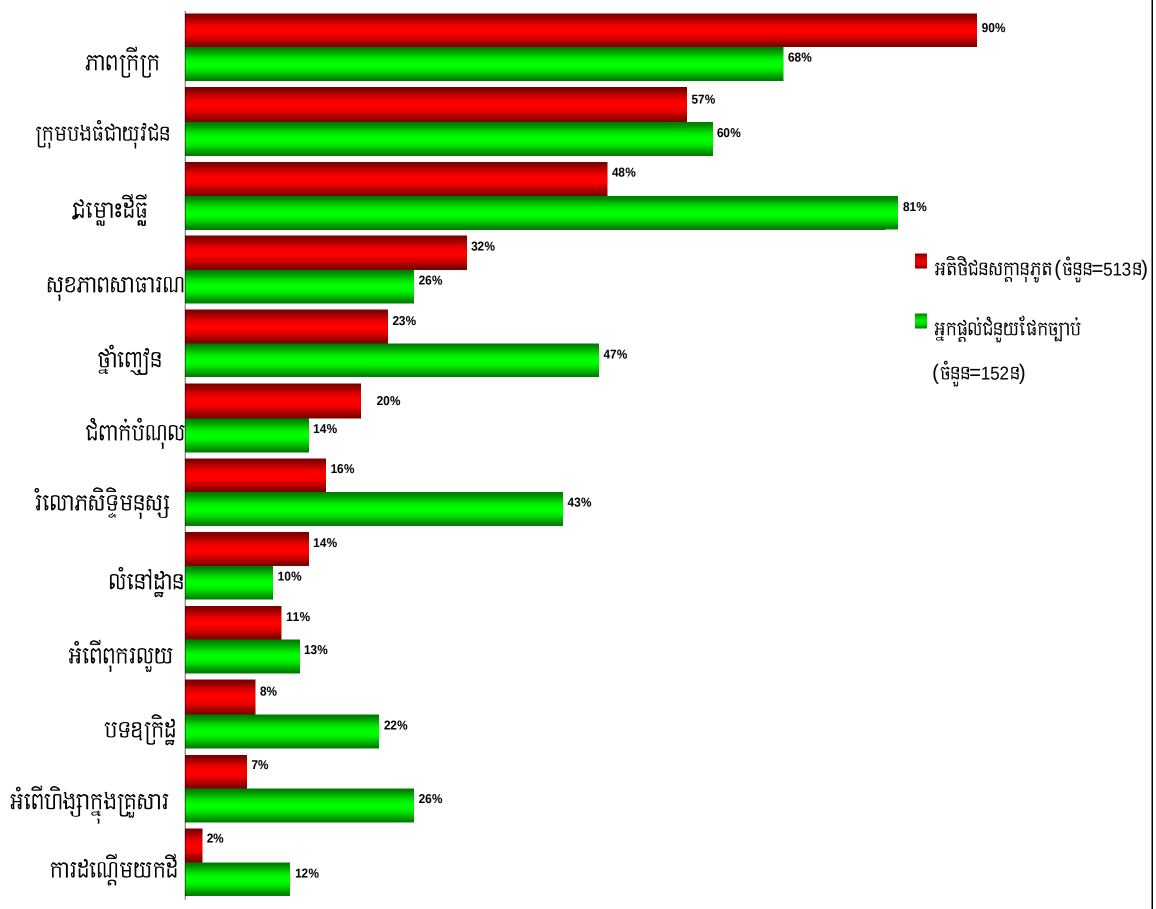

រូបភាពទី ៨ : បញ្ហាបុគ្គលសំខាន់ជាងគេទាំងប្រាំ

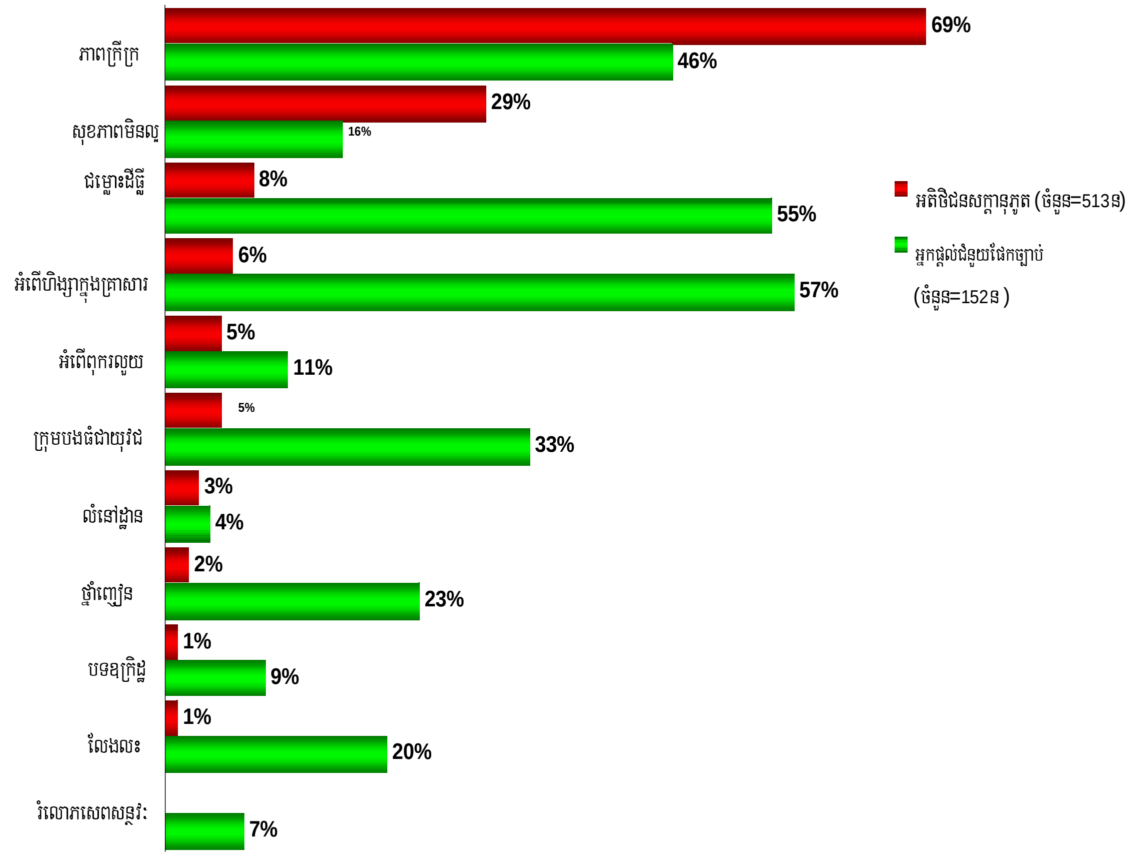

ភាពខុសគ្នាខ្លាំងនៅក្នុងរូបភាពទី ៨ ពាក់ព័ន្ធនឹងសារៈសំខាន់ដែលផ្តល់ទៅលើអំពើហិង្សាលើគ្រួសារដោយអតិថិជនសក្ខានុភូត និងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ អាចត្រូវបានពន្យល់ខ្លះៗ ដោយតរិយាបថទូទៅ នៅប្រទេសកម្ពុជា ចំពោះបញ្ហានេះ ។ ការស្ទង់មតិឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពី *អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី :ការសិក្សាមូលដ្ឋាន* ធ្វើឡើងដោយក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវតណ្ឌចិន និងឧបត្ថម្ភថវិកាដោយវិទ្យាស្ថាន EWMI មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិដើម្បីស្ត្រី (UNIFEM) និងអង្គការកិច្ចសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសអាល្លឺម៉ង់ (GTZ) បានរកឃើញអំពីការទទួលយកយ៉ាងទូលំទូលាយ និងការពន្យល់បកស្រាយបំភ្លឺអំពីមូលហេតុនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដែលបង្កឡើងដោយប្តីទៅលើប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ដោយមានអ្នកផ្តល់សម្ភាសជាងពាក់កណ្តាលបានឆ្លើយថា អំពើហិង្សាបែបនេះគឺជាការសមហេតុផល[២៩] ។

[២៩] *អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី : ការសិក្សាមូលដ្ឋាន* (ក្រសួងកិច្ចការនារី អង្គការ GTZ អង្គការ UNIFEM វិទ្យាស្ថាន EWMI : រាជធានីភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០០៥)

រូបភាពទី៩ បានបង្ហាញពីគុណប្រយោជន៍នៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលអ្នកផ្តល់សម្ភាសបានមើលឃើញ ដោយអោយតម្លៃខ្ពស់បំផុតទៅលើចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ ។ រូបភាពទី ១០ ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីបុគ្គល និងស្ថាប័ន ដែលអ្នកផ្តល់សម្ភាសចាត់ទុកថាជាបង្អែកទៅរកសេវាផ្នែកច្បាប់ ។

ជាការបញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើលទ្ធផលនៃការសិក្សាមុនៗ[៣០] អាជ្ញាធរឃុំ-សង្កាត់ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាបុគ្គលទំនាក់ទំនងសំខាន់ជាងគេជាបង្អែក សម្រាប់សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសចំនួន ៨១% ចាត់ទុកថា អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកដឹកនាំក្នុងមូលដ្ឋាន រួមមាន ព្រះសង្ឃ និងចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ថាជាបុគ្គលទំនាក់ទំនងជាបង្អែកសំខាន់ជាងគេ និងចាត់ទុកអង្គការដទៃទៀត (ទាំង អង្គការរដ្ឋាភិបាល និងក្រៅរដ្ឋាភិបាល) ជាអង្គភាពទំនាក់ទំនងជាបង្អែកសំខាន់ជាងគេទីពីរ ។

រូបភាពទី ៩ : គុណប្រយោជន៍នៃសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

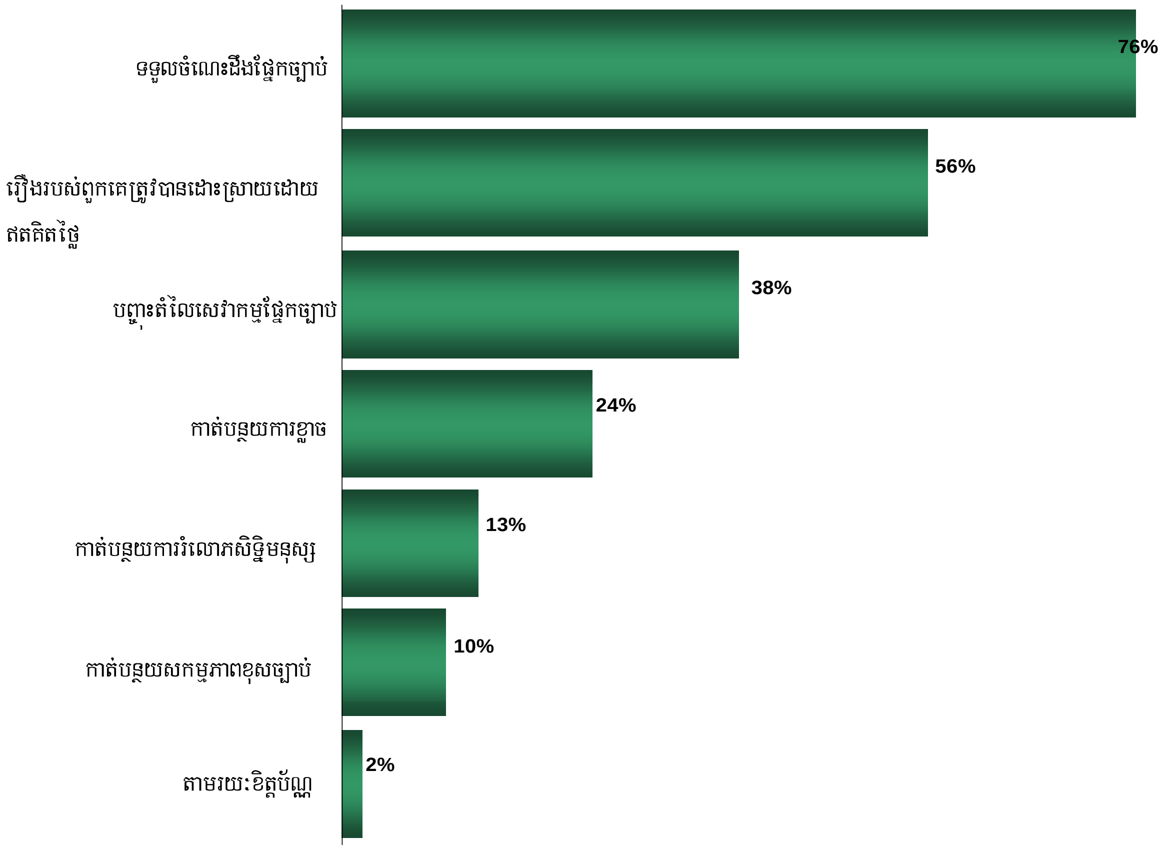

[30] Yrigoyen-Fajardo, Raquel Z. គង់ រ៉ាឌី និងផន ស៊ិន *ផ្លូវឆ្ពោះទៅកាន់យុត្តិធម៌ ការទទួលបានយុត្តិធម៌ ដោយផ្តោតគោលដៅលើប្រជាជនក្រីក្រ ស្ត្រី និងប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក* (ក្រសួងយុត្តិធម៌ និង UNDP : រាជធានីភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០០៥) ។ Ninh, Kim និង Roger Henke *ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់នៅប្រទេសកម្ពុជា : ការស្ទង់មតិថ្នាក់ជាតិអំពីមុខងារ និងលទ្ធផលការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ដោយ សង្កត់ធ្ងន់ជាពិសេសលើដំណោះស្រាយវិវាទ* (មូលនិធិអាស៊ី : ភ្នំពេញ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦)

នៅពេលសួរអោយផ្ដល់ជាសំណើថាតើត្រូវលើកស្ទួយសេវាផ្ដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយរបៀបណា ដើម្បីអោយអតិថិជនសក្ដានុភូតបានទទួលយ៉ាងសមស្របនោះ អ្នកផ្ដល់សម្ភាសបានចាត់ទុកទំនាក់ទំនងជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ជាវិធីដ៏មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ជាងគេបំផុត ។ ពួកគេបានផ្ដល់តម្លៃខ្ពស់ដល់ការអប់រំតាមមូលដ្ឋាន ជាមធ្យោបាយលើកស្ទួយដ៏មានសក្ដានុពល ។ រូបភាព ទី១១ បង្ហាញព័ត៌មានលម្អិត ។

រូបភាពទី ១០ : មធ្យោបាយដែលប្រជាជនទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

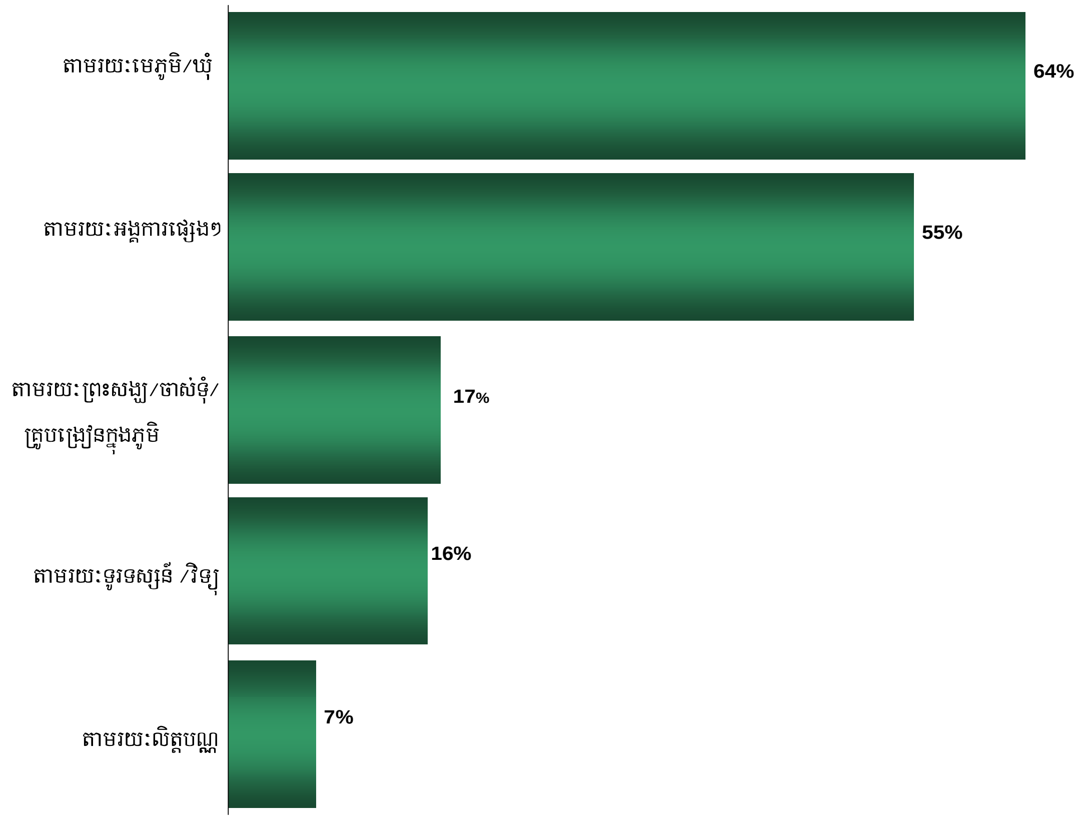

រូបភាពទី ១១ : មធ្យោបាយដែលត្រូវលើកស្ទួយសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

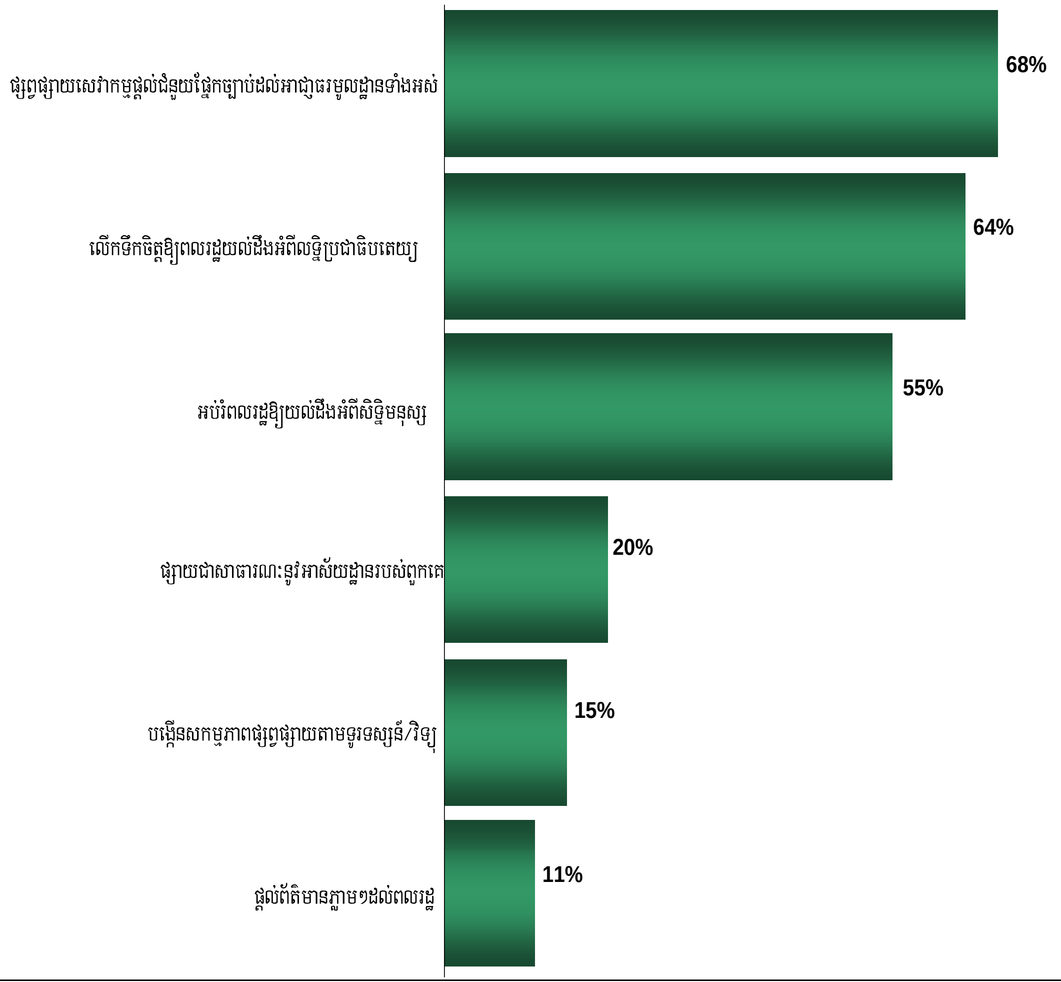

៣.៤.១ សមត្ថភាពរបស់អ្នកផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងការផ្តល់សេវា

ការស្ទង់មតិបានសាកសួរអំពីបញ្ហាដែលអតិថិជននៃសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់កំពុងជួបប្រទះ នៅពេលទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានចាត់ទុកបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ ជាកង្វល់ចម្បងទីមួយ ដោយបាននិយាយថា អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ខ្វះមូលនិធិ សម្រាប់ផ្តល់សេវាអោយបានសមរម្យ និងថាអតិថិជន សក្តានុភូតមិនមានលុយកាក់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើដំណើរទៅកាន់ការិយាល័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ ឬតុលាការ និងត្រឡប់មកវិញ ។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានរអ៊ូរទាំផងដែរថា អតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់មានការលំបាកក្នុងការទាក់ទងបុគ្គលជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយបានស្នើឡើងពីតម្រូវការអោយអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់កែលម្អសេវាបម្រើអតិថិជនរបស់ខ្លួន និងសេវាទូរស័ព្ទ ក៏ដូចជាគ្រឿងបរិក្ខារដទៃទៀតដែលសម្រួលដល់ការទទួលបានសេវាផងដែរ ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសក្នុងការពិភាក្សាជាក្រុម និងក្នុងការសំភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ក៏បានចាត់ទុកថាកង្វះចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់របស់អតិថិជន

ក៏ជាឧបសគ្គ រារាំងដល់ប្រសិទ្ធភាពរបស់សេវា ដោយអតិថិជនស្វែងរកប្រឹក្សាយោបល់ ឬជំនួយយឺតពេក ឬមិនមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់តាមដែលត្រូវការ ។ រូបភាពទី ១២ ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិត ។

រូបភាពទី ១២ : បញ្ហាដែលអតិថិជនជួបប្រទះ នៅពេលទទួលសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់

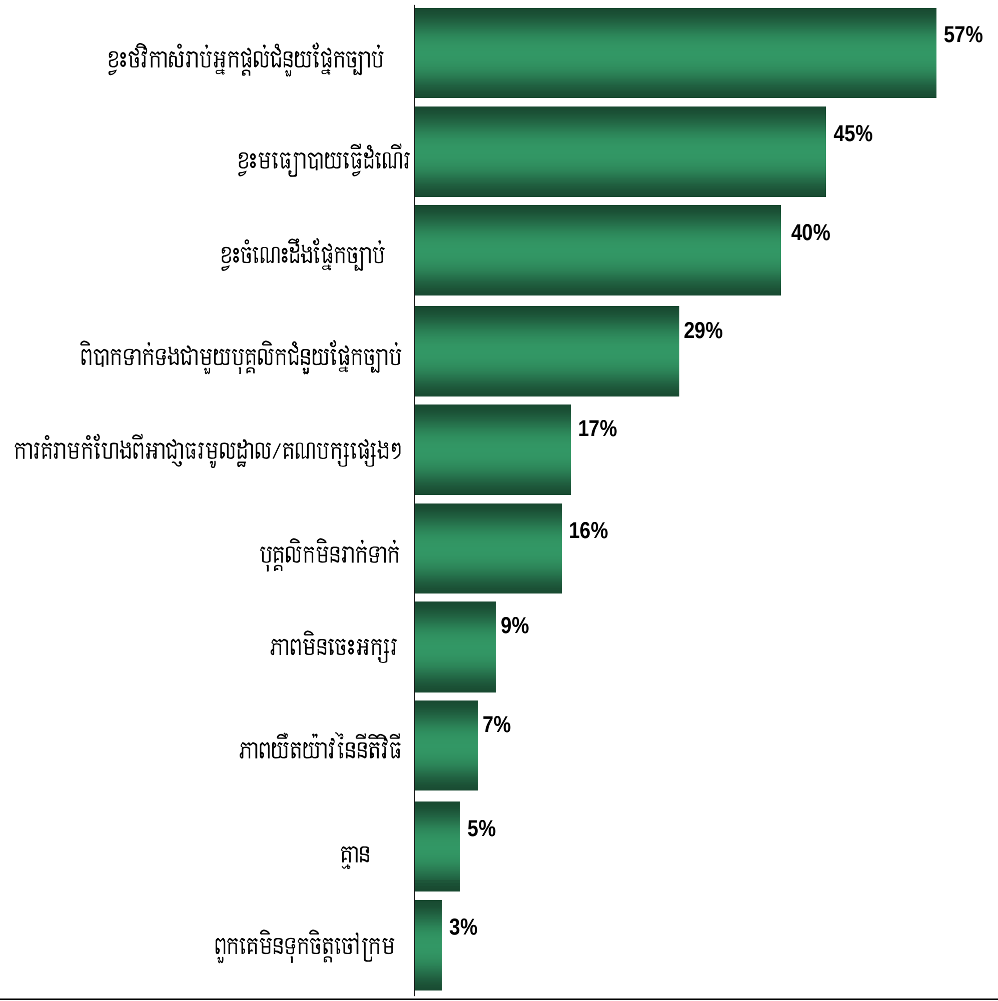

ដើម្បីបំពេញបន្ថែមទិន្នន័យនេះ ការស្ទង់មតិក៏បានសិក្សាវិភាគអំពីបញ្ហាដែលអ្នកអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បានជួបប្រទះនៅពេលពួកគេផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ផងដែរ ។ បញ្ហាដែលបានរកឃើញ រួមមាន ការខ្វះចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់របស់អតិថិជន និងកង្វះ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ជាពិសេស ខ្វះលុយកាក់សម្រាប់ធ្វើដំណើរទៅកាន់ការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងទៅកាន់តុលាការ រួចត្រឡប់មកវិញ ។ កង្វះខាតផ្ទាល់ខ្លួនផ្នែកធនធានរបស់អ្នកផ្តល់សេវា ក៏ត្រូវបានរកឃើញថាជាឧបសគ្គរាំងស្ទះដល់ការផ្តល់សេវា ក៏ដូចជាចំណុចខ្សោយជាស្ស័យប្រវត្តិនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ផ្លូវការផងដែរ ។

នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បានចាត់ទុកធនធាននៅមានកម្រិត រួមមានធនធាននៅមានកម្រិតផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងការទទួលបាននៅមានកម្រិតផ្នែកអត្ថបទច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ ថាជាឧបសគ្គរារាំងដល់ការស៊ើបអង្កេតសមស្របពីរឿងក្តីរបស់អតិថិជន ដល់ការប្រឹក្សាយោបល់សមស្របដល់អតិថិជន និងដល់ការតំណាងសមស្របតាមផ្លូវច្បាប់នៅចំពោះមុខតុលាការ ។ រូបភាពទី ១៣ ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិត ។

រូបភាពទី ១៣ : បញ្ហាសំខាន់ៗដែលអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់កំពុងជួបប្រទះ

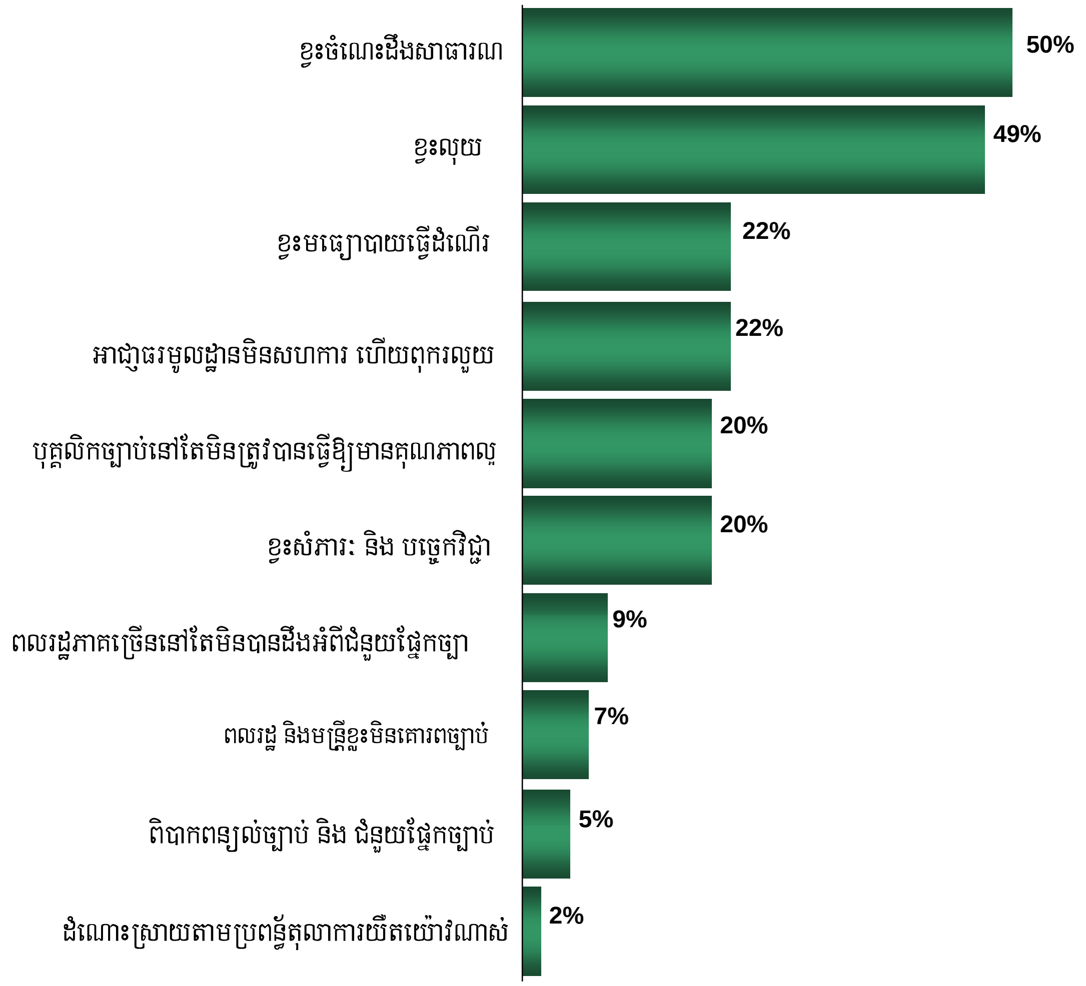

អ្នកផ្តល់សម្ភាសសម្រាប់ការស្ទង់មតិក៏ត្រូវបានសួរអោយស្នើឡើងពីមធ្យោបាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបញ្ចូលសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ផងដែរ ។
គ្មានចម្លើយណាមួយស្នើអោយបញ្ចូលការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្លាយជាផ្នែកនៃយន្តការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកផ្តល់សម្ភាសជាច្រើនបានស្នើអោយកែលម្អទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងរាជរដ្ឋាភិបាល

ជាពិសេសជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ។ ក៏មានស្នើផងដែរអោយអ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ចូលរួមនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការ ។ រូបភាពទី ១៤ ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិត ។

រូបភាពទី ១៤ : តើជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌តាមរបៀបណា?

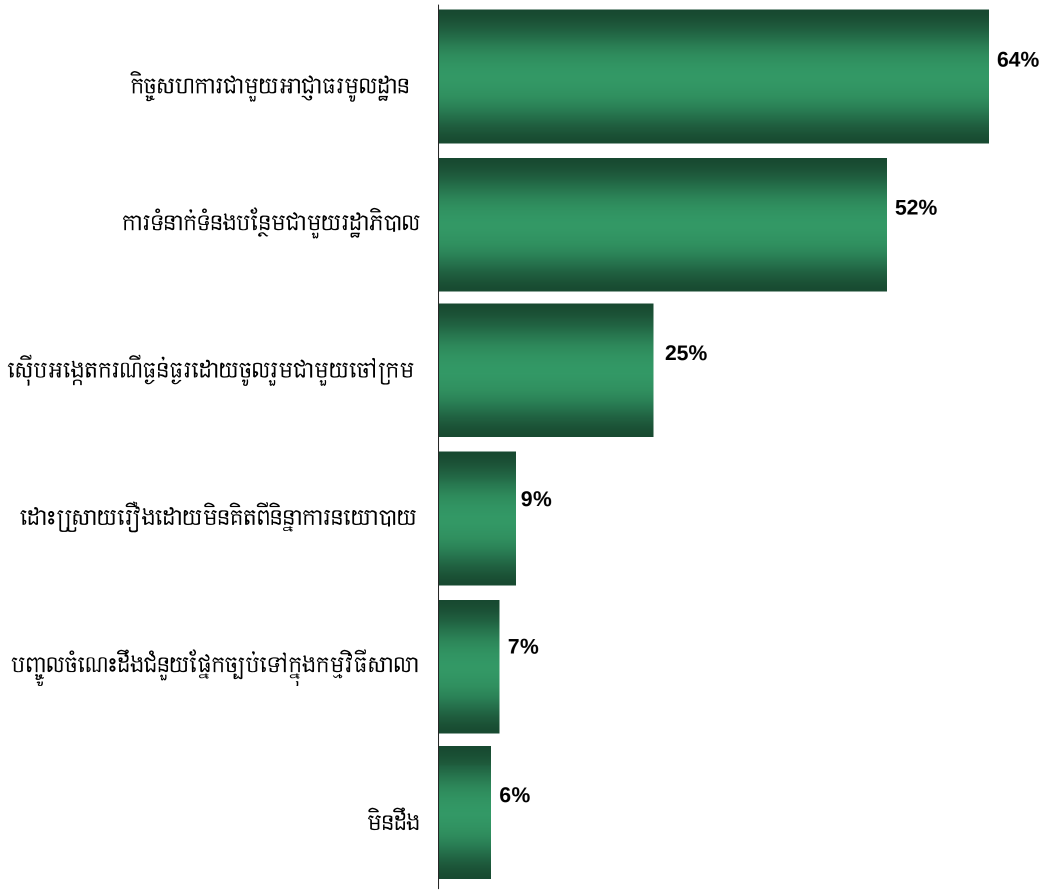

នៅពេលសួរអោយលើកជាសំណើអំពីមធ្យោបាយកែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ អ្នកផ្តល់សម្ភាសបានផ្តល់ តម្លៃខ្ពស់ដល់ការបណ្តុះបណ្តាលអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ។ ចម្លើយផ្សេងៗទៀតផ្តោតជាសំខាន់លើ ការបង្កើនចំនួនបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ រូបភាពទី ១៥ ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិត ។ នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម គោលដៅ និងការសម្ភាសជាលក្ខណៈបុគ្គល អ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់បានរអ៊ូរទាំថា មានអតិថិជនច្រើនពេក ហើយសេវាជំនួយនៅមានកម្រិត លើសពីនេះទៀត ពួកគេបានគូសបញ្ជាក់អំពីបញ្ហាធនធានមនុស្ស ដែលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នាពេលបច្ចុប្បន្នកំពុងជួបប្រទះ ។

រូបភាពទី ១៥ ៖ សំណើអំពីរបៀបដែលត្រូវកែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

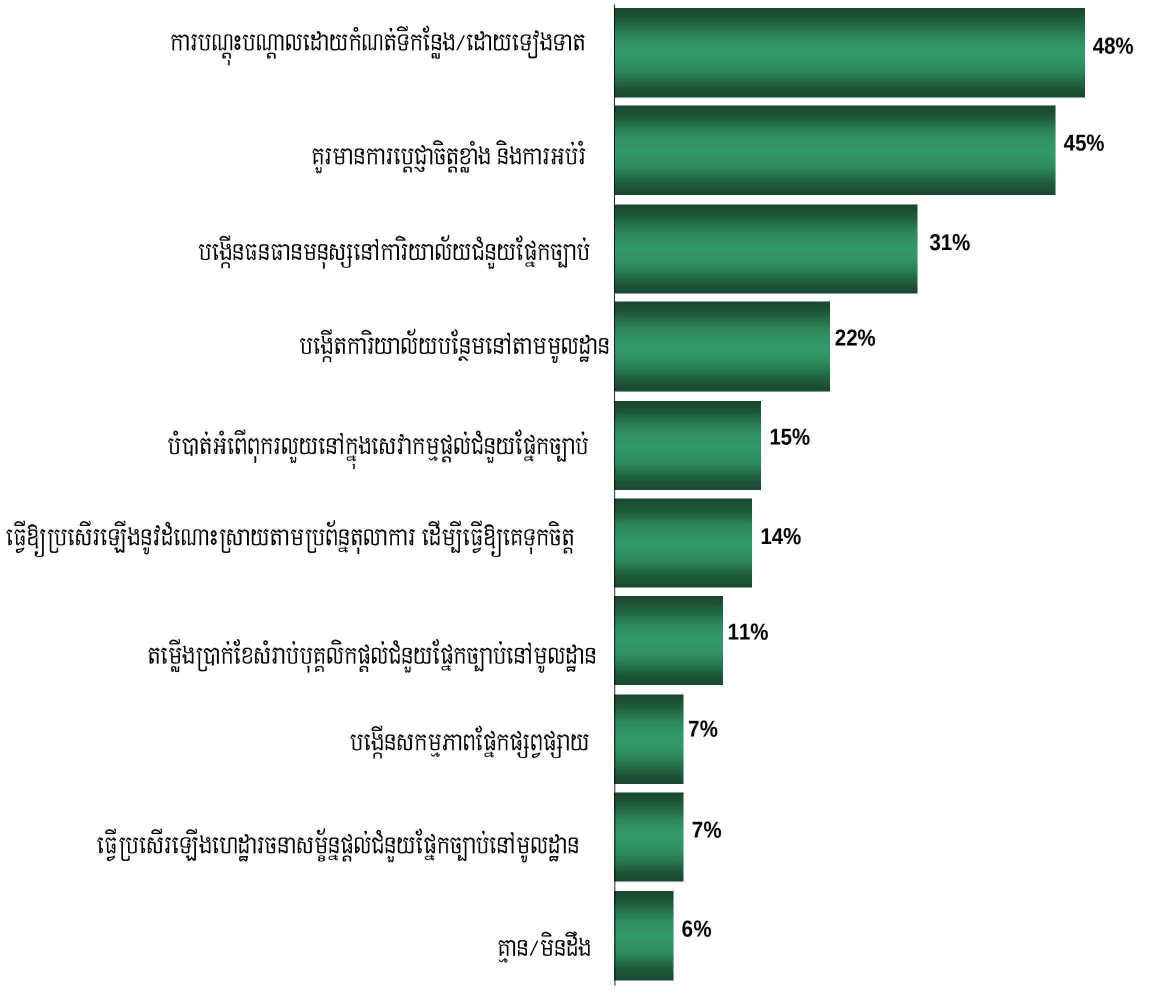

៤ សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលសំខាន់ៗ

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ១៩៩៣ នៃរដ្ឋកម្ពុជា បានចែងពីការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- យោងតាមច្បាប់ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដែលកំណត់អំពីអាណត្តិរបស់ខ្លួន BAKC មានកាតព្វកិច្ចផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អ្នកដែលត្រូវការ ។
- ក្រៅពីសេវាដែលត្រូវផ្តល់ដោយ BAKC និងការផ្តល់សេវាដោយឥតគិតថ្លៃ ដោយអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនមួយចំនួន សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានផ្តល់ដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ។

- រហូតដល់ ២៥% នៃមេធាវីពេញសិទ្ធិ និងមេធាវីកម្មសិក្សាការី ជាបុគ្គលិកពេញម៉ោងរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ទាំងនេះ ។
- នៅទូទាំងប្រទេស ចំណេះដឹងអំពីទស្សនាទាន និងការអនុវត្តនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងពីកន្លែងដែលទទួលបានសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ទោះបីជាទូទៅ ការយល់ឃើញអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ មានភាពវិជ្ជមានក៏ដោយ ។
- អតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់យល់ឃើញថា ព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ភាគច្រើន អាចរកបាន តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ចំណែកអ្នកផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់យល់ឃើញថា ព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ភាគច្រើន ត្រូវបានស្វែងឡើង តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលសហគមន៍ ។
- អតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់បានកំណត់ថាភាពក្រីក្រ ក្រុមយុវជនជើងកាង វិវាទដីធ្លី សុខភាពសាធារណៈ និងគ្រឿងញៀន គឺជាបញ្ហាដ៏សំខាន់ដែលសហគមន៍របស់ពួកគេកំពុងជួបប្រទះ ។
- ប្រជាជនជាច្រើនមើលឃើញថាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ និងអាជ្ញាធរភូមិ ជាអ្នកផ្តល់បង្អែកដល់ពួកគេទៅរកអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ច្រើនជាងគេបង្អស់។
- អតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ជួបប្រទះឧបសគ្គ ដោយសារហិរញ្ញវត្ថុនៅមានកម្រិត រួមមានលុយកាក់សម្រាប់ធ្វើដំណើរ លទ្ធភាពមានកម្រិតក្នុងការធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងដោយសារចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ។
- អ្នកផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់មានអតិថិជនតិចពេក សម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងមានលុយកាក់តិចតួចពេក សម្រាប់ទិញកុំព្យូទ័រ និងសម្ភារៈការិយាល័យផ្សេងៗទៀត អត្ថបទស្តីពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងធនធានឯកសារ ក៏ដូចជាការចំណាយសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតផងដែរ ។
- មធ្យោបាយមួយសម្រាប់កែលម្អសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយប្រសើរឡើង គឺត្រូវកែលម្អទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអាជ្ញាធររាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេស អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងត្រូវកែលម្អគុណភាពនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ផ្លូវការអោយប្រសើរឡើង ។

៥ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

ការស្ទង់មតិបានកំណត់បញ្ហា ឬភាពខ្វះខាតសំខាន់ៗចំនួនបួន ពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅប្រទេសកម្ពុជា និងការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ប្រការនេះពាក់ពន្ធ័នឹង : (១) ថវិកា និងហិរញ្ញវត្ថុ (២) ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (៣) ការរៀបចំបុគ្គលិក និងធនធានមនុស្ស និង (៤) ការយល់ដឹងក្នុងចំណោមអតិថិជនគោលដៅ ។ អនុសាសន៍ខាងក្រោមនេះ មានន័យថា ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាផ្នែកនៃវិធីសាស្ត្រក្នុងការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលមានរយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែង ។

៥.១. ថវិកា និងហិរញ្ញវត្ថុ

អ្នកផ្តល់សម្ភាសសម្រាប់ការស្ទង់មតិបានលើកឡើងម្តងហើយម្តងទៀតអំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងមូលនិធិតិចតួចដែលមានសម្រាប់សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងជាពិសេស សម្រាប់សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅតាមតំបន់ជនបទ ។ កត្តាដ៏សំខាន់សម្រាប់ធានានូវនិរន្តរភាពយូរអង្វែងនៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ គឺតម្រូវការក្នុងការរកអោយឃើញនូវមធ្យោបាយដើម្បីបង្កើន និងធ្វើពិពិធកម្មហិរញ្ញប្បទានដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ មានប្រភពជាសំខាន់មកពីម្ចាស់ជំនួយមួយចំនួនតូច និងវិភាគទានពីរាជរដ្ឋាភិបាលដោយកំណត់ត្រឹមការផ្តល់មូលនិធិ តាមរយៈគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

អនុសាសន៍ខាងក្រោមនេះគឺជាអន្តរាគមន៍ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងមធ្យម ។

៥.១.១ បណ្តាញថ្នាក់ជាតិក្រៅផ្លូវការ

ក្នុងរយៈពេលខ្លី ត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រីកចំនួនម្ចាស់ជំនួយ ដែលចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ទៅលើតួនាទីបច្ចុប្បន្នរបស់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងសក្តានុពលនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ផ្អែកលើស្មារតីយល់ដឹងយ៉ាងទូលំទូលាយជានិរន្តន៍អំពីយុត្តិធម៌ និងនីតិរដ្ឋ ។ ចំណុចនេះអាចត្រូវបានធ្វើ តាមរយៈមធ្យោបាយបង្កើតបណ្តាញម្ចាស់ជំនួយក្រៅផ្លូវការ និងតាមរយៈការផ្តួចផ្តើមគំនិតទំនាក់ទំនងសមស្របតាមស្ថានភាព ។ បណ្តាញក្រៅផ្លូវការអាចមានសមាសភាព តំណាងស្ថាប័នម្ចាស់ជំនួយ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្តោត លើការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និង BAKC ក៏ដូចជាស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ។ តំណាងបណ្តាញអាចជួបប្រជុំគ្នា ទៅតាមការចាំបាច់ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈម និងធានានូវភាពរលូនក្នុងការធ្វើអន្តរាគមន៍ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ការអភិវឌ្ឍ បណ្តាញនេះផ្អែកលើកិច្ចប្រជុំអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងសិក្ខាសាលា ដែលជាផ្នែកនៃការស្ទង់មតិនេះ ។

៥.១.២ ការចូលរួមរបស់សមាគមជំនួញ និងពាណិជ្ជកម្ម និងវិស័យឯកជន

អាចមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីអោយមានការចូលរួមពីសំណាក់សមាគមជំនួញ និងពាណិជ្ជកម្ម និងសហគ្រាសឯកជនធំៗ ។ ដោយផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការផ្តួចផ្តើមគំនិតជាក់លាក់ខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ជាពិសេសនៅក្នុងវិស័យសកម្មភាពរបស់ពួកគេ ។

ប្រការនេះត្រូវប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រ ដែលផ្តល់ដោយការផ្តួចផ្តើមគំនិតពិសេស ដើម្បីបង្ហាញពួកគេថា តើរូបភាព និងជំនួញរបស់ពួកគេនឹងទទួលបានផលចំណេញពីការចូលរួមប្រភេទនេះដោយរបៀបណា ។

៥.១.៣ ហិរញ្ញប្បទានពីរាជរដ្ឋាភិបាល

សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង រដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាចក្រកម្ពុជាគួរត្រូវបានជំរុញអោយផ្តល់ថវិកាពិសេសសម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ហិរញ្ញប្បទានប្រភេទនេះអាចផ្តល់តាមរយៈគណៈមេធាវី ឬគណៈកម្មាធិការកណ្តាល ដើម្បីសម្របសម្រួលដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

៥.២. ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

ការស្ទង់មតិបានបង្ហាញថា សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់មិនគ្រប់គ្រាន់ មាននៅតាមកម្រិតមូលដ្ឋាន ។ ជាការប្រសើរបំផុតនោះ សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរអាចរកបានតាមរយៈអាជ្ញាធរភូមិ និងឃុំ-សង្កាត់ ការិយាល័យខេត្ត-ក្រុងនៃក្រសួងកិច្ចការនារី និងក្រសួងសង្គមកិច្ច នគរបាល និងតុលាការ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិបានបង្ហាញថា មិនមានធនធានសម្រាប់ធ្វើអោយគំនិតនេះក្លាយជាការពិតនោះទេ ។ លើសពីនេះទៀត មិនទាន់មានផែនការច្បាស់លាស់ ឬ "ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ" ឬ គណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិណាមួយ ដែលអាចធ្វើអោយគំនិតនេះសម្រេចទៅបាននៅឡើយនោះទេ ។

ការស្ទង់មតិក៏បានរកឃើញថាសហគមន៍នៅតែបន្តគ្មានទំនុកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងលើវិស័យតុលាការផ្លូវការ ព្រមទាំងវិស័យក្រៅផ្លូវការក្នុងកម្រិតមួយនោះផងដែរ ។ មធ្យោបាយមួយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ គឺត្រូវបង្កើតបណ្តាញឆ្លាស់នៃសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលនឹងដំណើរការក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែង រួមជាមួយសេវាដែលមានស្រាប់ និងផ្លូវការជាង ។

៥.២.១ ស្ថាប័នឆ្លាស់នៃជំនួយផ្នែកច្បាប់

សម្រាប់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យម ស្ថាប័ន និងអង្គភាពផ្សេងទៀតគួរអាចជ្រើសរើសអោយចូលរួមក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន និងបណ្តុះបណ្តាលអំពីសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសសម្រាប់ការស្ទង់មតិជាច្រើនបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ថា ត្រូវបំពាក់ចំណេះដឹង និងជំនាញដល់សហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត ដើម្បីអោយព័ត៌មានអំពីសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចរកបានដោយងាយស្រួល ។ បណ្តាញប្រភេទនេះអាចជាចំណុចបង្អែកសម្រាប់អតិថិជនសក្តានុភូតនៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ដើម្បីអោយបណ្តាញបែបនេះកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀតនោះ បុគ្គលទំនាក់ទំនងសំខាន់ៗគួរត្រូវទទួលការបណ្តុះបណ្តាល អំពីបញ្ហាច្បាប់ជាមូលដ្ឋាន និងគួរត្រូវបានផ្តល់ព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។

កម្មវិធីពិសេសមួយសម្រាប់ចុះអប់រំណែនាំដល់មូលដ្ឋានគួរមានបញ្ចូលការចូលរួមពីសំណាក់វិស័យឯកជន និងប្រើប្រាស់ការអនុវត្តទំនួលខុសត្រូវរួមខាងសង្គម ។ សមាគមជំនួញគួរផ្តល់ព័ត៌មានដល់សមាជិករបស់ខ្លួន ដើម្បីអោយពួកគេ បញ្ជូនបន្តដល់អតិថិជន និងបុគ្គលិក ។ ក្រុមហ៊ុនឯកជនធំៗគួរធ្វើជាអ្នកចែកចាយព័ត៌មានដល់បុគ្គលិក គ្រួសារ ដៃគូជំនួញ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ។ សមាគម ពាណិជ្ជកម្ម ដូចជា សមាគមរោងចក្រកាត់ដេរកម្ពុជា ដែលជានិយោជកដ៏ធំជាងគេនៅប្រទេសកម្ពុជា បន្តរក្សានូវគោលដៅ ជំនួញ សម្រាប់ភាពប្រសើរឡើងនៃនិយោជិត និងសហគមន៍របស់ខ្លួន ហើយការគាំទ្រដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរអាចឆ្លើយតប ទៅនឹងគោលដៅនេះ ។
សហជីពពាណិជ្ជកម្មក៏គួរផ្តល់ដល់សមាជិករបស់ខ្លួននូវព័ត៌មានអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងបង្អែកឈានទៅរក សេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ផងដែរ ។

៥.២.២ ខ្សែទូរស័ព្ទបង្អែកសម្រាប់ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

ខ្សែទូរស័ព្ទកណ្តាលមិនគិតថ្លៃសម្រាប់ជួយជាបង្អែកដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ អាចជាច្រកចេញចូលដ៏មានសារៈប្រយោជន៍មួយសម្រាប់សហគមន៍ និងបុគ្គល ដែលចង់ដឹងអំពីបញ្ហាផ្នែកច្បាប់ និងសេវាផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ខ្សែទូរស័ព្ទអាចត្រូវបានផ្តល់ជាអំណោយដោយក្រុមហ៊ុនទូរគមនាគមន៍ណាមួយ ។ ខ្សែទូរស័ព្ទផ្តល់ជំនួយនេះអាចត្រូវបានប្រតិបត្តិដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលណាមួយ ដោយមានបុគ្គលិកទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលអាចជានិស្សិតច្បាប់ និស្សិតកម្មសិក្សាការី ឬជំនួយការមេធាវី ។

៥.២.៣ ការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

ការស្ទង់មតិផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើតម្រូវការជាបន្តក្នុងការបង្កើតការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់បន្ថែមទៀត ដោយមានសេវាប្រសើរជាងមុន និងចំនួនមេធាវីច្រើនជាងមុន នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុង ជាពិសេស នៅតាមតំបន់ជនបទ ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនេះ ត្រូវតែបង្កើនធនធានរបស់ការិយាល័យផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ចំនួនមេធាវី និងថវិកា ។ ក្នុងពេលទន្ទឹមគ្នានេះដែរ អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលមានធនធានសមរម្យហើយនោះ ត្រូវនាំយកធនធានអោយបានច្រើនជាងមុនទៅជួយដល់តំបន់ជនបទ នៅពេលដែលមានធ្វើការអភិវឌ្ឍវិធីសាស្ត្រថ្មីៗក្នុងការផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ នៅរាជធានីភ្នំពេញ និងមជ្ឈមណ្ឌលទីក្រុងផ្សេងៗទៀត សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង ។ វិធីសាស្ត្របែបនេះ អាចជាការចុះកិច្ចសន្យា ជាមួយអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជន អោយផ្តល់សេវាប្រភេទនេះ ដោយសារតែអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនស្ទើរតែទាំងអស់ មានមូលដ្ឋាននៅរាជធានីភ្នំពេញ[៣១] ។

៥.២.៤ ការសម្របសម្រួលប្រសើរជាងមុនរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម ទំនាក់ទំនង និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការច្រើនជាងមុន ក្នុងចំណោមអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ជំនួយ ផ្នែកច្បាប់ នឹងជួយធានាថា តួនាទីរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗ នៅក្នុងវិស័យតែមួយដូចគ្នា មិនត្រួតជាន់លើ

---

[31] យោងតាមឯកសាររបស BAKC ដែលមានរាយនាមមេធាវីសមាជិតបច្ចុប្បន្ន

គ្នា ដែលបណ្តាលអោយជាន់សកម្មភាពគ្នា និងខ្ជះខ្ជាយធនធានដោយឥតប្រយោជន៍ ។ បណ្តាញក្រៅផ្លូវការ ដែលមានស្រាប់រួចហើយ ខ្លះនោះអាចមានប្រយោជន៍ក្នុងការសម្រេចអោយបាននូវការសម្របសម្រួលនេះ ។

៥.២.៥ ឯកសារ

អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បានប្រាប់ដល់អ្នកស្ទង់មតិថា ពួកគេអាចកែលម្អសេវារបស់ខ្លួនអោយប្រសើរជាងមុនបាន ប្រសិនបើឯកសារពាក់ព័ន្ធ ដូចជា អត្ថបទច្បាប់ និងច្បាប់នានា អាចរកបានយ៉ាងងាយស្រួល ។ មូលដ្ឋានទិន្នន័យ និងបណ្ណាល័យ នៃច្បាប់សំខាន់ៗ គួរត្រូវបង្កើតឡើង សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង ហើយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារច្បាប់ក្រោមហិរញ្ញប្បទានជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន គួរត្រូវបង្កើត នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត សម្រាប់ជាប្រភពនៃព័ត៌មានដល់អ្នកវិជ្ជាជីវៈខាងជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងនិស្សិតច្បាប់ ដែលចាប់អារម្មណ៍លើជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ សៀវភៅ និងទិន្នន័យគួរអាចរកបាន ក្នុងទម្រង់រូបវន្ត និងទម្រង់អេឡិចត្រូនិច ។

៥.២.៦ ស្ថាប័នដែលមានស្រាប់

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាគួរបែងចែកអោយមានជាថវិកាជាក់លាក់សម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ តាមរយៈស្ថាប័នសំខាន់ៗផ្សេងៗ ។ ស្ថាប័នប្រភេទនេះអាចជា BAKC ។ អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់ជាច្រើននាក់បាន ស្នើអោយគណៈមេធាវីចូលរួមអោយបានច្រើនជាងមុន ក្នុងការជួយសម្រួល និងផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ សេវាជាក់លាក់មួយគឺ គួររៀបចំបង្កើតបញ្ជីមេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងទីកន្លែងបំរើការងាររបស់ពួកគេនៅ តាមបណ្តាការិយាល័យសាធារណៈដែលពាក់ព័ន្ធ ។ សេវាមួយទៀតដែលគួរតែបង្កើតឡើងនោះគឺ មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន ឯកសារច្បាប់ (សូមមើលជំពូក ៥.២.៥ ខាងក្រោម) ។

ដូចបានកត់សម្គាល់ពីខាងលើ (ជំពូក ៣.១.១.២) ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវីបានផ្តល់ដល់ BAKC នូវទំនួលខុសត្រូវក្នុងការធានាថា ប្រជាជនក្រីក្រត្រូវបានផ្តល់ភាពតំណាងតាមផ្លូវច្បាប់ នៅពេលពួកគេត្រូវការ ។ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់គណៈមេធាវីបានចែងអំពីការបង់ប្រាក់កម្រៃ និងការចាត់តាំងមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត ដែលក្រោយពីចាត់តាំងរួចហើយ មន្រ្តីតុលាការបានកំណត់អំពីសិទ្ធិពាក់ព័ន្ធ ។ ប៉ុន្តែ ការពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនេះបានបង្ហាញថា ការរៀបចំនេះទាមទារអោយមានការអត្ថាធិប្បាយ និងការពន្យល់បំភ្លឺ ដោយហេតុថាការកំណត់នរណាជាប្រជាជនក្រីក្រ គឺផ្អែកលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមិនច្បាស់លាស់ ។ លើសពីនេះទៅទៀត មិនមានផែនការជាបទដ្ឋានសម្រាប់ការបង់ប្រាក់កម្រៃជូនមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត ហើយក៏មិនមានការបង់ប្រាក់កម្រៃជូនមេធាវី ស្ម័គ្រចិត្ត ផ្អែកលើលទ្ធផលការងារ ឬទំហំការងារដែលចាំបាច់ ឬដែលបានសម្រេច ។ ដូចគ្នានេះដែរ បែបបទ ធ្វើរបាយការណ៍នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង មានទម្រង់ទ្រាយតូចពេក និងមិនបានផ្តល់មធ្យោបាយដល់ BAKC ក្នុង ការប្រមូលព័ត៌មាន សម្រាប់គោលដៅធ្វើផែនការ ឬវាយតម្លៃលើគុណភាព ឬប្រសិទ្ធផលរបស់មេធាវី ។

ការធ្វើអង្កេតតាមបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវលើធនធាន កម្រិតបង់ប្រាក់កម្រៃ និងមធ្យោបាយត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលទ្ធផលការងាររបស់មេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត គួរត្រូវធ្វើការពិចារណា និងអនុវត្ត ដោយធ្វើការកែលម្អលើការអនុវត្តបច្ចុប្បន្នជាការសាកល្បងដកបទពិសោធន៍ សម្រាប់រយៈពេលខ្លី រួចបន្ថែមពេលវេលាទៅមុខទៀត ។

៥.២.៧ ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួល

ការស្ទង់មតិនេះបានកំណត់អំពីតម្រូវការអោយមានគណៈកម្មាធិការកណ្តាលសម្របសម្រួលមួយដើម្បីផ្តល់មូលនិធិ និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថ្នាក់ជាតិសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ មូលនិធិជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលអាចប្រៀបធៀបបានទៅនឹងមូលនិធិជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងប្រទេសដទៃទៀត ដូចជា អាហ្វ្រិកខាងត្បូងជាដើម អាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនេះ ។ មូលនិធិអាចត្រូវបានចាត់ចែង ដោយគណៈកម្មាធិការមួយ ដែលមានសមាសភាពតំណាងមកពីវិស័យយុត្តិធម៌ តុលាការ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ក្រុមប្រឹក្សាគណៈមេធាវី ម្ចាស់ជំនួយ និងវិស័យឯកជន ។ មូលនិធិផ្លូវការ ឬស្ថាប័នស្រដៀងគ្នានេះ គួរត្រូវបង្កើតឡើង នាពេលខាងមុខ ចេញពីបណ្តាញដំបូងក្រៅផ្លូវការនៃក្រុមអ្នកគាំទ្រ ដែលពាក់ព័ន្ធនៃប្រភេទដូចបានរៀបរាប់ក្នុងជំពូក ៥.១.១។ មូលនិធិនឹង :

- ធានានូវការចូលរួម និងចែករំលែកទំនួលខុសត្រូវ ដោយភាគីដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ។
- ធានានូវកិច្ចសហការប្រសើរជាងមុនពីអំណាចកណ្តាល ក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។
- ទាក់ទាញវិស័យឯកជន ប្រហែលជាតាមរយៈផែនការពិសេស ដូចជាការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីមេធាវីកម្មសិក្សាការី ក្រោមហិរញ្ញប្បទានជាឯកជន ។

៥.៣. ការរៀបចំបុគ្គលិក

ការស្ទង់មតិបានរកឃើញពីមតិស្រុះស្រួលគ្នាជារួមមួយ ក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់បច្ចុប្បន្នថា ពួកគេខ្វះធនធាន បុគ្គលិក និងការបណ្តុះបណ្តាលនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ។ ចំណុចនេះត្រូវបានមើលឃើញថា ជាតម្រូវការជាក់ស្តែងសម្រាប់ រយៈពេលមធ្យម និងវែង ដើម្បីធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវបរិមាណ និងជំនាញរបស់អ្នកវិជ្ជាជីវៈ ខាងវិស័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ ហើយក្នុងពេលដំណាលគ្នានេះ ត្រូវបង្កើនរួមគ្នានូវធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា ។

៥.៣.១ ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកមិនមែនផ្នែកច្បាប់

លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិ ក៏ដូចជាលទ្ធផលនៃការសិក្សាដទៃទៀត[៣២] បានបង្ហាញអោយដឹងថា នៅពេលជួបប្រទះនឹងវិវាទ ឬបញ្ហាច្បាប់ ប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើនលើសលុប តែងទៅរកអាជ្ញាធរភូមិ ឃុំ-សង្កាត់ និងនគរបាលមុនគេបង្អស់ ។ ក្នុងករណីនេះ មន្រ្តីទាំងនេះត្រូវការនូវការបណ្តុះបណ្តាលអំពីសិទ្ធិ ច្បាប់ និងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើបញ្ហាពិសេសៗ ដែលកើតមានជារួមនៅក្នុងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ។ បើតាមទស្សនៈរបស់ក្រុមស្ទង់មតិ មធ្យោបាយដ៏ប្រសើរបំផុត សម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល គឺវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដដែលៗរយៈពេលខ្លីពី ២ ទៅ ៣ថ្ងៃ បង្រៀនដោយអ្នកឯកទេស និងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ស្រុក-ខណ្ឌ និងខេត្ត-ក្រុង ។ វគ្គផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់ដល់ការស្ទង់មតិ បានស្នើអោយការបណ្តុះ-បណ្តាលប្រភេទនេះប្រើប្រាស់ទម្រង់ជំនួយការមេធាវី ឬ "ច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្សដល់ប្រជាជនទូទៅ" ។

ទម្រង់ទីពីរនៃជំនួយដែលត្រូវការតាមមូលដ្ឋាន ជាពិសេស ដោយជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ គឺត្រូវធ្វើឡើងដោយអ្នកបម្រើការផ្នែកសង្គម នៅក្នុងមូលដ្ឋាន ដែលជ្រើសរើសអោយបម្រើការងារដោយក្រសួងកិច្ចការនារី និងក្រសួងសង្គមកិច្ច ។ ការបណ្តុះបណ្តាលដែលបានរចនាឡើង ជាពិសេសអំពីបញ្ហាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អ្នកធ្វើការផ្នែកសង្គម ត្រូវធ្វើដោយអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកឯកទេសផ្សេងៗទៀត ។
ការសិក្សាគួរផ្តោតលើការបញ្ជូនអតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ទៅកាន់អ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងផ្តោតលើការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈ ។

៥.៣.២ ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកផ្នែកច្បាប់

មានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាច្រើនត្រូវបានធ្វើឡើងនៅប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីកែលម្អជំនាញរបស់មេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយកាន់តែប្រសើរឡើង ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងវិស័យនេះ សម្រាប់រយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែង នៅតែត្រូវការជាបន្ត ។ ការបណ្តុះបណ្តាលគួរផ្តោតលើផ្នែក ដែលអតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ត្រូវការអោយជួយខ្លាំងជាងគេ រួមមាន ច្បាប់ភូមិបាល ច្បាប់ស្តីពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងច្បាប់នានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ។ ការបណ្តុះបណ្តាលក៏គួរផ្តោតផងដែរលើការកែលម្អជំនាញរបស់មេធាវីពាក់ព័ន្ធនឹងអតិថិជន ដូចជា ជំនាញខាងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី និងតស៊ូមតិ ជំនាញសម្ភាសអតិថិជន ជាពិសេស ជនរងគ្រោះដែលទទួលរងនូវការប៉ះទង្គិចខាងផ្លូវចិត្ត និងជំនាញស៊ើបអង្កេត ។

---

[៣២] Yrigoyen-Fajardo, Raquel Z. គង់ រ៉ាឌី និងផន ស៊ិន *ផ្លូវឆ្ពោះទៅកាន់យុត្តិធម៌ ការទទួលបានយុត្តិធម៌ ដោយផ្តោតគោលដៅលើប្រជាជនក្រីក្រ ស្ត្រី និងប្រជាជនម្ចាស់ស្រុក* រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា : UNDP និងក្រសួងយុត្តិធម៌ ឆ្នាំ២០០៥ - Ninh, Kim & Roger Henke *ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់នៅប្រទេសកម្ពុជា : ការស្ទង់មតិថ្នាក់ជាតិអំពីមុខងារ និងលទ្ធផលការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ដោយសង្កត់ធ្ងន់ជាពិសេសលើដំណោះស្រាយវិវាទ* រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា មូលនិធិអាស៊ី : ភ្នំពេញ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦

អន្តរាគមន៍លើការបណ្តុះបណ្តាលត្រូវធ្វើឡើងដោយសហការគ្នា ដើម្បីកុំអោយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាន់គ្នា ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលបន្តផ្នែកច្បាប់ ដែលផ្តល់ដោយសាកលវិទ្យាល័យ ឬ BAKC អាចមានសារៈប្រយោជន៍ សម្រាប់គោលដៅនេះ ។

៥.៣.៣ មេធាវីកាន់តែច្រើនដើម្បីផ្តល់សេវាច្រើនជាងមុន

អ្នកផ្តល់សម្ភាសសម្រាប់ការស្ទង់មតិ ទាំងអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងអតិថិជនសក្តានុភូត បានកំណត់អំពីតម្រូវការអោយមានមេធាវីច្រើនជាងមុន សម្រាប់ផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយអ្នកខ្លះបានលើកជាសំណូមពរថា ពួកគេត្រូវការចំនួនមេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់លើសពី ១000 នាក់ មានន័យថា ១២ ដង នៃចំនួនមេធាវីបច្ចុប្បន្ន ។ បញ្ហាមួយដែលការស្ទង់មតិបានរកឃើញ គឺការរឹតត្បិតប្រចាំឆ្នាំដោយ BAKC នូវចំនួនមេធាវី ដែលអាចទទួលការបណ្តុះបណ្តាលជាចុងក្រោយ និងធ្វើសម្បថនៅគណៈមេធាវីដើម្បីចាប់ផ្តើមធ្វើកម្មសិក្សា ។ ចំនួនកំណត់នាពេលបច្ចុប្បន្នត្រឹម៥0 ទៅ ៥៥ កម្មសិក្សាការី គឺតិចពេកណាស់មិនអាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការបាន ហើយចាំបាច់ត្រូវតែបន្ធូរបន្ថយ ឬលុបបំបាត់ការកំហិត ចំនួននេះ ។

៥.៣.៤ មធ្យោបាយថ្មីក្នុងការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់

៥.៣.៤.១ អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជន

មធ្យោបាយមួយដើម្បីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយមានប្រសិទ្ធិភាពដោយចំណាយតិច គឺប្រើប្រាស់សេវាអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជននៅក្នុងទីក្រុង។ សោហ៊ុយរដ្ឋបាលនឹងមានតម្លៃទាបជាង ដោយសារមិនចាំបាច់ត្រូវការបង្កើតការិយាល័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ សោហ៊ុយចំណាយ នឹងត្រូវកាត់បន្ថយមកនៅត្រឹមការចំណាយលើផ្នែករដ្ឋបាលបន្តិចបន្តួច និងប្រាក់កម្រៃសម្រាប់មេធាវីឯកជនដែលការពារក្តី ។ នៅក្នុងកំឡុងពេលធ្វើការស្ទង់មតិ អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជន ជាពិសេស អ្នកទើបតែចាប់ផ្តើមអាជីពដំបូង បានបង្ហាញនូវការចាប់អារម្មណ៍ចំពោះកម្មវិធីប្រភេទនេះ ។ ជំហានដំបូងគឺធានា និងទ្រទ្រង់ នូវមូលនិធិសមស្របតាមតម្រូវការ ។ ជំហានទីពីរគឺ ការបណ្តុះបណ្តាលអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈជាឯកជនអំពីបញ្ហាផ្នែកច្បាប់រួមសំរាប់អតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងតម្រូវការរបស់អតិថិជននៃជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដើម្បីអោយពួកគេអាចបម្រើ អតិថិជនដែលខុសពីអតិថិជនធម្មតារបស់ពួកគេបាន ។ ជាថ្មីម្តងទៀត ការបណ្តុះបណ្តាលនេះអាចផ្តោតលើច្បាប់ភូមិបាល ច្បាប់អំពើហិង្សាលើគ្រួសារ និងបទឧក្រិដ្ឋ ។

ដើម្បីចាត់ចែង និងទ្រទ្រង់នូវការផ្តួចផ្តើមគំនិតបែបនេះអោយបានល្អ ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការកណ្តាលមួយគឺជាមធ្យោបាយដ៏ប្រសើរបំផុត ។ គណៈកម្មាធិការកណ្តាលនេះចាត់ចែងការអង្កេតលើធនធាន និងគុណសម្បត្តិរបស់អតិថិជនសក្តានុភូត —

ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃអំពីការប្រព្រឹត្តរបស់មេធាវី - បង្កើត និងត្រួតពិនិត្យគោលនយោបាយប្រតិបត្តិ និងកម្រិតប្រាក់កម្រៃ ។ កម្មវិធីប្រភេទនេះអាចសាកល្បងដកបទពិសោធន៍ សម្រាប់រយៈពេលខ្លី រួចបន្ថែមពេលវេលាទៅមុខទៀត ។

៥.៣.៤.២ ជំនួយការផ្នែកច្បាប់

មធ្យោបាយមួយដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាច្រើនដែលមិនទាន់បានបំពេញ បង្ហាញឡើងដោយការស្ទង់មតិ គឺការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌជំនួយការវិជ្ជាជីវៈផ្នែកច្បាប់មួយ ដើម្បីជួយ និងគាំទ្រដល់មេធាវីជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ ជំនួយការផ្នែកច្បាប់ទាំងនេះ អាចដឹកនាំការស៊ើបអង្កេត និងសម្ភាសសាក្សី ធ្វើការស្រាវជ្រាវផ្នែកច្បាប់ គ្រប់គ្រងសំណុំឯកសារច្បាប់ និងរៀបចំទុកឯកសារ ព្រមទាំងតាក់តែងព្រាងឯកសារច្បាប់ ។ ពួកគេអាចជាអ្នកមានបរិញ្ញាប័ត្រពីមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ ដោយមានការយល់ដឹងជារួមអំពី ច្បាប់ ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនៅពេលធ្វើការ អាចផ្តល់អោយពួកគេនូវ ជំនាញក្នុងការបម្រើអតិថិជន ធ្វើសម្ភាស និងស៊ើបអង្កេត ការស្រាវជ្រាវផ្នែកច្បាប់ ការពិចារណារកហេតុផល និងការវិភាគ ការព្រាង និងការតាក់តែងឯកសារច្បាប់ និងគ្រប់គ្រងការិយាល័យមេធាវី ។

៥.៣.៤.៣ ជំនួយការមេធាវីនៅតាមសហគមន៍

ការស្ទង់មតិបានរកឃើញនូវភាពខ្វះខាតពុំរើនៃសេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដែលត្រូវការ នៅតាមតំបន់ជនបទ ។ ដើម្បីជួយបំពេញតាមតម្រូវការនេះ ត្រូវរៀបចំបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលមួយសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង ដើម្បីផ្តល់ជំនាញពាក់ព័ន្ធជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ ដល់តំណាងភូមិ-ឃុំ និងបណ្តាញសហគមន៍ដែលបានជ្រើសសម្រាំង (សូមមើល ជំពូក ៥.៤.១) ។ ការបណ្តុះ-បណ្តាលត្រូវមានភាពបើកចំហ មានបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវ និងផ្អែកលើក្បួន "ច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្សដល់ប្រជាជនទូទៅ" ដែលផ្តល់ព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានគ្រឹះផ្នែកច្បាប់ និងធ្វើបញ្ជីឈ្មោះការិយាល័យជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងបុគ្គលបង្អែកផ្សេងៗទៀត ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអាចរួមបញ្ចូល ទិដ្ឋភាពគ្រឹះនៃការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ ការចរចា និងសម្រុះសម្រួល ការសម្ភាស និងការដោះស្រាយវិវាទតាមបែបចូលរួម ។

៥.៣.៤.៤ កម្មវិធីសាកលវិទ្យាល័យ

ការអនុវត្តបញ្ជូននិស្សិតកម្មសិក្សាការីផ្នែកច្បាប់អោយហាត់រៀនធ្វើការជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងការផ្តល់ដល់សហគមន៍នូវចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានគ្រឹះអំពីច្បាប់ នៅសាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ គួរត្រូវពិនិត្យមើលឡើងវិញថា តើត្រូវពង្រីក ឬបង្កើតបន្ថែម (សូមមើលជំពូក ៣.២.១០) ។ មេរៀនគួរត្រូវរៀបចំជាឯកសារទុកសម្រាប់កម្មវិធីផ្សេងទៀត ឬកម្មវិធីស្រដៀងគ្នានេះ ។

៥.៤. ការផ្សព្វផ្សាយអោយមានការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់

បញ្ហាជាមូលដ្ឋានដែលបង្ហាញដោយការស្ទង់មតិ គឺថាប្រជាជនកម្ពុជាសាមញ្ញជាច្រើន ជាពិសេស អ្នកនៅតំបន់ជនបទ មិនយល់ដឹងអ្វីទាល់តែសោះអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ និងមានការភ័យខ្លាចចំពោះច្បាប់ ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត អ្នកផ្តល់សម្ភាស

សម្រាប់ការស្ទង់មតិជាច្រើន មិនដឹងថាមានជំនួយផ្នែកច្បាប់ទេ ហើយមិនដឹងថាទៅរកជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកន្លែងណាឡើយ ។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ មានអនុសាសន៍អោយមានការផ្តួចផ្តើមគំនិតដូចខាងក្រោម :

៥.៤.១ បណ្តាញសហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត

គួរត្រូវប្រើប្រាស់បណ្តាញសហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត ដើម្បីកែលម្អការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ និងជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយកាន់តែប្រសើរឡើង ។ អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា "បើកចំហ" សម្រាប់ការស្ទង់មតិ ផ្តល់ជាទស្សនៈអោយមានការបង្កើតបណ្តាញជំនួយផ្នែកច្បាប់ តាមរយៈបណ្តាញនៅតាមមូលដ្ឋានដែលមានស្រាប់ និងដែលជួយដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងមេធាវីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ បណ្តាញទាំងនេះអាចមានសមាសភាពអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ដែលត្រូវផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងធ្វើសកម្មភាពតាមការចាំបាច់ ។ បណ្តាញអាចផ្អែកលើបុគ្គល នៅក្នុងភូមិ ឃុំ ស្រុក នៅកន្លែងធ្វើការ និងតុលាការ ។

៥.៤.២ ទំនាក់ទំនងរួមគ្នា

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាមួយអាចត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បី កែលម្អការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយកាន់តែប្រសើរឡើង តាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនង ដែលប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងបណ្តាញទំនាក់ទំនងជាច្រើន ។ គោលដៅគួរផ្តោតលើសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ច្បាប់ និងជំនួយផ្នែកច្បាប់ និងលើការដោះស្រាយបញ្ហាជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែងពីសំណាក់អាជ្ញាធរឃុំ-សង្កាត់ និងនគរបាល ។
ដើម្បីអោយយុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនងនេះមានប្រសិទ្ធភាព យុទ្ធសាស្ត្រនេះគួរដំណើរការជាពីរកម្រិត នៅមូលដ្ឋាន និងក្នុងឥរិយាបថ មានការរួបរួមគ្នា និងមានគំរោងផែនការមួយ នៅថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុង និងថ្នាក់ជាតិ ។ នៅកម្រិតមូលដ្ឋាន អង្គការផ្តល់ជំនួយ ផ្នែកច្បាប់ត្រូវធ្វើ ការងាររួមគ្នាជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងបណ្តុះបណ្តាលអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានអំពីសិទ្ធិ ច្បាប់ និងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ។ កិច្ចប្រជុំជា សាធារណៈ និងវេទិកាផ្សេងៗទៀត គួរត្រូវរៀបចំឡើង នៅថ្នាក់ភូមិ និងឃុំ-សង្កាត់ ដើម្បីអោយអ្នកភូមិអាចទទួលបានការ យល់ដឹងកាន់តែប្រសើរជាងមុនអំពីបញ្ហាទាំងអស់នោះ ។ ទីភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរប្រើប្រាស់សៀវភៅ ផ្ទាំងរូបភាព ប័ណ្ណប្រកាស ខិតប័ណ្ណ និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដទៃទៀត ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើរូបភាពជាជាងអត្ថបទ ជាពិសេស សម្រាប់ក្រុមចេះអក្សរខ្លះ និងមិនចេះអក្សរ ។ សម្ភារៈគួរត្រូវ រៀបចំជាផែនការរចនាលម្អ និងផលិតនៅថ្នាក់កណ្តាល រួចចែកចាយដោយអង្គការផ្តល់ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងមូលដ្ឋាន ។ អង្គភាពផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ទាំងអស់នេះអាចសហការជាមួយទីភ្នាក់ងារ និងអង្គភាពដែលធ្វើការក្នុងវិស័យផ្សេងទៀត ដូចជា សុខាភិបាល អប់រំ និងកិច្ចការនារី ដើម្បីកាត់បន្ថយការចំណាយផ្សេងៗ និងបង្កើនអានុភាពជ្រួតជ្រាប និងឥទ្ធិពល ។

ដូចគ្នាផងដែរ សកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន អាចត្រូវធ្វើផែនការ នៅថ្នាក់កណ្តាល ដោយសម្របសម្រួលជាមួយអង្គភាពផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដោយបញ្ចូលការទំនាក់ទំនងជាមួយប្រជាជនមូលដ្ឋានជាមួយនឹងការផ្សព្វផ្សាយ

តាមរយៈ មធ្យោបាយជាច្រើន ដូចជាការស្តាប់ និងក្រុមពិភាក្សា ។ ការផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ អាចត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់គ្នា និងបញ្ចូលការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មជាឈុតមានផ្តល់សារ និងកម្មវិធីទាក់ទាញ ក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗគ្នា ដូចជា "រឿងល្ខោនភាគ" និងរឿង ល្ខោនវិនាដកម្ម ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសសម្រាប់ការស្ទង់មតិ បានសង្កត់ធ្ងន់លើឥទ្ធិពលរបស់ ទូរទស្សន៍ ទោះជានៅតាមតំបន់ជនបទ ប្រជាជនមានទូរទស្សន៍តិចជាងវិទ្យុក៏ដោយ ។

យុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនងប្រភេទនេះអាចមានភាពស្មុគស្មាញ និងត្រូវការធនធានច្រើន ។

៦ តារាងសង្ខេបព័ត៌មានតាមលំដាប់

អនុភាគមន៍	*តារាងសង្ខេបព័ត៌មានតាមលំដាប់* *រយៈពេលខ្លី (៦-១៨ ខែ)*	*រយៈពេលមធ្យម (១៨-៣៦ ខែ)*	*រយៈពេលវែង (លើស ៣៦ ខែ)*	*ជំពូក*
ថវិកា និងហិរញ្ញប្បទាន				
បណ្តាញក្រៅផ្លូវការថ្នាក់ជាតិ	X			៥.១.១
ការចូលរួមពីសមាគមជំនួញ/ពាណិជ្ជកម្ម និងវិស័យឯកជន	X	X	X	៥.១.២
ហិរញ្ញប្បទានពីរាជរដ្ឋាភិបាល		X	X	៥.១.៣
ស្ថាប័ន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ				
ស្ថាប័ន "ឆ្លាស់"		X	X	៥.២.១
ខ្សែទូរស័ព្ទបង្អែកសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់	X	X		៥.២.២
ការិយាល័យជំនួយផ្នែកច្បាប់កាន់តែច្រើន និងប្រសើរឡើង	X	X	X	៥.២.៣
ការសម្របសម្រួលប្រសើរជាងមុនរបស់សង្គមស៊ីវិល		X		៥.២.៤
ការទទួលបានឯកសារ និងការផ្សព្វផ្សាយ		X	X	៥.២.៥
ស្ថាប័នដែលមានស្រាប់	X	X	X	៥.២.៦
ការអភិវឌ្ឍមូលនិធិជំនួយផ្នែកច្បាប់			X	៥.២.៧
ការរៀបចំបុគ្គលិកជំនួយផ្នែកច្បាប់				
ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកមិនមែនផ្នែកច្បាប់	X	X	X	៥.៣.១
ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកផ្នែកច្បាប់	X	X	X	៥.៣.២
ការអនុញ្ញាតអោយមានមេធាវីច្រើនបន្ថែមទៀត សម្រាប់បំពេញការងារ	X			៥.៣.៣
មេធាវីឯកជនសម្រាប់ផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់	X	X	X	៥.៣.៤.១
ជំនួយការវិជ្ជាជីវៈផ្នែកច្បាប់		X	X	៥.៣.៤.២
ជំនួយការមេធាវីតាមសហគមន៍ (ច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្សដល់ប្រជាជនទូទៅ)		X	X	៥.៣.៤.៣
ពង្រីកកម្មវិធីអប់រំផ្នែកច្បាប់នៅសាកលវិទ្យាល័យ			X	៥.៣.៤.៤
កែលម្អការយល់ដឹងអំពីជំនួយផ្នែកច្បាប់អោយកាន់តែល្អប្រសើរ				
បណ្តាញសហគមន៍ និងបណ្តាញមិត្តជួយមិត្ត	X	X	X	៥.៤.១
យុទ្ធនាការទំនាក់ទំនងថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ជាតិ	X	X	X	៥.៤.២

សេចក្ដីបន្ថែម ក — ប្រភពគំរូតំណាង សំរាប់ការសម្ភាសន៍មានរចនាសម្ព័ន្ធ, ការសម្ភាសន៍អ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះ និងការពិភាក្សាតាមក្រុមគោលដៅ

លេខ	*ស្ថាប័ន*	*តួនាទី*
តុលាការ និងអង្គភាពដោះស្រាយជម្លោះ		
១	តុលាការកំពូល	ប្រធាន ឬ អនុប្រធាន អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង ចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី
២	សាលាឧទ្ធរណ៍	ប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬ អនុប្រធាន អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង ចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី
៣	តុលាការខេត្ត/ក្រុង	ប្រធាន ឬ អនុប្រធាន ចៅក្រម ក្រឡាបញ្ជី
៤	ក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្ដាលខាងពលកម្ម	នាយក មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី អាជ្ញាកណ្ដាល
អាជ្ញាធរ និងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល		
៥	អាជ្ញាធរដែនដីស្រុក និង ឃុំ-សង្កាត់	អភិបាលស្រុក ឬ អភិបាលរងស្រុក មន្ត្រីគ្រប់គ្រង
៦	នគរបាលស្រុក/ឃុំ-សង្កាត់	អធិការ ឬ អធិការរងស្រុក មេឃុំ ឬ ចៅសង្កាត់
៧	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ មន្ត្រីនៅតាមខេត្ត... ។ល ។
៨	ក្រសួងយុត្តិធម៌	រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ មន្ត្រីនៅតាមខេត្ត... ។ល ។
៩	ក្រសួងការងារ និង បណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ	រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ មន្ត្រីនៅតាមខេត្ត... ។ល ។
១០	ក្រសួងសង្គមកិច្ច	រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ មន្ត្រីនៅតាមខេត្ត... ។ល ។
១១	ក្រសួងកិច្ចការនារី និង អតីតយុទ្ធជន	រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ មន្ត្រីនៅតាមខេត្ត... ។ល ។
១២	ពន្ធនាគារស្រុក/ខេត្ត	ពន្ធនាគារនុរក្ស ទណ្ឌិត (ជាប់ចោទ និង មានពិរុទ្ធ)
១៣	អាជ្ញាធរដែនដីខេត្ត/ក្រុង	អភិបាលខេត្ត ឬ អភិបាលរងខេត្ត មន្ត្រីគ្រប់គ្រង
១៤	ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម	លេខាធិការ មន្ត្រី
ស្ថាប័នអប់រំ		
១៥	មជ្ឈមណ្ឌលបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ	នាយក ឬ នាយករង មន្ត្រីគ្រប់គ្រង និស្សិត

	មេធាវី (LTC) /ការិយាល័យពិគ្រោះយោបល់ច្បាប់ (LCO)	
១៦	សាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ (ជាពិសេស កម្មវិធីអប់រំច្បាប់)	នាយក ឬ នាយករង មន្ត្រីគ្រប់គ្រង និស្សិត
១៧	សាលាភូមិន្ទចៅក្រម	នាយក ឬ នាយករង មន្ត្រីគ្រប់គ្រង
១៨	សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច (RULE)	នាយក ឬ នាយករង មន្ត្រីគ្រប់គ្រង
មេធាវី		
១៩	គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	ប្រធាន ឬ អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ
២០	មេធាវីឯកជន	មេធាវី
សង្គមស៊ីវិល		
២១	សមាគមការពារសិទ្ធិមនុស្ស និង អភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា (ADHOC)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២២	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា (CDP)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៣	មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សហគមន៍ (CLEC)	នាយក មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៤	មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គម (CSD)	នាយក មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធ បុគ្គលិកច្បាប់
២៥	អង្គការកម្ពុជាជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ (CWCC)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៦	អង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា (LAC)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៧	សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស (LICADHO)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៨	អង្គការជំនួយផ្លូវច្បាប់សំរាប់កុមារ និង ស្ត្រី (LSCW)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
២៩	អង្គការការពារយុត្តិធម៌កុមារ (PJJ)	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី បុគ្គលិកច្បាប់
៣០	អង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀត	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី
៣១	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល/អង្គការធ្វើការ	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី

	ជាមួយសហគមន៍នៅតាមខេត្តផ្សេងទៀត	
៣២	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សផ្សេងទៀត	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី
៣៣	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្នែកអប់រំច្បាប់ផ្សេងទៀត	ប្រធាន មន្ត្រីគ្រប់គ្រង មន្ត្រីកម្មវិធី

សេចក្តីបន្ថែម ខ: កម្រងសំណួរ

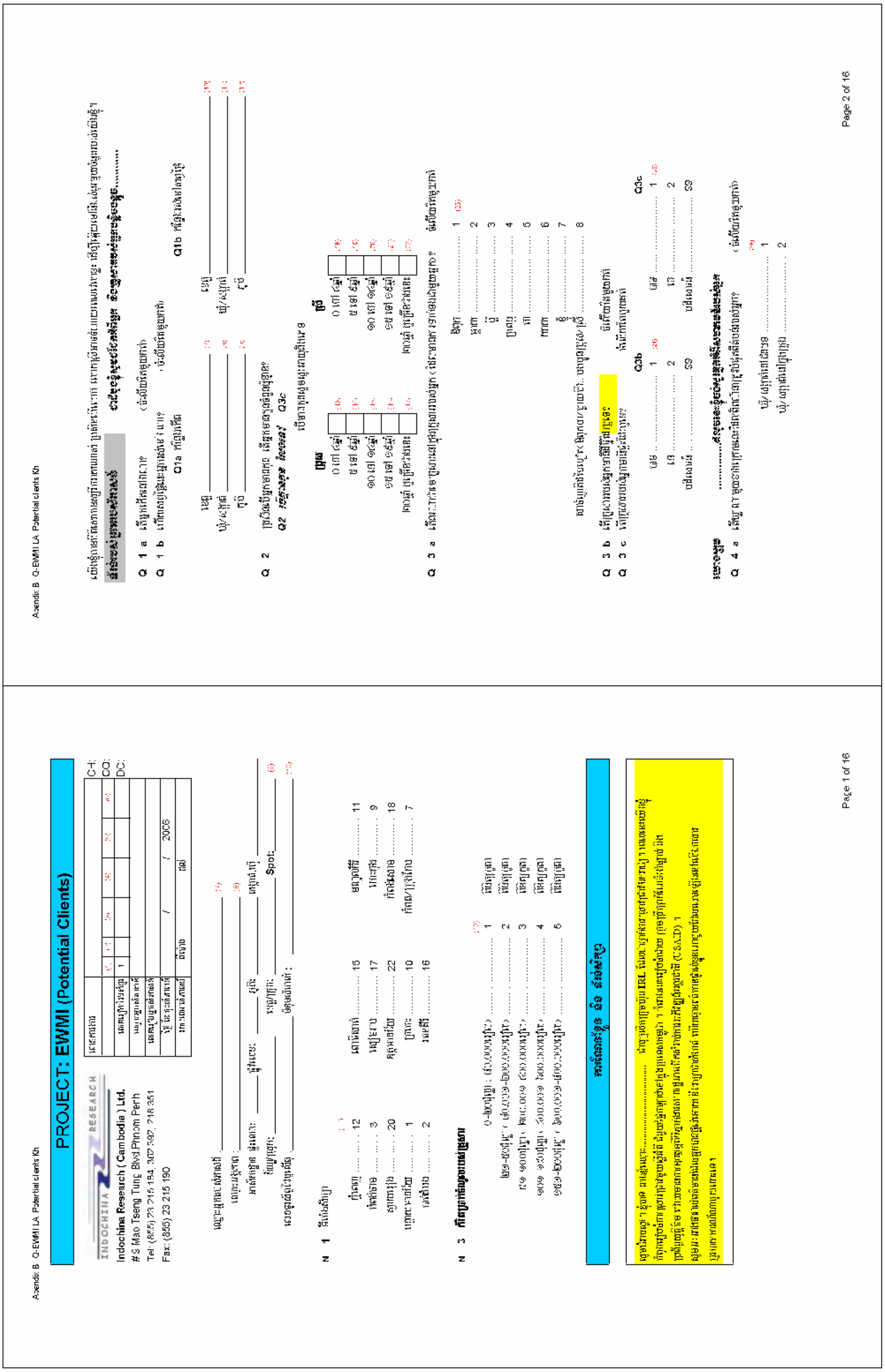
Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

PROJECT: EWMI (Potential Clients)

Indochina Research (Cambodia) Ltd.
5 Mao Tseng Tung Blvd Phnom Penh
Tel: (855) 23 215 154, 362 592, 218 351
Fax: (855) 23 215 190

Page 1 of 16

Page 2 of 16

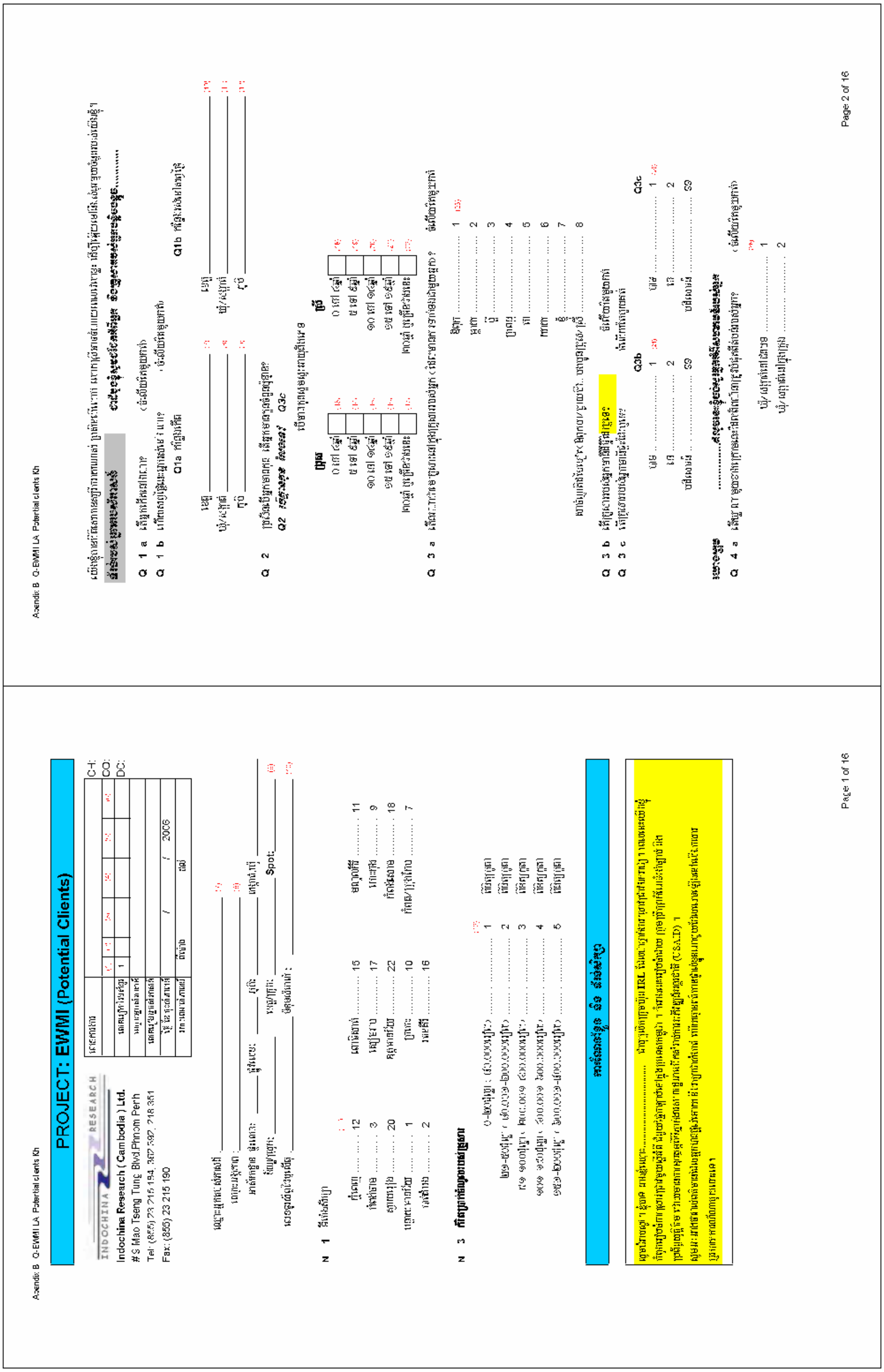

Acendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

PROJECT: EWMI (Potential Clients)

Indochina Research (Cambodia) Ltd.
S Mao Tseng Tung Blvd.Phnom Penh
Tel: (855) 23 215 194, 362 592, 218 351
Fax: (855) 23 215 190

CH:
CO:
DC:

2006

Spot:

N 1

N 3

Page 1 of 16

Acendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

Q 1 a
Q 1 b
Q1a
Q1b

Q 2
Q2 Q3c

Q 3 a
Q 3 b
Q 3 c
Q3b
Q3c

Q 4 a

Page 2 of 16

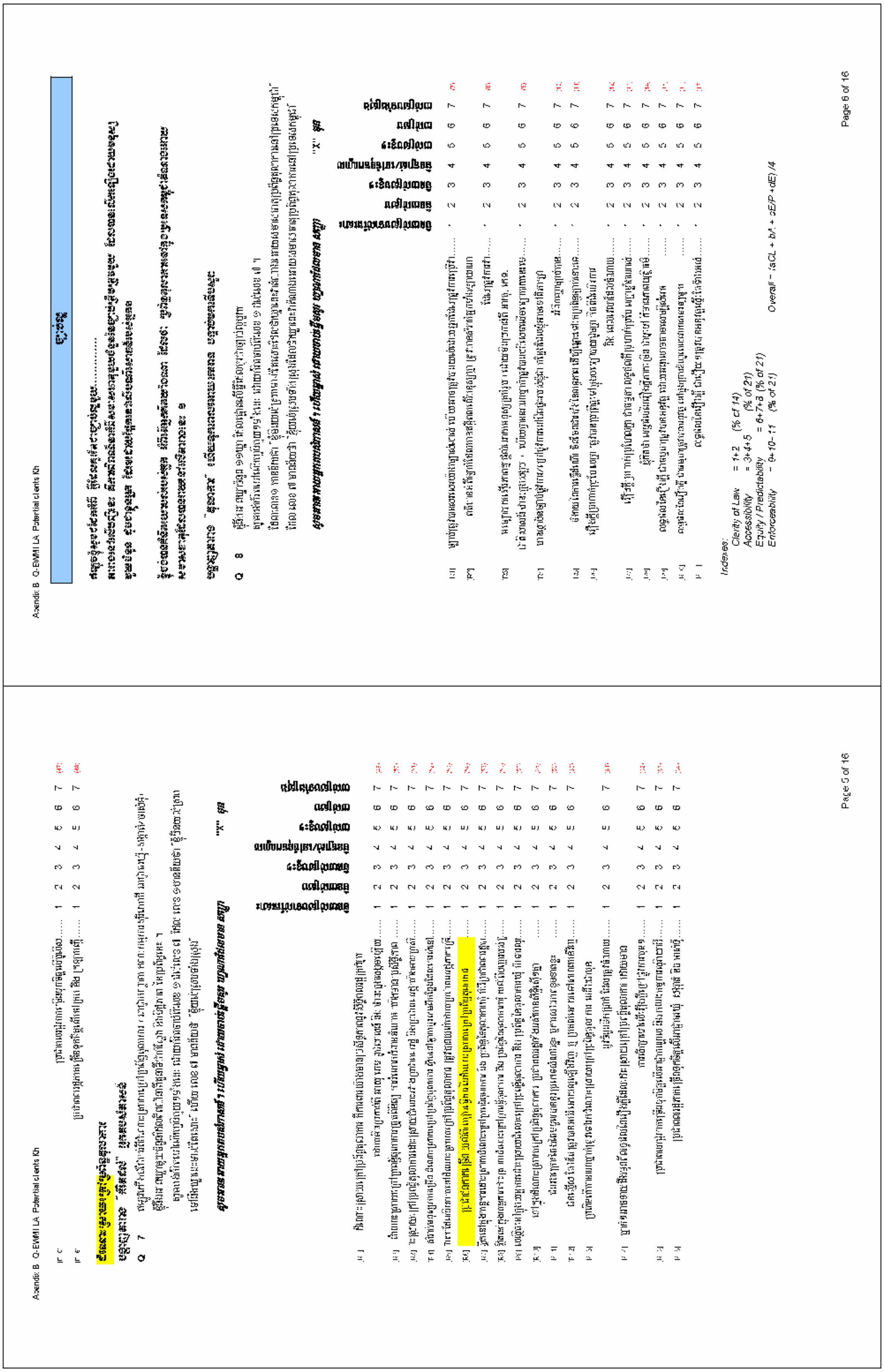
Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh
Page 5 of 16
Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh
Indexes:
Clarity of Law = 1+2 (% of 14)
Accessibility = 3+4+5 (% of 21)
Equity / Predictability = 6+7+8 (% of 21)
Enforceability = 9+10+11 (% of 21)
Overall = (sCL + bA + cE/P + dE) /4
Page 6 of 16

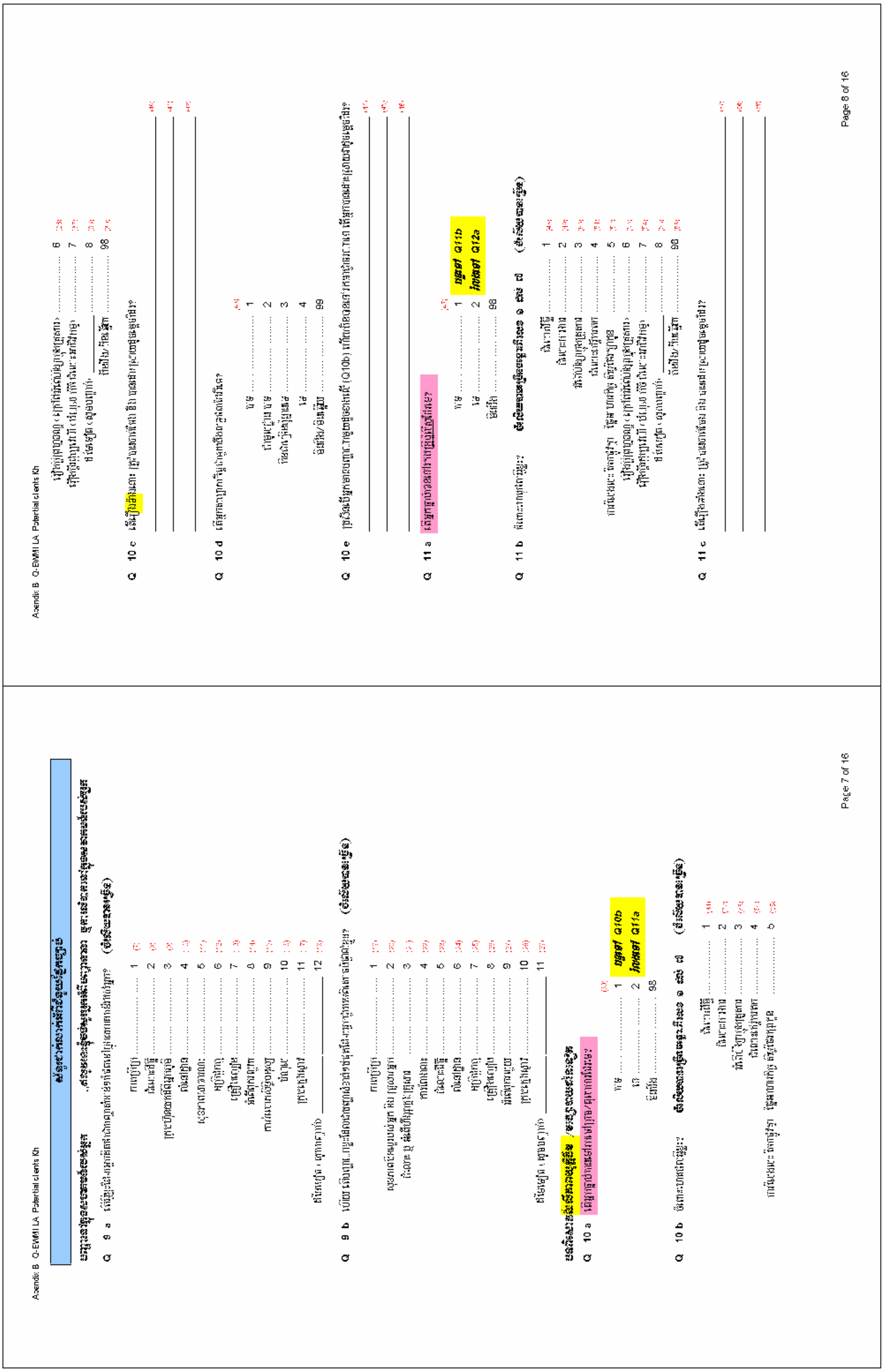
Asendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh
Page 7 of 16
Page 8 of 16

Acendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

[illegible]

Q 9 a [illegible]

[illegible]	1	
[illegible]	2	
[illegible]	3	
[illegible]	4	
[illegible]	5	
[illegible]	6	
[illegible]	7	
[illegible]	8	
[illegible]	9	
[illegible]	10	
[illegible]	11	
[illegible] ______	12	

Q 9 b [illegible]

[illegible]	1	
[illegible]	2	
[illegible]	3	
[illegible]	4	
[illegible]	5	
[illegible]	6	
[illegible]	7	
[illegible]	8	
[illegible]	9	
[illegible]	10	
[illegible] ______	11	

Q 10 a [illegible]

[illegible]	1	Q10b
[illegible]	2	Q11a
[illegible]	98	

Q 10 b [illegible]

[illegible]	1
[illegible]	2
[illegible]	3
[illegible]	4
[illegible]	5

Acendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

[illegible]	6
[illegible]	7
[illegible] ______	8
[illegible]	98

Q 10 c [illegible]

______
______
______

Q 10 d [illegible]

[illegible]	1
[illegible]	2
[illegible]	3
[illegible]	4
[illegible]	99

Q 10 e [illegible] (Q10b) [illegible]

______
______
______

Q 11 a [illegible]

[illegible]	1	Q11b
[illegible]	2	Q12a
[illegible]	98	

Q 11 b [illegible]

[illegible]	1
[illegible]	2
[illegible]	3
[illegible]	4
[illegible]	5
[illegible]	6
[illegible]	7
[illegible] ______	8
[illegible]	98

Q 11 c [illegible]

______
______
______

Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

Q 14 b

Q 14 c

Q 14 d

Q 15 a

Q 15 b

Page 11 of 16

Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh

Q 15 c

Q 15 d

Q 16 a

Q 16 b

Q 16 c

Page 12 of 16

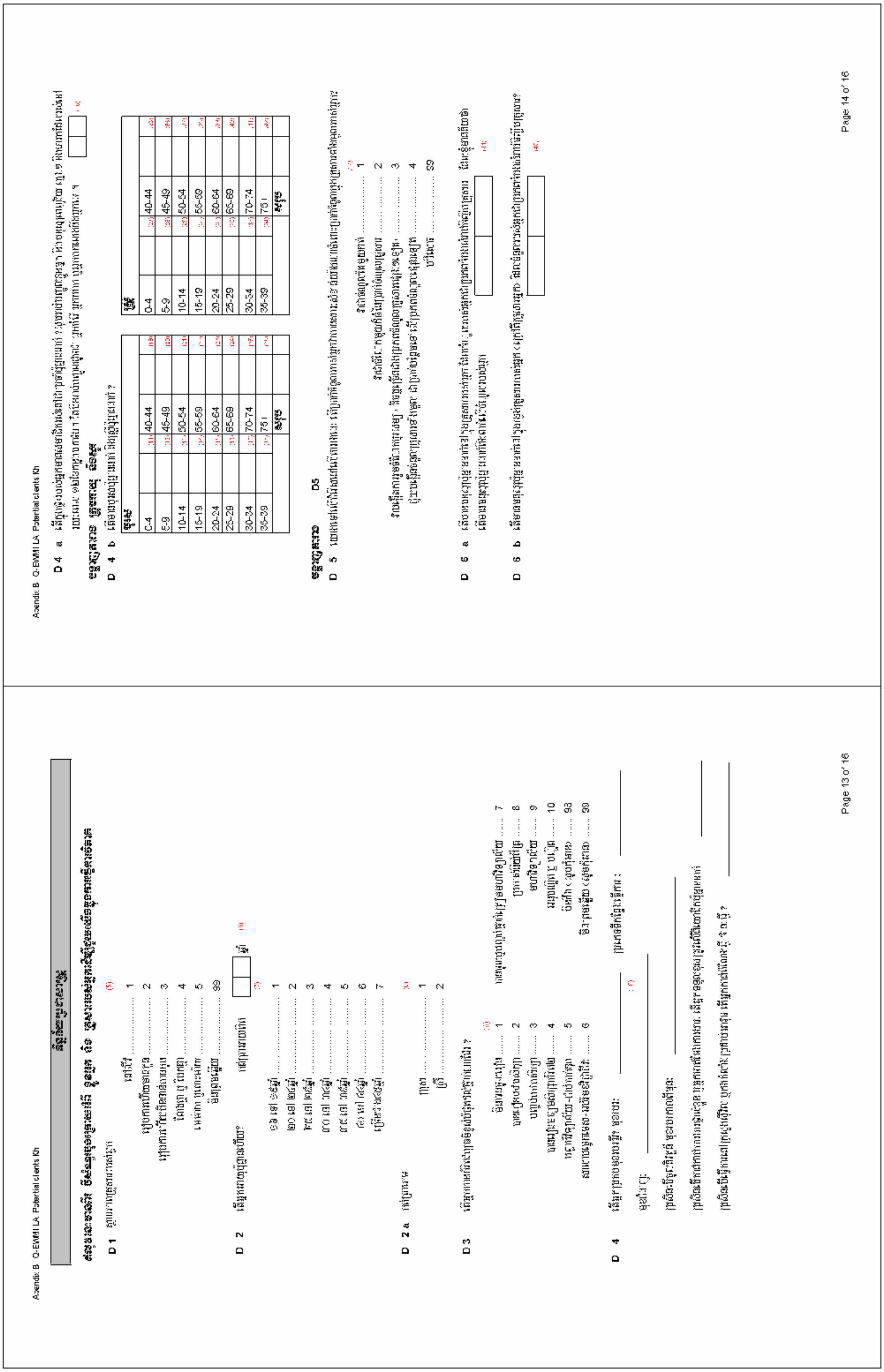
Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh
D 1
D 2
D 2 a
D 3
D 4
Page 13 of 16
Apendix B Q-EWMI LA Potential clients Kh
D 4 a
D 4 b
0-4
5-9
10-14
15-19
20-24
25-29
30-34
35-39
40-44
45-49
50-54
55-59
60-64
65-69
70-74
75+
D5
D 5
D 6 a
D 6 b
Page 14 of 16

D7

D 7 [illegible]

a [illegible]

b [illegible]

[illegible]

	Q7a	Q7b
[illegible]	1	1
[illegible]	2	2
[illegible]	3	3
[illegible]	4	4
[illegible]	5	5
[illegible]	6	6
[illegible]	7	7
[illegible]	8	8
[illegible]	9	9
[illegible]	98	98
[illegible]	99	99

D8

D 8 [illegible]

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1	1	1
[illegible]	2	2	2
[illegible]	3	3	3
[illegible]	4	4	4
[illegible]	5	5	5
[illegible]	6	6	6
[illegible]	7	7	7
[illegible]	8	8	8
[illegible]	9	9	9
[illegible]	98	98	98
[illegible]	99	99	99

D9

D 9 [illegible]

[illegible]

[illegible] Office

	[illegible]	[illegible]		[illegible]		[illegible]
[illegible]	1		x	4	=	
[illegible]	2		x	1	=	
[illegible]	3		x	1	=	
[illegible] (VCD)	4		x	1	=	
[illegible]	5		x	1	=	
[illegible]	6		x	4	=	
[illegible]	7		x	2	=	
[illegible]	8		x	2	=	
[illegible]	9		x	4	=	
[illegible]	10		x	1	=	
[illegible]	11		x	2	=	
[illegible]	12		x	8	=	
[illegible]	13		x	5	=	
[illegible]	14		x	2	=	
[illegible]	15		x	4	=	
[illegible]	16		x	3	=	
[illegible]	17		x	3	=	
[illegible]	18		x	3	=	
[illegible]	19		x	3	=	
[illegible]	20		x	10	=	
[illegible]	21		x	20	=	
[illegible]	22		x	20	=	
[illegible]	23		x	12	=	
[illegible]	24		x	40	=	
[illegible]	25		x	160	=	
[illegible]	26		x	50	=	
[illegible]	27		x	0.2	=	
[illegible]	28		x	1.1	=	
[illegible]	29		x	0.5	=	
[illegible]	30		x	0.7	=	
[illegible]	31		x	1.2	=	
[illegible]	32		x	0.7	=	
[illegible]	33		x	0.[illegible]	=	
[illegible]	34		x	0.4	=	
[illegible]	35		x	4.0	=	
				[illegible]	A	

[illegible] B (D1a)

[illegible] A	1
[illegible] B	2
[illegible] C	3
[illegible] D	4
[illegible] (E&F)	5

[illegible] A [illegible] B

[illegible]

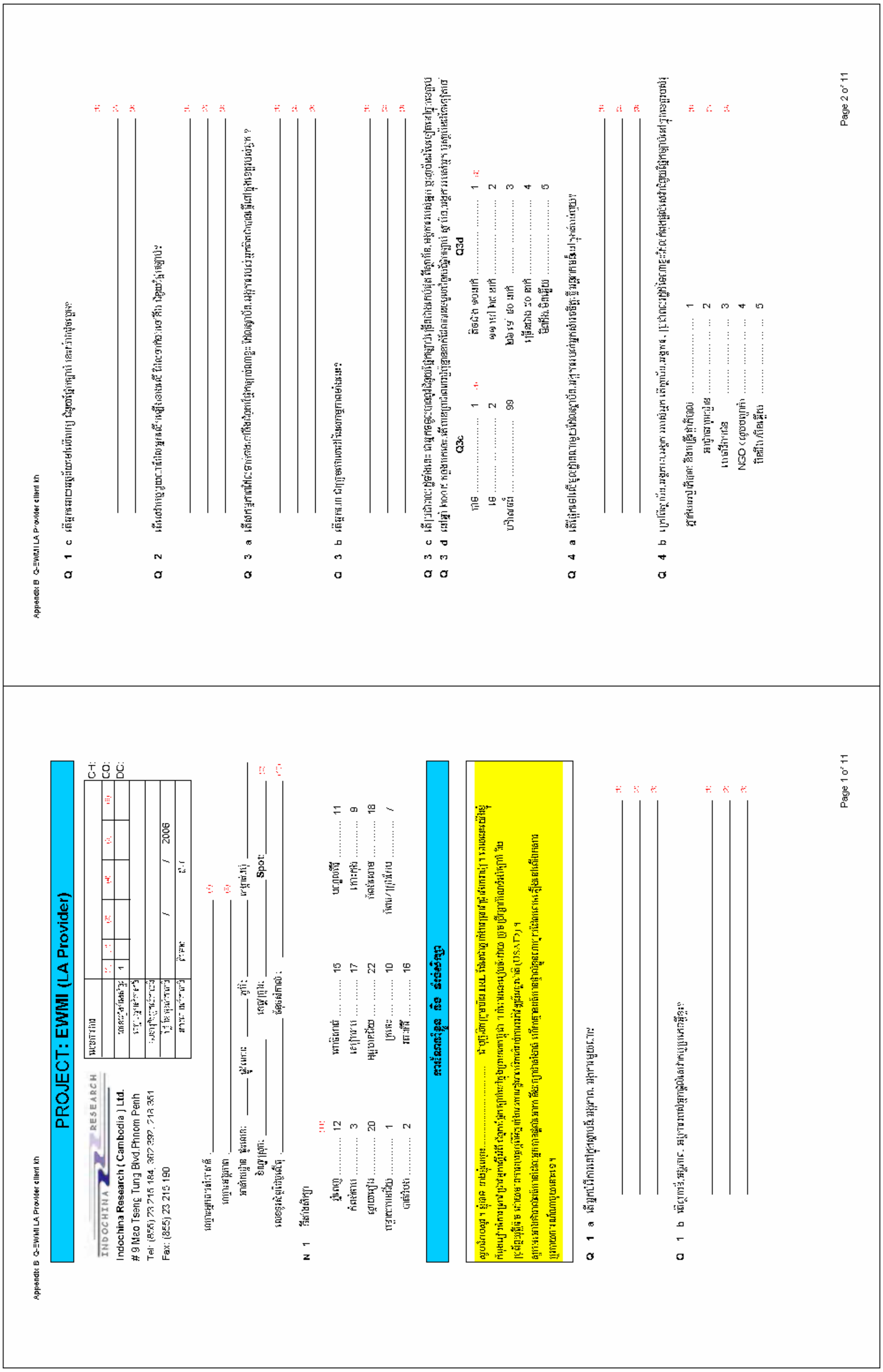

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh

PROJECT: EWMI (LA Provider)

Indochina Research (Cambodia) Ltd.
9 Mao Tseng Tung Blvd.Phnom Penh
Tel: (855) 23 216 184, 362 392, 218 351
Fax: (855) 23 216 190

CH:
CO:
DC:

/ / 2006

Spot:

N 1

Q 1 a

Q 1 b

Page 1 of 11

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh

Q 1 c

Q 2

Q 3 a

Q 3 b

Q 3 c

Q 3 d

Q3c

Q3d

Q 4 a

Q 4 b

NGO

Page 2 of 11

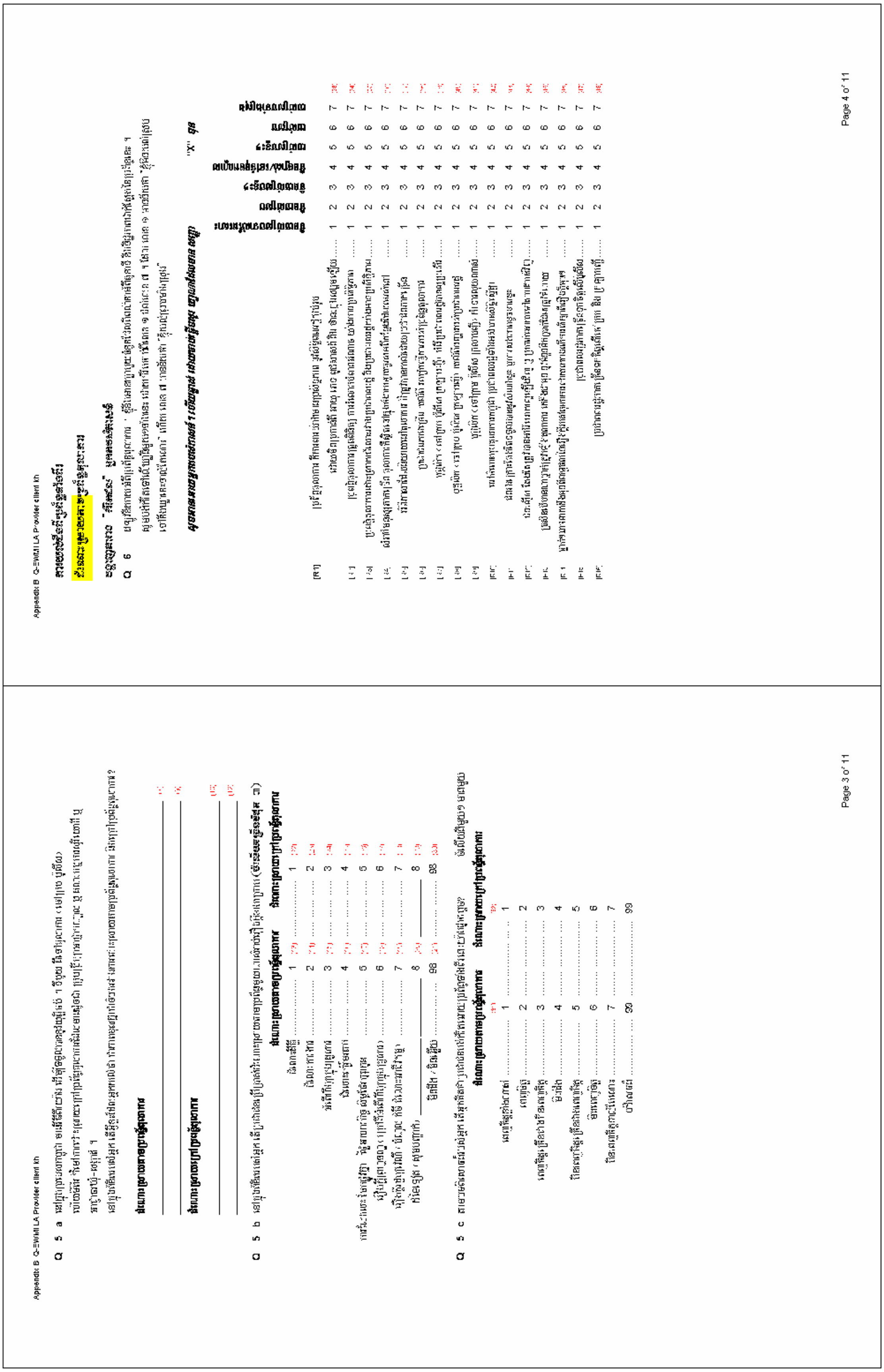
Appendix B Q-EWMI LA Provider client Kh
Page 3 of 11
Appendix B Q-EWMI LA Provider client Kh
Page 4 of 11

[illegible]

Q 7 [illegible]

"X" [illegible]

(1) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(2) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(3) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(4) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(5) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(6) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(7) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(8) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(9) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(10) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(11) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(12) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(13) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(14) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(15) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(16) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7

[illegible]

Q 8 [illegible]

"X" [illegible]

(1) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(2) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(3) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(4) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(5) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(6) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(7) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(8) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(9) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(10) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7
(11) [illegible]	1	2	3	4	5	6	7

Indexes:

Clarity of Law = 1+2 (% of 14)
Accessibility = 3+4+5 (% of 21)
Equity / Predictability = 6+7+8 (% of 21)
Enforceability = 9+10+11 (% of 21)
Overall = (aCL + bA + cE/P + dE) /4

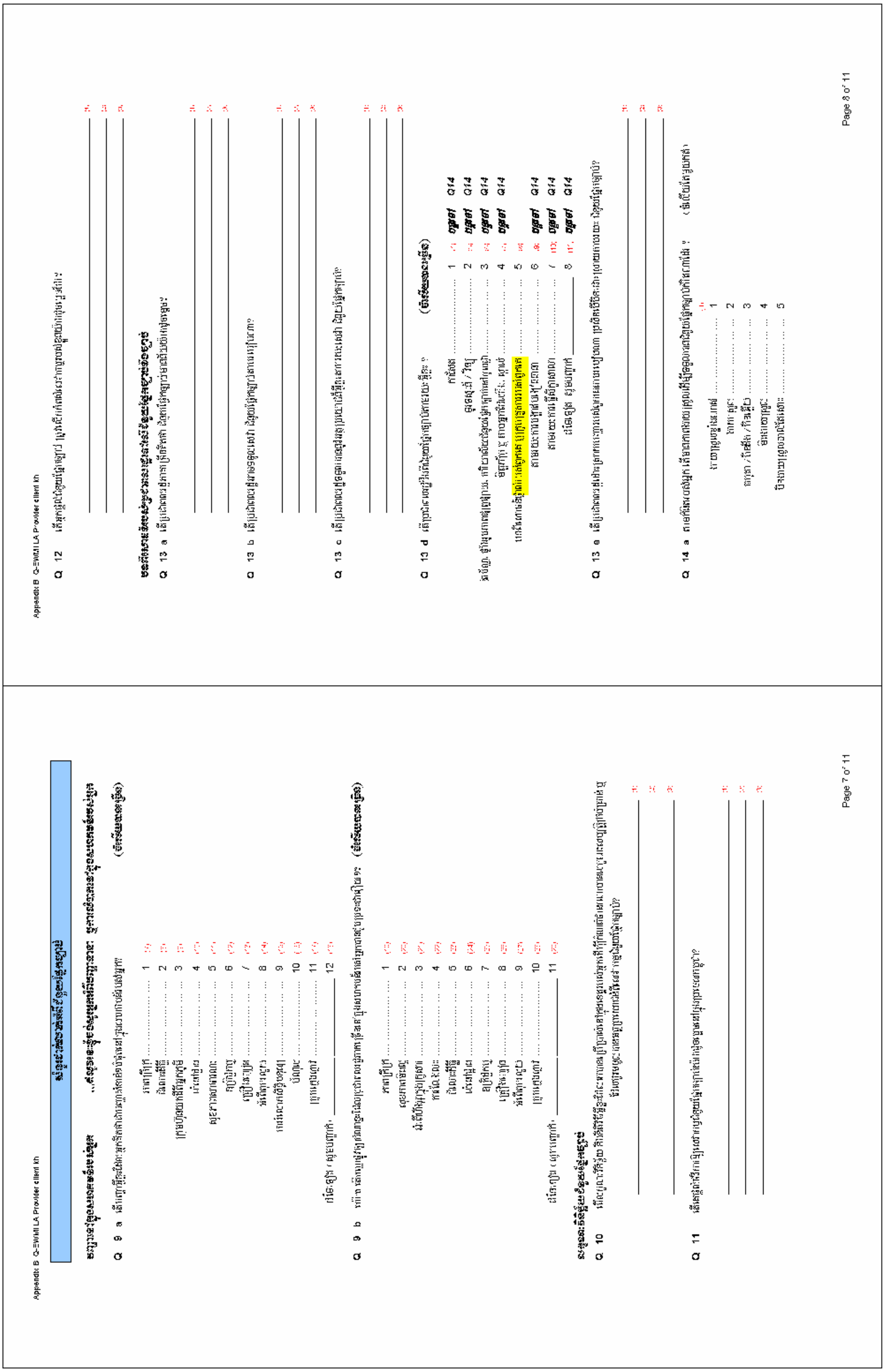

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh
Q 9 a
Q 9 b
Q 10
Q 11
Page 7 of 11
Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh
Q 12
Q 13 a
Q 13 b
Q 13 c
Q 13 d
Q 13 e
Q 14 a
Page 8 of 11

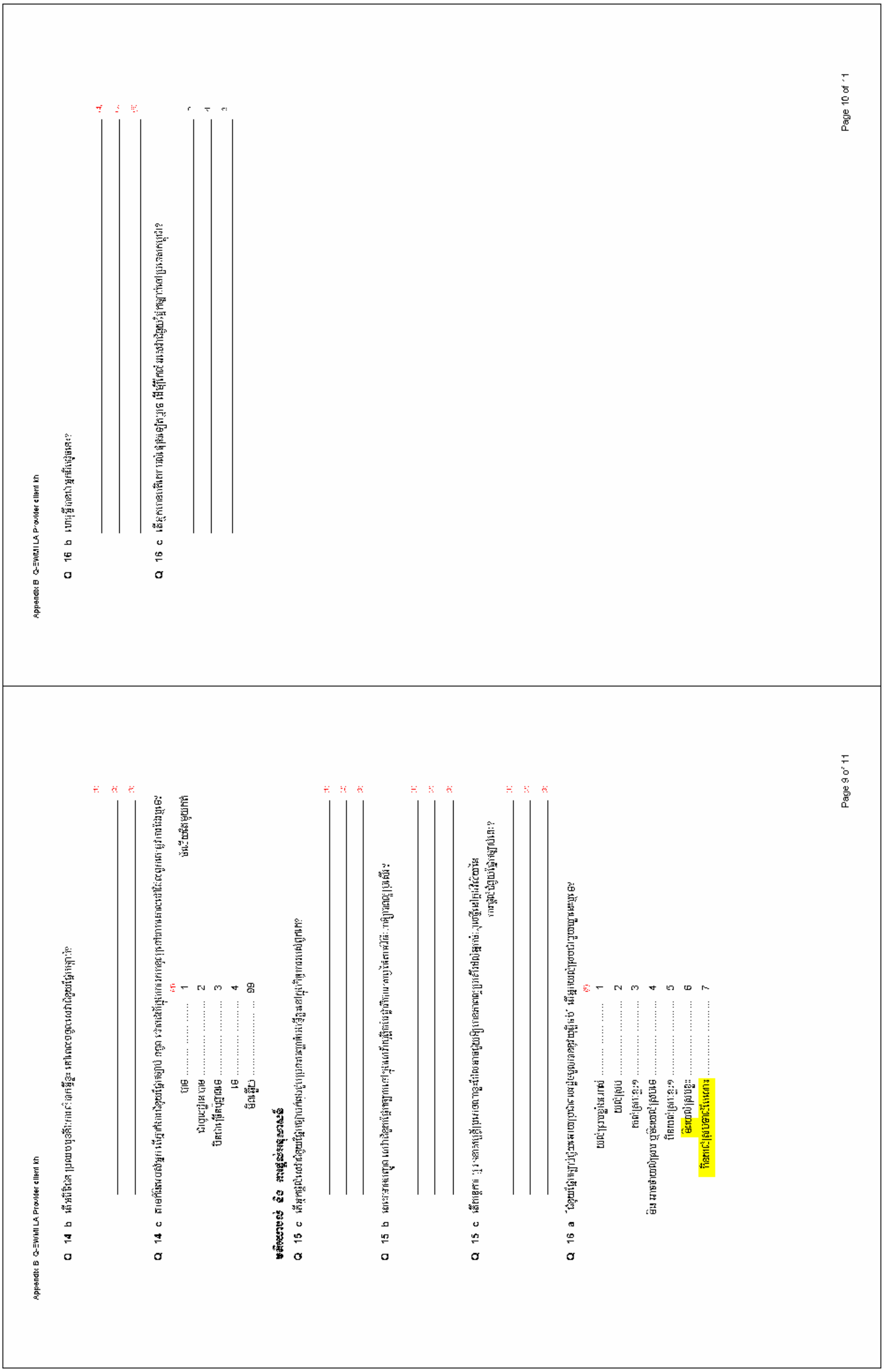

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh

Q 14 b

Q 14 c

1
2
3
4
99

Q 15 c

Q 15 b

Q 15 c

Q 16 a

1
2
3
4
5
6
7

Page 9 of 11

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh

Q 16 b

Q 16 c

Page 10 of 11

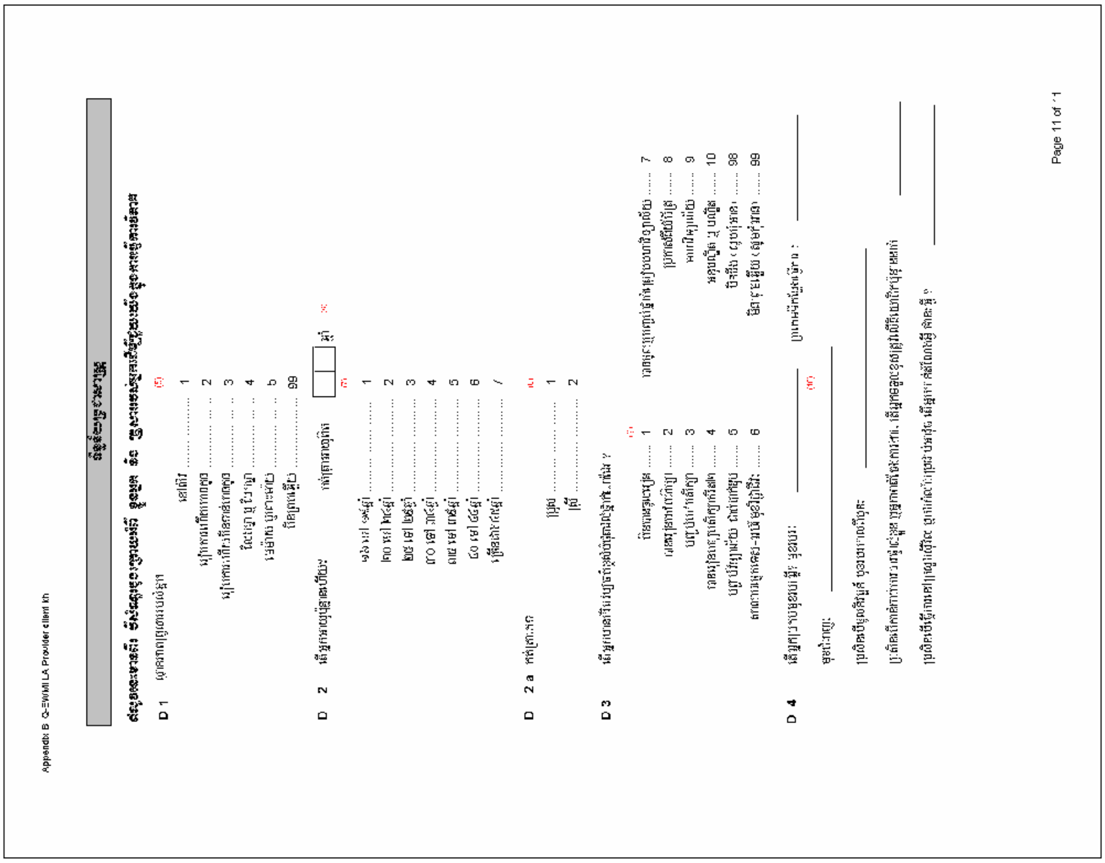

Appendix B Q-EWMI LA Provider client kh

D 1

D 2

D 2a

D 3

D 4

Page 11 of 11

សេចក្តីបន្ថែម គ : គំរូតំណាងសម្រាប់អតិថិជនសក្តានុពល

យេនឌ័រ	
ស្ត្រី	50%
បុរស	50%

ក្រុមអាយុ	
16 ដល់ 24	15%
25 ដល់ 34	22%
35 to 44	29%
45+	34%

ការអប់រំ	
មិនចូលសាលារៀនជាផ្លូវការ	18%
មួយចំនួនបានចូលបឋមសិក្សា	22%
បានបញ្ចប់សាលាបឋមសិក្សា	13%
មួយចំនួនបានចូលមធ្យមសិក្សា	39%
បានបញ្ចប់មធ្យមសិក្សា	7%
មុន ឬ សាកលវិទ្យាល័យ	1%

ចំនួនកូន	
គ្មាន	19%
1ដល់ 2	30%
3 ដល់ 4	33%
លើសពី 4	19%

ប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារក្នុងមួយខែ	
0-50 $	25%
51-100 $	25%
101-150 $	25%
151-200 $	25%

មេគ្រួសារ	
ឪពុក	12%
ម្តាយ	4%
ប្តី	29%
ខ្ញុំខ្លួនឯង	51%
សាច់ញាតិផ្សេងទៀត	4%

អង្គការ/អាជ្ញាធរនៅក្នុងឃុំ	
ឃុំ/សង្កាត់	89%
ប៉ូលីសប៉ុស្តិ៍	63%
មេភូមិ	75%
មន្ត្រីស្រុក/ខណ្ឌ	13%
សមាគមសុខភាពបន្តពូជកម្ពុជា	2%
មន្ទីរនៅតាមខេត្ត	4%
អង្គការដទៃទៀត	14%

សេចក្តីបន្ថែម ឃ : អង្គការ និង ស្ថាប័ននានាដែលចូលរួមក្នុង "សិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ និងផ្តល់ជាមតិយោបល់ លើលទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា" កាលពីថ្ងៃទី ០៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦

	ស្ថាប័ន
ក្រុងភ្នំពេញ **(Phnom Penh)**	
	តុលាការកំពូល Supreme Court
	សាលាឧទ្ធរណ៍ Appeal Court
	តុលាការក្រុង Municipal Court
	ក្រសួងយុត្តិធម៌ Ministry of Justice (MOJ)
	ក្រសួងកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ Commune Council
	ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃ កម្ពុជា Legal Aid of Cambodia (LAC)
	ជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី Legal Support for Children and Women (LSCW)
	វិទ្យាស្ថានខ្មែរសំរាប់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ Khmer Institute of Democracy (KID)
	Friends International (FI)

	ស្ថាប័ន
	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារ សិទ្ធិកម្ពុជា Cambodia Defenders Project (CDP)
	អង្គការប្រឆាំងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ Project Against Domestic Violence (PADV)
	អង្គការកម្ពុជាដើម្បីជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ Cambodian Women's Crisis Center (CWCC)
	អង្គការអាដហុក ADHOC
	មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គម Center for Social Development (CSD)
	អេកផាត End Children Prostitution Abuse & Trafficking in Cambodia
	អង្គការការពារយុត្តិធម៌កុមារ Protection of Juvenile Justice (PJJ)
	អង្គការប្រឆាំងអំពើហិង្សាលើស្ត្រី និងកុមារកម្ពុជា Violence Against Women and Children in Cambodia (VAWCC)
	អង្គការខ្មែរកម្ពុជាក្រោម KKKHRO
	គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា Bar Association of Kingdom of Cambodia
	មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សំរាប់សហគមន៍ CLEC (Community Legal Education Center)
	ការិយាល័យមេធាវីខ្មែរ Khmer Law Firm
	ក្រុមមេធាវី អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកអន្តរជាតិ Asia Pacific International Law Firm
	ក្រុមមេធាវី B.N.G B.N.G Law Firm

	ស្ថាប័ន
	ការិយាល័យមេធាវី លៀវ ចិន្តា Lean Chinda Law Firm
	លីកាដូ LICADHO
	Cambodia Criminal Justice Assistance Project (CCJAP)
	មូលនិធិអាស៊ី The Asia Foundation (TAF)
	NGO Forum on Cambodia
	Dan Church AID (DCA)
	French Cooperation
	JICA
	Open Society Justice Initiative (OSJI)
	PACT
	UNDP
	UNICEF
	IOM (International Organization for Migration)
	ILO
	European Union
	Avocats Sans Frontières
	Equal Access (EA)
	DANIDA

	ស្ថាប័ន
	GTZ
	World Bank (WB)
	Royal Academy for Judicial Professions (RAJP) រាជបណ្ឌិតសភា វិជ្ជាជីវៈតុលាការ
	United State Agency for International Development (USAID)
	ការិយាល័យមេធាវី កម្ពុជាអន្តរជាតិ Cambodia International Law Firm
	ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទំរង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធមិ Council for Legal and Judicial Reform
	Indochina Research Ltd (IRL)
ខេត្តកំពង់ចាម (Kampong Cham)	
	តុលាការខេត្ត Kampong Cham Court
	ក្រសួងកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	គណកម្មការសុរិយោដី Cadastral Commission
	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា CDP
	លីកាដូ LICADHO
	អង្គការអាដហុក ADHOC

	ស្ថាប័ន
	ការិយាល័យមេធាវី តារារិទ្ធ Dararith Lawyers Office
	ការិយាល័យមេធាវី ពិសី ពិដោរ Pisey Pidor Law Office
ខេត្តស្វាយរៀង (Svay Reang)	
	តុលាការខេត្ត Svay Reang Court
	គណកម្មការសុរិយោដី Cadastral Commission
	អង្គការអាដហុក ADHOC
	លីកាដូ LICADHO
	អង្គការខ្មែរកម្ពុជាក្រោម KKKHRO
ខេត្តក្រចេះ (Kratié)	
	តុលាការខេត្ត Kratié Court
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ប៉ូលីសយុត្តិធមិខេត្ត Provincial Judicial Police
	គណកម្មការសុរិយោដី Cadastral Commission
	ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ Commune Council
	អង្គការ ទទ្រង់ជនទុរគត Vulnerable People’s Support

	ស្ថាប័ន
	ការិយាល័យមេធាវី ស៊ុន អ៊ាម Sun Eam Law Firm
ខេត្តរតនៈគិរី (Ratanakkiri)	
	តុលាការខេត្ត Ratanakkiri Court
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Women's Affairs Department
	សាលាខេត្ត Provincial Court
	នាយកដ្ឋានប៉ូលីសយុត្តិធម៌ Judicial Police Department
	អាដហុក ADHOC
	អង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា Legal Aid of Cambodia
ខេត្តមណ្ឌលគិរី (Mondolkiri)	
	តុលាការខេត្ត Mondulkiri Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ Commune Council
	អាដហុក ADHOC

	ស្ថាប័ន
	អង្គការរក្សាការពារ សិទ្ធិមនុស្សនៃកម្ពុជា Vigilance
	អង្គការសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីតម្លាភាព និងសន្តិភាព Human Rights Organization for Transparency and Peace (HROTP)
ខេត្តសៀមរាប (Siem Reap)	
	តុលាការខេត្ត Siem Reap Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ប៉ូលីសយុត្តិធម៌ខេត្ត Provincial Judicial Police
	អង្គការអាដហុក ADHOC
	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារ សិទ្ធិកម្ពុជា Cambodia Defender Project (CDP)
	អង្គការលីកាដូ LICADHO
	ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា LAC
	ព្រះពុទ្ធសាសនាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ BFD (Buddhism for Development)
	សមាគមសង្គ្រោះ និងស្តារនីតិសម្បទាយុវនារី AFESIP
	Friends International

	ស្ថាប័ន
	អង្គការការពារយុត្តិធម៌កុមារ Protection of Juvenile Justice (PJJ)
	អង្គការគាំពារកុមារដែលងាយទទួលរងគ្រោះ Vulnerable Children Assistance Organization (VCAO)
	អង្គការទ្រទ្រង់កុមារក្រីក្រកម្ពុជា Cambodia Poor Children Support Organization (CPCSO)
	ការិយាល័យមេធាវី បន្ទាយក្តី Banteay Kdey Law Office
ខេត្តឧត្តរមានជ័យ (Oudor Mean Chey)	
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	អាដហុក ADHOC
	ព្រះពុទ្ធសាសនាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ BFD
ក្រុងព្រះសីហនុ (Sihanouk Ville)	
	តុលាការក្រុង Municipal Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women Affairs
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ប៉ូលីសយុត្តិធម៌ក្រុង Municipal Judicial Police

	ស្ថាប័ន
	ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ Commune Council
	អាដហុក ADHOC
	លីកាដូ LICADHO
	ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា LAC
ខេត្តកំពត (Kampot)	
	តុលាការខេត្ត Kampot Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	អាដហុក ADHOC
	លីកាដូ LICADHO
ក្រុងកែប (Kep)	
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	គណកម្មការសុរិយោដី Cadastral Commission

	ស្ថាប័ន
ខេត្តកោះកុង (Koh Kong)	
	តុលាការខេត្ត Koh Kong Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	គណកម្មការសុរិយោដី Cadastral Commission
	លីកាដូ LICADHO
	ជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី LSCW
	ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា LAC
	ការិយាល័យមេធាវី ស៊ុំ សាមឿន Sum Samoeun Law Firm
ខេត្តបាត់ដំបង (Battambang)	
	តុលាការខេត្ត Battambang Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ពន្ធនាគារ Prison Department

	ស្ថាប័ន
	អាដហុក ADHOC
	លីកាដូ LICADHO
	ព្រះពុទ្ធសាសនាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ BFD
	ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា CDP
	ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា LAC
	ការិយាល័យមេធាវី ពាយ័ព្យ Northwest Law Office
ខេត្តពោធិ៍សាត់ (Pursat)	
	តុលាការខេត្ត Pursat Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women's Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ប៉ូលីសយុត្តិធម៌ខេត្ត Provincial Judicial Police
	លីកាដូ LICADHO
	អាដហុក ADHOC
	សម្ព័ន្ធសិទ្ធិមនុស្ស និងសុខភាពកម្ពុជា CHHRA

	ស្ថាប័ន
	កុមារនៃក្ដីសង្ឃឹម Kumar Ney Kdey Sangkheum (KNKS)
	អង្គការព្រហ្មវិហារធម៌ Prom Vihearthor Organization (PVT)
	អង្គការរក្សាការពារសិទ្ធិ មនុស្សនៃកម្ពុជា ប្រចាំខេត្តពោធិ៍សាត់ Human Rights Vigilance of Cambodia Pursat (HRVC Pursat)
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (Banteay Mean Chey)	
	តុលាការខេត្ត Banteay Meanchey Court
	មន្ទីរកិច្ចការនារី Ministry of Women’s Affairs
	មន្ទីរសង្គមកិច្ច និងអតីតយុទ្ធជន Social and Veteran Affairs Department
	មន្ទីរការងារ Labor Department
	ប៉ូលីសយុត្តិធម៌ខេត្ត Provincial Judicial Police
	ពន្ធនាគារ Prison Department
	អាដហុក ADHOC
	លីកាដូ LICADHO
	ព្រះពុទ្ធសាសនាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ BFD
	អង្គការគំនិតថ្មី Kumnit Thmey Organization

	ស្ថាប័ន
	អង្គការកម្ពុជាដើម្បីជួយស្ត្រីមានវិបត្តិ Cambodian Women's Crisis Center (CWCC)

សេចក្តីបន្ថែម ខ: គំរូបែបបទរបស់គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សំរាប់ការចាត់តាំងមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត

សំណើសុំជំនួយផ្នែកច្បាប់ - ដោយតុលាការ

<u>អ្នកដាក់ពាក្យសុំ:</u>

កាលបរិច្ឆេទស្នើសុំ: ________________________________

នាមត្រកូល: ________________________________

ឈ្មោះ ________________________________

អាស័យដ្ឋាន: ________________________________

<u>សេចក្តីបញ្ជាក់របស់ប្រធានតុលាការ :</u>

លោក/លោកស្រីប្រធានតុលាការ អះអាងពីកង្វះខាតធនធានរបស់លោក/លោកស្រី _____________

ហត្ថលេខារបស់ប្រធានតុលាការ : ___________________________

កាលបរិច្ឆេទ : ___________________________

ឬ

<u>សេចក្តីបញ្ជាក់របស់នាយកក្រឡាបញ្ជីតុលាការ :</u>

លោក/លោកស្រីនាយកក្រឡាបញ្ជីតុលាការ អះអាងពីកង្វះខាតធនធានរបស់លោក/លោកស្រី___________

ហត្ថលេខារបស់នាយកក្រឡាបញ្ជីតុលាការ : ___________________________

កាលបរិច្ឆេទ : ___________________________

<u>ការចាត់តាំងមេធាវី :</u>

ប្រធានគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចាត់តាំង ______________ដើម្បីជួយដល់លោក/លោកស្រី

_________________________ នៅក្នុងដំណើរការក្តី (*បញ្ជាក់ពីប្រភពដើមនៃដំណើរការក្តី*)

________________________ ទៅនឹង ______________________________

សេចក្តីបញ្ជាក់របស់គណៈមេធាវី : កាលបរិច្ឆេទនៃការចាត់តាំង :____________

បំពេញជាបីច្បាប់ (មួយច្បាប់សំរាប់អ្នកស្នើសុំ, មួយច្បាប់សំរាប់មេធាវី, មួយច្បាប់សំរាប់គណៈមេធាវី)

របាយការណ៍ជំនួយផ្នែកច្បាប់ - ដោយមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តដែលបានចាត់តាំង

រៀបចំដោយ :

--/--/199-

ឈ្មោះកូនក្តី	ឈ្មោះរឿងក្តី	សកម្មភាព	រឿងក្តីកំពុងដំណើរការ
ឧ.: Durand	*Durand Dupont*	*ការលើកលែងចោទ មិនត្រឹមត្រូវ*	*១ ម៉ោង ប្រជុំ ២ ដង ដីកាកោះត្រូវបានបញ្ជូន*